

کلیات عمری

۱۵ اقصاء ۲۰۹۹ شم

فضائل حضرات چارده معصومین و جناب عباس علیهم السلام

مصنف

عالم جناب مولوی سید محبت حسین صاحب غرضی جانشی مرحوم
مترجم حیات القلوب علی تالیفین نورالابصار مفتاح الافلاح

میرنشی مارا راجہ دزیا نگر رام

مع فرہنگ

راقب از اشعار جناب مولوی سید محمد علی صاحب قلی رام

مصنف کتب متعدد مترجم بحار انوار جلد اول و معارف اللہ وغیرہ

با ہتمام سید اکبر علی در برکات الہیہ آباد طبع شد

جملہ حقوق محفوظ

قیمت

تہذیب

بہ نگاہ قدسی نواز شفیق صادق ادیب فاضل

عالی جناب فضیلت امتساب لوی سید ماجد علی صاحب

بی۔ اے۔ ایل۔ ایل۔ بی ایڈوکیٹ ہائیکورٹ

گورنمنٹ پبلیشر (الہ آباد) زاد لطفم

اخلاص کش

سید محمد جعفر قدسی احسن اللہ الیہ

جائیں ضلع راسہ بریٹی

از ذیقعدہ ۱۳۸۸ھ

۱۳۸۸ھ

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE2193

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قصید در نعت حضرت خاتم الانبیا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

۱۴۱

شامگاهان چون ز دور آسمانی آفتاب
یعنی از این حیث دو لایبی صفت مانند دلو
گرم شد بنگانه شب سرد شد باز آید
شد بساط غیری با فرش سیفوری بدل
اخگر بے آتش از آخر و خشنین گرفت
خسرو چیں بر دیویش شکر خود از جہاں
گردی بیتی بسا غیا قوت گم از انجمن
ماه بر سقفت فلک جو رشید و زریز میں
آخر گردوں ز در ذات میں کوه فروغ
خلعت زرتار بر کند از تن تاری زمین
شد نهال در شیان طاقوس نکیر ال و پیر
صخر زریز بر دواز کرد از بام کرد و ناگهان
درین قلنرم خنک آتشین تن جا گرفت
از کلام آسمان شیر چھے شد پد پد
آماز بھر حیا برفالہ و کا و ویرہ

کر در روشن معنی حتی توارث با حجاب
سنگیوں افتاد اندر چاه مغرب آفتاب
روپے خود بخود ظلمت نور بر رخ زدنقا
گشت کلی سہا بنائے خیمہ زریں طاب
آتش بے اخگر کدما ر شفق درالتحاب
بادشاه زنگ مدیا جنود بے حساب
بزم افروز جہاں شد جام الماس شرب آب
دیدہ غیرت نگر کیشا پیل بر انقلاب
شد زخم شعل شب آتش روز آفتاب
آسمان اکشت قیلند و دہ سیالی ثیاب
شرق تا غرب جہاں بگرفتہ زریز بر خراب
یک بیک صحن فلک پرشت از سیمیں آب
شد بدور یا ماہیان علاج بیکر آفتاب
کر درم آہوئے زریں شلخ از پست شتاب
شد عجائب ترن مارے چرکاکہ و وایب

اختران را با بیاض نیلگون رخشان در
 چون ل فرعون گیتی بر سر بر دیده تار
 اینچنان شب زیره و تاریک نمک ز بول آن
 قلعه غیر آسمان - و ز موج ظلمت خیر آن
 انجم اندر آسمان یاد حبش حوران غلده
 اهل عالم جلگه در خواب مراند شکفت
 بخم و افتاده چنانست که نس و طیر
 خواب چشمش نیاید تا به مرگ از بول آن
 منشری و زیره را با بهم قران - من و در
 از نیم تابناک و آسمان شیره فام
 گشت تابنده با پر تو فشار گشت انقباض
 و ز سر بر قدم طریقت قاصد فلک
 از پس این ده زنگار کون بر دم فلک
 شد یک فانوس روشن صید نیراز شمع
 شیرینش گاو و داسی که ز دم خرننگ من
 ماه رخ افروخته که یک کوه ساری با خشت
 جلوه گر تا بهید از یک سمت با ساز طرب
 راجح و ترک فلک از یک طرف در ترک ساز
 بی قدم طریقت مسافت کرده پیک آسمان

آسمان یا قلعه سود پر از سپین حباب
 چون کف تابان موسی روی که بر فتنه تاب
 چشم نمکشاید تا صبح قیامت شمع و شتاب
 اختران را آواها با استنارت احتجاب
 یوسف در چاه تیره یا بکر دو ماهتاب
 کاندین ظلمت چنان تا دیده باره بره خواب
 گویند گیتی همه بر دیده - و بران و خراب
 این چنین تاریک شمس که کسی بیند به خواب
 طایسان و دوش از دو گوش به بانگ زبا
 سوده کافور شد آبخیزه با مشک ناب
 آن چو حال موشان این دست نگین از خفا
 زاده ماه آمد و گسترده سجاده بر آب
 یو عجیبش کرد ظاهر شکست کس غایب
 یک جهان خوشند و چون بر از یک حجاب
 از پی هم چون سن از آن وان یک طیار
 شعله فرزند شمع روشن گشت و نه کباب
 در فعل چنگ به کف از قهر و جام شراب
 آن سنبل در دست این خنجر کشید از قراب
 بی کمال قلب طین و غصه تیر شهاب

آسمان را چیت دامن آفتابان بر از گهر
 آن حدیث خاص بخلق دو عالم ز آب
 آن شهنشاه مهم مهر عرب ماه عجم
 صادر اول بخشیش گوهر اصل وجود
 قهرمان اعظم دنیا و دین نور الهی
 شافع روز جزا کف الوری خیر الانام
 هر دو عالم فرج باشد و بود ال اصول
 دست قدرت بر کشد گریده از رو و جو
 حادث تا از قدم دارد خدو انوشان
 قهرمند اقتدار او بود عرش آستان
 جمله ادیان سلف را کرده طایف دین او
 متن شرح قدر او نیست گردن مفتی فضل
 نوریزدانی و ذات یاک او فالوس و شمع
 او خدایا عجب خاص مبنده او جبرئیل
 آشکارا از جلال او جلالت کبریا
 بی تعلم با علوم اولین و آخرین
 حکمت اندر عدم او محرم نیرم و جوب
 رحمته للعالمین کمال نذر دل بر نور او
 قهرغوش را اگر بختند درینان خقل

گویا شد از کف جود محمد بصره یاب
 احمد امی لقب پیغمبر قدسی خطاب
 بحر احسان و کرم والا تم علی جناب
 ممکن واجب صفات هارن عرفان باب
 حکم او بر جان من فرمان طوق رتقا
 مالک غلده و جفتم قاسم اجر و عقاب
 ماسوی الله پوست باشد او بود لب لباب
 جلوه گر گردد جلالش با هزاران نور تاب
 ممکن بر و جوب امکان او نایب متا
 قلزم چاه و وفار او بود گردون جناب
 شد کتاب مستطابش ناسخ هر سه کتاب
 شرح متن خلق او را هشت جبهت هشت باب
 علم قرآنی و قلب او شعاع و آفتاب
 او مددگار جهان ناصر او بو تراب
 بر جمال شامه وحدت جمال او نقاب
 با کمال ظاهری و باطنی بی انتساب
 او نبی و حضرت آدم میان خاک و آب
 کثرت لطف و کرم کند داشته جاعتاب
 می نشیند پایه عفو و کرامت بر توباب

بانگال دو جہاں پہنچن ازوے اقتراف
 ووشش را پرستش نبود بروز باز پرس
 ازولائے او شود تا سقر - نار خلیل
 کوہ باد از علم و غم او شدہ چوں باد و کوہ
 تشنگان وصل اوراد بر بیابان طلب
 بر کمال عز و جاہ و قدر او معراج او
 انچہ او دیدہ بہ پیداری ز چشم خویش تن
 آمدہ او محررے اندر حریم ذوالجلال
 دست قدرت را بر آں ز پرہ دیدہ چشم او
 قرب او در لامکان - کمتر از نو کماں
 رفت تا عرش کین - چوں یاز آذر میں
 ہر قدر عرش میں از طور می باشد بلند
 پیکر او جان عالم - جان او زمین وجود
 قوت باز و دست و پیرایش را بر چہ بود
 دست او برے کہ می یازد از آن کی کوہ در
 شہر ریتنا خیر می گردد جہاں اندر جہاں
 آن عقاب نہوش قدم یا باوستان ارم
 یا مشیت ہائے یزدانی نہایت ہم عثمان
 یا دست بر حق طینت شعلہ خورشید مترن

دوری از محرومی دایرین باوے اقتراب
 امرت اور احسابے نیست بر یوم الحساب
 از خلاف او شود - باد ارم - باد عذاب
 عدل او کردہ غائب یا ز بار بار و غراب
 چشمہ تسنیم و کوثر جو شد از موج سراب
 بہست بر مانے کہ دارد بافتد انتساب
 پیچ یک از مرسلان پرگزند بیلان انخاب
 بودہ او در بزم گاہ حاضر و حبیب یا رباب
 خطبایانقرالبنیاد گوشتش از حجاب
 خود خداوند جہاں گفتہ کلاش را جواب
 فرش خوابش گرم جنبان بچیان زنجیر باب
 قدرش از موسی بلند است آنقدر کہ آرتیباب
 ظاہر و آب خاک باطن او نور تاب
 جنبش سنا بہ شوق کرد قرص ماہ تاب
 تیغ او برے کہ می جو شد از آن یک قلزم آب
 می نشیند چوں بہ غم جنگ اسیر حجاب
 آن عقاب بر قیام باشد کہ نار عذاب
 یا قصائے خالق اگر بہشتیہ ہم کاب
 بدیم طاووس مایہ کفل ضرغام تاب

چرخ صوبہ بہ بیت کوہ پیکر پیل زور
 ہم و ہوا زو تلال ہم تلال ازوسے وہا
 حشا اندر آتش اندر طبع او فروع غضب
 از زمین آسمان تازندہ چون پیک نظر
 او بیک ہم تازہ و یک مکنڈے بروج
 تازہ جنبانی لبہ از چشمی گرد نہاں
 رحمت ناری شد و سوزش بر گشت باز
 از نگاہ خشتا کش پیل می لرز و بہ خود
 شمشید تند رخوش دل شکاف کوہ را
 از دوش چرخ گردول آشکارا کشتاں
 گشتہ از لب منفعیل از تیزی رفتار او
 یک قدم اورا بود دور زمانہ تا ابد
 حرف آخر می رسد اورا بہ گوش آن سوچرخ
 دورایام ولیابی طے شود در یک نفس
 خورشید و بیکر دیدہ تازہ و سوار
 در دل بہر و خیال او اگر سازد گذر
 ثانی عرش بریں نبود چرا اورا لقب
 اسے زبے آپ نور حق جان دلم قربان او
 ہادی خیر السبل - نور خدا - خیر رسل

سخت ہے آہن رگ فولاد تن ہر شربت
 ہم شتاب زو خیال ہم خیال ازو شتاب
 تندی اندر صاعقہ اندر نگاہ و عتاب
 برزیز از آسمان آئندہ چون تیر شتاب
 می سزد این کہ اورا قاصد کرد و خطاب
 روح گفتن حضورش ہیبتش و رعیتش
 رفت اگر بر عرش اعظم چون عاصبتاب
 در غضب بیند چو اورا شیر بگریز و عتاب
 گرمی رفتار تندی برق اساز و کیا
 از سم آن برزیز - بخود لال باو شتاب
 نیست باران میچکد لیل بجلت از شتاب
 نیم گام اوست از امر و زمار و حساب
 را کہ دور بر زمین گواہ فرماید شتاب
 بر رکابش گریہ بیندی باہت تاب آفتاب
 گشتہ او ہم بادشاہ جوش سلطان الدوا
 می شود طے راہ صدایک سناشتاب
 می درخشد نور حق از زمین او با فروتا
 سر کوئن مکان خمیر مالک رقاب
 رہنمائے جزو کل حاجت روا شتاب

ہم معالیٰ و مفاخر را بہ سوئے اور رجوع
 طالب نہ کئے باقی بود اواز بہ حریت
 او مقابلہ کیوزارض کردہ مسترد
 بندہ او خسر و اندولباس او کلیم
 فقر و خاک سیہ انکاشتہ سبیم و طلا
 در ہمہ عمرش خوردہ نان جو یک بار سیر
 بے حساب لغام او خالی کفش از سیم زرد
 بندہ او پر کہ از جال گشت پاشند ہنگام
 مطلع نکس بہ جوش باز خاتم پیش او
 اسے گفت تو مزروع امید عالم رستگار
 سہ نیاہی یہرہ از آمد از انعام تو
 باز گرد نہو کشت با فراوان انسیاط
 کہ بہ بنی سکو کش می شود یا قوت
 غیر از دین پاکت کس نمی یابد زیاں
 از برائے دولت باد جنان و ہمتراز
 بہر کہ سبب رضایت می نماید جہد و ہمد
 تا بد فرمان شرح است جاری رہماں
 بے طحال اندہ نیست مخ تو دین حق بلند
 از نو پر عرش علی نہا دار و فرش خاک

ہم کمالات فضائل را بذات او ایاب
 کارہ از دنیائے فانی بود اوس گل باب
 اور صفائے این میناں نمودہ الکتاب
 پایہ او بر تر از عرش است فرش او تراب
 زہد او خون بخش پنداشتہ لعل مذاب
 آں قدر می دانت از لذات دنیا اجتناب
 بے نصیب اموال او کامل کماش را نصیب
 از زبان کس جوش گفت میگرد و مشاب
 تا مضاعف یا کم از پروردگار خود نوا
 نیست یک کام از احسان ناکامیاب
 یاس ہم گردید امیدے کہ بر آید کتاب
 بہر کہ آید بر در تو یا نہ ازل کتاب
 خاک داری اگر دوشہ کرد و زرتاب
 جز بنائے ظلم بنیائے از عدلت خراب
 از بر آد شمنت یا حجیم و الغصاب
 اور ضاعت کند بے سعی کوشش کتاب
 تا قیامت کشور نیست معلول انقلاب
 بہ تیغ تیر بگری گویا بے ضراب
 از تو نور خالق اکبر نہاں اندر تراب

انچہ در علم الحی نقش اندر سینه است
 ہر چہ بد و پروردہ ذات صفات حق نہا
 می شد بے گر خاک پر تو گاہ انوار الہ
 داوردادار آمدیے مثال بے حدیل
 ذات تو سر کہ اندر وحدت آمد محجب
 فرستیدال از جمال تو چہاں شد بر ہم
 آن مای از کار کج خویش فارغ شد خدا
 از بر بے خیمہ جاہ و جلال تو بود
 نسبت شہر بہ مخلوقست کون مکان
 گر یہ بتانگاہ تند بیند سوے میش
 نقش گردیدہ در آن مرگ حیات عالمی
 تیغ یا سحاب اندامے بود آتش بخاد
 و ردل کیوان شہد شد اگر دست بلند
 موج زن سیل بلا خیز نیست آتش خفاں
 چشمہ سیاب کان بعل تر - گنج گھر
 برق طلیت تند خو آتش خصال آفرین
 پر تو طور و چراغ ایمین دست کلیم
 آیت فتح و کلید نصرت و مہد طہر
 شیر تاخت عالم - اندر دم و آتش نفس

از دل پاکت ہویدا انچہ در آرم الکتاب
 از صفات و ذات تو آخر بر آمد از حجاب
 می قتادے سایہ جسم منیرت بر تراز
 پیکر بے سایات آن را نظیر با صواب
 ظل تو نورے کہ در خویشیدار و تجاب
 پایہ آرزو سایات منیکشف بر شمع و شتاب
 از بے خیمہ رسالت جوں کہ کرد انتخاب
 قرض رشید و شاعرش اطلالی این جانب
 با خداوند جہاں ذات تو دار و اندساب
 می کنند عدل تو پیران از دامن شیر ناب
 صفحہ تیغ تو باشد نسخہ آرم الکتاب
 تیغ یا آئینہ و خنجر بے بود و کلون ثیاب
 بر سر کوہ از زنی آید بر دل از زیر آب
 مشعل برق جہاں سوز نیست در شکل سحاب
 شمع نور و شمع بدور و شعلہ آفتاب
 شعلہ قد آئینہ روا خضر فیاض رشید تاب
 بحر آتش موج آب ابرو غضب برق خدا
 نجم اقبال ہلال عید خشنود شہاب
 جاں کستان - بے مہر لیلی چہرہ لعل اضطرار

سیل پیناں کن کہ بریاید ز جا کا ورمیں
 در سحاب است قنایے نابود اندر غلاف
 ظلم را آغوش آن گردیده آغوش فنا
 از خم کج آب با ناک اژاں گشته بلند
 خون نادم ریزد و پیچید ندارد قصاص
 شوشه سیم و ہی جوشد از آن آب گھر
 قطع سازد از دل نیاز طلب تا نامل
 یک دم گرفت آسایش به آغوش نیام
 بر زبانش تار و آن شد امروغی کو کار
 شعله نندش سراسر سوخته آتشکده
 اسے حبیب کبریا در ذات پاک تو بود
 ورنہ بودے اینچنین طوفان بھر تیغ تو
 ختم شد بر تو کرم تو قومی دیدی ستم
 چون خدا بر بندگان اورحیمی ان سبب
 اسے رسول کبریا اسے رحمت بت و دود
 عالم از لطافت احسان تو گشته بھرہ مند
 بر من بیارہ ہم رحمتے لیکن بھر خدا
 در دمن زانندانے پیش من بھر خدا
 بر سر من از گناہاں باہ سنگین زکوه

شعله کشتن کہ سازد ماہی گردوں کیاب
 ہست خشنودہ ہلائے چوں برآمد از قواب
 فتنہ در مدش بہ خواب گتا روز حسا
 از خجیدہ قاتلش اسلام در عین شباب
 عالمی سوزاند و خوش بہا شد از عذاب
 لوح الماس می ریزد از آن لعل مذاب
 رشتہ مہر محبت بر و از وعدہ و رباب
 گشت از روز گھر نازل جاہر و لاند کتا
 دین حتی نند آشکار و کفر بچہاں حجاب
 سیل آتش کردہ بنیان صم خانہ خراب
 قہر مقدار سیاست مہربے حد و حسا
 ساسختم عمورہ عالم یکدم غرق آب
 عضوی کردی نکر دی تیغ کہ قہر و عینا
 رحمت حق سیاہ افکن بن تو در شکل سجا
 اسے شتہ کون میکان اسے خسر گرد و خراب
 از کف دریا نوال تو جمانے کامیاب
 عقدہ کار مرا بکشتا برائے تو تراب
 کار ما ہم جلہ اتیرہ حالتیکہ خراب
 مدول من اینج و غم چون یک کھر اجیاب

سیل شکار از چشم برفضت باطل روح ندان + آتش غلزان و علم تا اسحال در اسات

آب آید از شرم عصیان گاه سرتاپا من
از دلم تا به توان بکسیر پیوده افتد طرار
نبش ساز و نوش من بخت بد از بختنگی
پست چوں خاک نژدیم سیاخته دور فلک
نفس و شیطان بطرف باکر و تلیس حیل
در میان این همه اعدا جان افتاده رام
رستگاری بخش از آن مفقود راه چاره کم
اندرین حالت نیارم چیز بد را گاهست پناه
از تو می جویم حتی بخت ذی شاست مدد
هم بهر قدر اسد بطین تو سوگندت دهم
نه امانان دیگر را هم شفیخ خود کنم
و نیزه آن مبدی هادی که سلطان رست
می دهم تکلیف عرف عالم اندر خدمت
اے شفیخ المذنبین - احامی دنیا و دین
تا کجا از دیر از گردون و بخت از گون
از دو چشم تلک بر سر و من یار و رشتک
رحمتی للعالمین منکام لطف رحمت است
چاره بچاره گاه بچاره بچاره
برگشتن با هم نیست - بر حال زار من نگار

گاه از سوز درونم جمله اعضا می کباب
از رسم بوش مخرد عذارت نمود و مضراب
می کند عیش مرا غم - وز کار از انقلاب
و بیرون پرور ز بختم کرد یکسان با تراپ
صو عصیان خطا آرندم از راه صواب
همچو آن صیدے که میگیرند و رشتن از باب
نه امان گاه و پناه بخت من نیست نه وایب
اندرین مشکل ندارم جز به لطف تو ای باب
از تو می خواهم بجا این عمت فتح باب
کز بیخ شرف پیوند ماه و آفتاب
کای همه هستند حجت پای به ارباب
فایده از ورے دین دنیا قائم انش خطا
تا ز روئے حاجتم پیش تو بر دار و نقاب
رحمت کن رحمت - یا چند نایب رخ و عذاب
زار گریم همچو لبر و زار تا نام چوں رباب
نوعی نسیم تاب که از خون دل ساز خضاب
بهر غم طوفان سپا کرد از رسم بگذشت است
مرغ خسته در و نایب خسته بجا را ای باب
سویم از رحمت نظر کن - رو خود از من نایب

ہم گناہ من بخش و ہم پر اور کام من
 ہم مہمات مرا شو اندرین دنیا کین
 عرض حاجت تا کی عرشی زبان کام کش
 خاصہ پیش آنکہ باشد عالم انرا غیب
 آنچه گفتی بود بے پردہ عیان بر خاطرش
 لب پہ بند و از دل جان رسوا و رجوع
 او مرا و عالمی راحی و بد در یک نفس
 او بود ابر کرم امید از و نتوان برید
 می سزود گوی اگر در باب او نازل شد
 تا بود گردہ گردوں تا بود ساکن زین
 دوستش را باد رخ افروخته چون و خور

ہم بدہ از غم بخاتم ہم رہا تخم از عقاب
 ہم صفیہ ہم بانش پیش گیر بار و حساب
 نیست جائز اینقدر را قطاب طول از بیج باب
 خاصہ و آنکہ هست اگر از راز شیخ و شتاب
 آنچه خواندی بود قطا ہر ضعیفش بے حجاب
 از دو عالم دست بدار و بدر گاہش تاب
 او قنوط و یاس در حرام ای راندر باب
 رحمت حق است تو میدانی سزا و توبہ و صواب
 ای کہ لا تقنطوا من رحمۃ اللہ در کتاب
 تا قمر تابندہ و خشنودہ باشد آفتاب
 دشمنش دل سوخته از شعلہ نار عذاب

قصیدہ در منقبت حضرت ابی طالب علی ابن ابیطالب علیہ الصلوٰۃ والسلام

تریبانگار من - جانم بر او نثار
 روشن لبان روز - روئے منورش
 در ہر مکان کہ او بکشد از لطف و رو
 ماہ است چہر آن حسنش سیم آں
 بر قرص مہ ہلال - از ابرویش پدید
 در زلف رو اور و فی سپیدان گرفت

ماہ است بر شرف قد - بر شرافت ہر عذار
 تیرہ بزرگ شنب - گیسوئے مشکبار
 شد پیر ز رنگ پوچہ بلوغ در بہار
 دلما بہر آن بیتاب ذرہ و اہ
 اختر آفتاب - از خالوش آشکار
 بقدر آئینہ باشد میر ز نگار

از تاب مے خوش - خوشید تابناک
 زلف دوتا و خال - آن اُم دانه این
 در پرده سحاب لوراست آفتاب
 بر رُسے و موی او بگر که می کند
 در شمع ناز برد - در یک نظر بود
 چشمانش - فتنه خیز بارش - تیغ تیز
 یک بار اگر کلیم نورا ز شجره بدید
 رخسار با صفایش یک آسمان نور
 در قتل عاشقان - نیزنگ حسن میں
 آن رُسے نازنین زلف عینری
 جان من و خوش - پروانه و چراغ
 مشکست زلف بر نقاب کش
 آن زلف چو لاله - دلدردم و گره
 از باغ حسن او جنت بود گل
 بر چهر پر نگار - زلفش نظاره کن
 صد بارغ و صد بهار - پیدار و کاو
 از یک منده است - ده زیبا بیش خوش
 در برج عقربش - محتاب - نورایش
 بکاش جانفزا - اما بر سے غیر

از رنگ مل لبش - یا قوت آبدار
 چشم سیاه و دل آں بازو این شکار
 اندر کنار لیل او را بود هزار
 پیداز نار - دود بهنهای بهر دود - نار
 از عاشقان سکون - از بی لال قرار
 مگر کانش در ستیز با جانهای زار
 من از رخ و قدش دیدم هزار بار
 گیسو شکساش یک فلز ز قفا
 خال چومورا و چون زلف گشته بار
 بشکفته لاله میں اندر بنفشه زار
 عشق و سے و دم خشک کاه و نار
 ماهیست رُسے او از مشک گلزار
 امانه دونه سلفزول ز صد هزار
 از آتش و لم - دود رخ بود شرار
 مار سے نه دیدی ارطا و سن رکنار
 پنجاه به موی او می چوین صد تار
 تا حال را گرفت - بینش در کتار
 در و برج نیستش - در با سے شاموار
 خاص از بر سے من چشمانش بهر بار

گلزار حسن او بے آفت خزاں
 جاں به سوه باز چشم چنگال آه
 اندر کلاله اش - جاننا به پیچ و تاب
 هر ياد قد او هر صبح و هر مسا ق
 خيزد ز جانم آه چوں شعله از جسيم
 شيرين به مهر او - پسلی ز چهر او
 داسه و دانه آن خط و خال او
 سنگين دلش به بر رنگين رخس به قد
 ياد دل مرا چه کار هست او چو در برم
 گشته لال او - بر ماه او مقیم
 شمشير پر ووش - خون نيز و سر نشان
 آن شیر کبریا - آن شاه لافتنی
 آن خسر و نجف آن در نه صدق
 سلطان دين علی جان يقين علی
 دست خدا علی شیر و خا علی
 شاه زمين علی خيزد شکن علی
 سر خفي علی حق را ولی علی
 از قل کفی علی از بل اتی علی
 شنا همنشه زمان مقصود کن فکان

مستی چشم او بے زحمت خمار
 دل بهيد دام به لطف هيواد ان نگار
 وزير دلاله اش جانهاست اقدار
 در عشق چشم او هر ليل و هر نهار
 ريزد چشم اشک چوں آب از آبشار
 فرياد خسته جاں - مجنون ل فگار
 شمع و شعله آن قامت و عذار
 در آهين - آئنه - بر سرو - لاله زار
 جو کم ز جاں کنار - آيد چو در کنار
 بگرفته ماه او - بر سر او قمر
 چوں در کفت علی - تنج عد و شکار
 آخر از اوصيا - اول ز بهشت چار
 آن معدن شرف آن فخر و زگار
 مهر ميس علی بر چرخ اقتدار
 مشککشا علی کمشکل شود چو کار
 مر حب فکن علی از ضرب و افقا
 بعد از نبی علی بر خلق شهر يار
 از انما علی مجموع فجار
 سردار انس و جان مختار خل و نثار

آن لامکان مقام کن سید الانام
 ابن عیش رسول بخوابش بتول
 دهر است رام او دوران غلام او
 تابنده ماه دین هادی راه دین
 در چشم اهل دل از ذات پاک او
 نقد او قتل او گنجینه در حساب
 گفته خدا شناس عرش عظیم جانش
 صدیق راستین فاروق راستان
 بوطالیش پدر آن حامی رسول
 بر او مگر سبق در نصرت نبی
 سر برائے دشمنان بر ریح او بلند
 خلقتش بود عظیم مانند مصطفی
 معراج احمدی بے پرده فاش کرد
 از بند بربری یا باب خیبری
 ارض و سما اگر از پنج و بن کشند
 بر اصل بر تیار نازند در جهان
 یار و به حکم او باران از آسمان
 روزی خوری غیب گرا و بوفیل
 در و در هدل او خوابان فتنه جو

ق

ق

در لجه اش کلام کرده است کروکار
 در وصف او عقول با عجز بکنار
 گرد و بیکام او چرخ جفت اشعار
 پشت و پناه دین اسلام را مدار
 فانوس شمع سال نور حق آفتکار
 اجهلای جو و او آید از شمار
 دوش نبی و پاش اے حبیب او قار
 رکن رکین دین اسلام را و قار
 حمزه ولی حق عم بنر گو ار
 از عم نامور از باب نامدار
 پر هائے جبرئیل از تیغ او فکار
 بر بندگان رحیم چون آفریدگار
 قرب و را که بود نزدیک کروکار
 خیرت چه می کنی این پیچ نیست کار
 دست خداست او هرگز نجب مدار
 نازد نبات او هم اصل و هم تبار
 روید به اذن او گماند شایخسار
 راحت بری ز غم گرا و دست عکسار
 چون لطف خود درند چون چشم خود درار

چون تو تیا کشند کروییاں چشم
 در خواب شمش بید چو تیغ او
 او بود مستر گو یا پس حجاب
 از وصف حلم او ملک چین گرفت
 در مدح عزم او از غایت شتاب
 خصمش به عزم جنگ بیزیر اگر نشست
 از بیم تیغ او بگریز دار عسدر
 بهنگام کارزار و دفع دشمنان
 آن سیدی کوپ خصم تارک شکاف این
 در بهیبت آن چو دیو در بهیبت یونانی
 پامال بنده سال گر و لشکر الهی
 در گردن داشت آن چو چشم مهر و شال
 چون بیج عاصف آن رعد صاعقه نبرد
 آن صرصر غضب بر لشکر حدو
 پرنده دهاک از آن بالا آسماں
 آن باد در بجام این برق در بجام
 در قلع صفت صفت آن سید است اما
 خشم و نگاه آن تند و صاعقه
 بر تگرگ بار بر کشت کفر آن

از خاک در گمش خیزد اگر غبار
 تعبیر آن بود مرگ و دخول نار
 چون یافت مصطفی بزم پرده بار
 کردن سخن به لب آید زینهار
 گیر دهنه در خیال مضمون آن قرار
 بر خاستن رخ او آویختش به دار
 جاننش هم از تنش با او کشت قرار
 رخس و حسام او با هم رفیق و یار
 بشکسته آن صفوف یکشاده این جبار
 در سرعت آن چو باد در حد این چو تار
 از خون پرد لال زین بسته لاله زار
 در برش است این همچون نگاه یار
 چون برق خاطف این هنگام گیر و دار
 این آیت عذاب بر خصم نابکار
 ریزنده خون از این در دشت کارزار
 آن لیک خوشترام این خوشترام انگار
 صف صفت به لشکر این بر است بقیه
 شوخی و طبع این سیاب و ضطرار
 در باغ دین از این بشکفته نوبهار

عجلت سرشت آن آتش مزاج این
 آن سیل موج زن این موج بحر خیز
 اجساد مشرکان - آن سست قرش راه
 آن مولدش چو چرخ این قاتلش طحال
 آن کوه کرده بخش از شمع و نعل خویش
 فولاد خائسے آن - آهن گداز این
 آن را چو زو قدم - فتح است در کباب
 آن کرده چار بد را ز چار ستم بدید
 صرصر نهادن - سیلاب طبع این
 باد حقیق آن - این شعله جحیم
 سر بایه سینه باور می رود از آن
 آن را بود به تن - نیروی حدیث بر
 کفار پست از آن - حق سربلند از این
 طول کلام چند این یک سخن بس است
 نام علی گدشت چو بر تریه بان من
 خوانم جعفر را و یک مصلح دیگر
 اے نور کبریا از دانت آشکار
 از برده عدم - به تابد حد و دشت
 و قتی که نام تو افروزد فخر سرش

صرصر از آن خجل - زین برقی مسرار
 آن کوه ابر سیر - این ابر شعله بار
 از و از دشمنان - این را بود نشان
 آن شکش قوی - این یکیش نزار
 این سنگ سخت را بریده چو چنار
 پتدان عقاب آن - این باز جان شکار
 این را چو شد علم - مرگ است در کنار
 صد گو کب این نمود از جوهر آشکار
 آن را در رنگ سنگ - این اقرار عار
 آن برعد و بلا - این قهر کردگار
 بر یکدگر فتد - زین مرکب و سوار
 این را بود به دم - تیش برار مار
 ایمان از آن قوی - زین شمع یا مدار
 آن دلایل علی - این است از الفکار
 ذوق شش برده - باز از دلم قمر
 روشن تر از قمر - رنگین تراز بهار
 در بندگان توئی همیشان کردگار
 در درگاه قدم بودی تو پرده دار
 نه نام بود و ننگ - نه فقر بود و عار

یکسر رسید و در بارگاه حق
 تائیدی رسد اور از کبریا
 طبع ترا بود لطف و عطا پرشت
 از وصف جود تو هر حرفی است آتی
 معجز نمودنت - کمتر صفت بود
 پیغمبر انام - سرور خاص و عام
 در غزوه احد چون کار تنگ شد
 از پیر دلی بدهر - هر کس داشت بهر
 آل محراب عیسی آن شیر داشت کین
 دین است بوستان - عدلت بها آن
 از جایگاه خویش آید بے فرو
 لیسان جود را دست بود بحاب
 هر روز دین را با قسمت التجا
 قارون صفت رود اندر زمین و
 اسے معدن کرم - گر از تو سائل
 در یاسد این جاں طوقاں گرفته خلق
 با توئی رسد در قرب حق کسے
 از عرش می شود - نور چند بلند
 طوبی است حیت تو - یما لش بنج و بن

هر کس بسوی تو گردیده ره سپار
 هر کس که از تو شد امداد خواستار
 دست ترا بود جود و سخا - شوار
 قرآن ز فضل تو - ذکر سے به اختصار
 مشکل کشودنت بسیار سهل کار
 از تو بیک مقام دیده است انتصار
 غیر از تو کس نه بدد و دشت کارزار
 اورا چشاند ز هر تیغیت بسان مار
 افتاد بر زمین از ضرب ذوالفقار
 حرم تو باغبان - تیغ تو آبیار
 بر عرش اعظم ارجا هست کند گذار
 گردون فضل را ذات بود مدار
 هر مستمند را با نسبت افتاد
 گیر و شکوه تو میر کوه اگر قرار
 نماند کند طلب - اشتر بر دقطار
 ذاتت بیغیت - کار دسوی کنار
 آماز تو رسد هر کس به کردگار
 هر گاه می شوی - بر دلالت سوار
 اعمال نیک برگ - قرب خدا کش بار

چون لبست مصطفی عقد تو بابتول
 گریه باد قهر تو سوسے چین و زرد
 بر نار بنگری - گر از نگاه لطف
 اندر نهاد تو لطف و کرم بود
 بیند به تیغ تو - هر کونیده است
 از بحر دست تو خیزد اگر سحاب
 اهل جهان مدام از تو مراد خواه
 من هم امیدوارم به در گه تو ام
 اندر دامن میپرسم - بر حال من بین
 یک من هزار غم - یک دل هزار درد
 بسمل صفت مرا - هر لحظه اضطراب
 از دیده خوں رواں - از دل فغان بیند
 هر آرزو که بود اندر دلم نخواست
 از حد زیاده و در یک کس نه چاره جو
 در غم مرا حسد گریست و تعب
 از تنگی معاش بر سینم کوه غم
 در چله روزگار نبود چو من یکی
 شد چله تری و مرگ اسباب را ختم
 هر روز می شود حالم تباه تر

پیوند نور شد با نور آشکار
 نتوان شناختن شمشاد از چنار
 اخگر شود به طبع چوں دانه انار
 در مشک چوں شمیم در باغ چوں بهار
 آتش میان بحر - دریا درون نادر
 بار و بجای آب - لولوئے شادوار
 خلق خدا تمام از تو امیدوار
 با حالت تباه - با خاطر فگار
 کز گردش زمان چو تم خیف و زار
 یک تن هزار بار - یک جان هزار بار
 سیاه سال مرا پیوسته اضطراب
 گردون عدو کجاست - اختر سیاه و تار
 خون گشت تشنه بر دل از چشم اشکبار
 زاندازه بیش غم - یک تن نه عکسار
 از هجرت وطن از دوری دیار
 همسنگ آسمان بر سر زو ام بار
 بے یار و بے معین بی خوشی و بے تبار
 گردید کار و بار بیکباره تار و مار
 از سخت و از گول از چرخ بے مدار

یکسر رسید و در بارگاه حق
 تائیدی رسد و از کبریا
 طبع تیرا بود لطف و عطا بهر شت
 از وصف جود تو - حرفی اهل آتی
 معجز نمودنت - کمتر صفت بود
 پیغمبر انام - سرور خاص و عام
 در غزوه احد چون کار تنگ شد
 از پیردلی بدهر هر کس که داشت بهر
 آن حربا عین آن شیر و شت کس
 دین است بوستان عدالت بهر آن
 از جایگاه خویش آید بی فرو
 لیستان جود و دستت بود بحاب
 هر در دیند را با قست الحبا
 قارون صفت رود از زمین و
 اسیر معدن گرم - گراز تو ساسی
 در باستان این جاب طوقال گرفته خلق
 پا تو نمی رسد و در قرب حق کس
 از عرش جی شود - نور چندا بلند
 طوبی است حب تو به کمالش بیخ و بن

هر کس بسوی تو گردیده ره سپار
 هر کس که از تو شادمان و خواستار
 دست تیرا بود - جود و سخا بشمار
 قرآن ز فضل تو - ذکرے با اختصار
 مشکل کشودنت بسیار سهل کار
 از تو بیکر مقام دیده است انتصار
 غیر از تو کس نه بد و درشت کارزار
 او را چنانند بهر تیغیت بسان مار
 افتاد بر زمین از ضرب ذوالفقار
 حزم تو باغبان - تیغ تو آبیار
 بر عرش اعظم ارجامت کند گزار
 گردون فضل را ذاتت بود مدار
 هر مستمند را با قست افتتار
 گیر و شکوه تو بر کوه اگر فترار
 نماند کند طلب - اشتر بر دقطار
 ذاتت سقینه - کار و سوئے کنار
 اما ز تو رسد هر کس به کردگار
 هر گاه می شوی - برد لذت سوار
 اعمال نیک برگ - قرب خدا کشن بار

چوں لبست مصطفی عقد تو با بتول
 گر باد قهر تو سوسه چین و زد
 بر نار بنگری - گر از نگاه لطف
 اندر نهاد تو لطف و کرم بود
 بیند به تیغ تو - هر کونده است
 از بحر دست تو خیزد اگر سحاب
 اهل جهان مدام از تو مراد خواه
 من هم امیدوارم به درگاه تو ام
 از در من سپرس - به حال من بین
 یک من هزار غم - یک دل هزار درد
 بسمل صفت مرا - هر لحظه اضطراب
 از دیده خول رواں - از دل فغان بند
 هر آرزو که بود اندر دلم نخواست
 از حد زیاده و در یک کس نه چاره جو
 در غریبم مرا صد کربت و تعب
 از تنگی معاش بر سینم کوه غم
 در چله روزگار نبود چو من یکی
 شد چله تری و مرث اسباب را هم
 هر روز می شود حسالم تنه تیر

پیوند نور شد بانور آشکار
 نتوان شناختن شمشاد از چنار
 اخگر شود به طبع چوں دانه انار
 در مشک چوں شمیم در باغ چوینار
 آتش میان بحر - دریا درون نار
 یار و بجای آب - لولوشه شهاب
 خلق خدا تمام از تو امیدوار
 با حالت تنه - با خاطر نگار
 کز گردش زمان چو تم نخفت و زار
 یک تن هزار بار - یک جان هزار بار
 سیاب ساں مرا پیوسته اضطراب
 گردون حد و جان - اختر سیاه و تار
 خول گشت شد بر دل از چشم آشکار
 زاندازه بیش غم - یک تن نه انگار
 از هجرت وطن از دوری دیار
 همسنگ آسمان بر سر زوایا بار
 بی یار و بی معین پی خوش و بی تیار
 گردید کار و بار یکباره تار و مار
 از نجات و از گول از چرخ بی مدار

هر چند سال بار بختی بود هیچ
 از بسکه می کشم جو رستم ز دهر
 بار گراں آن بشکسته پشت من
 تاب و توان به تن اکنون نمانده هیچ
 اے آسمان جو دراضی شدی چنان
 آیا نبوده ام از بسدگان تو
 آیا نمی برم بر در گمت پناه
 آیا نیم ترا از جان و دل مطیع
 از ما سوادے حق یگزیده ام ترا
 بر آستان تو عزت مرا سجود
 بادوستان تو پیوسته ام به دل
 در دل مرا اهل مهر تو هر زمان
 می جویم از خودت جویم اگر مدد
 در شکم مرا جز تو نه کسی سعین
 گر به نیاریم کام از کرم خودت
 انظار در دل زین پیش نارواست
 دیر به پیش تو که را از هر صمیم
 مقصود و دعا پوشیده از تو نیست
 چشم از انتقام بگلن بسوئے من

ق

اس سال من دگر بدتر شده ز بار
 از بسکه می چشم تلخی ز روزگار
 و ز این بکام جان برگشته ز هر بار
 بر دل شده کنول دشوار و صعبا
 کز من برآور و گردون دود و دانه
 آیا نه کردیم از حسادان شمار
 آیا نمی کشم به فضیلت افتخار
 آیا نیم ترا عجب و منا شمار
 کرده ام ز کائنات ذات تو اختیار
 یا قهرت مرا خفاست انگسار
 از دشمنان تو پیوسته بر کنار
 جاری است بر زبان نام تو بار بار
 می خواهم از خودت - خواهم چون نیار
 در ختم مرا جز تو کسی نه یار
 بسیاریم به که اے شاه کامگار
 زیرا که بختی است از طول اختصار
 آگاهی و خبرمانست که در کار
 مافی الضمیر من بر گشت آشکار
 رستم ز رحمت بر حال من بیار

لطف ترا بوم تاجست منتظر
 اے رحمت خدا شکام رحمت است
 از بھر کبریا کام دل کم بدھ
 گر کرده ام خطا از لطف خود بخش
 عوشتی گدا گستاخت سرگستاخت
 از آسمان ستم پسند بھر اد
 ریج و غم و الم - اندوه و درد و داغ
 تا بر سکون و حلم نازد به خود زمیں
 باد محبت تو چون چرخ سر بلند

فضل ترا کشم تاجست انتظار
 اے دست کردگار از دست فتنه کار
 از بھر مصطفی امید من بر آ
 دارم اگر گناه با عفو خود سپار
 از جان فدائے تست از دل تو تبار
 از دہر دہل جفا بروے روا دار
 زوایں ہمہ بگیر - بردشمنان کنار
 تا بالاد آسمان از رفعت و وقار
 باد اعدا و سے تو چون خاک سپت و خوار

قصیدہ در منقبت صدیقہ نظام حضرت فاطمہ زہرا صلوات اللہ علیہا

باز از بیج حمل تا میدخور شد سیما
 باز گلشن سیاه و برگ تازگی از سر گرفت
 باز گیتی سرسبز گردید چون بزم طرب
 باز از فیض شمیم گل - نسیم باغ شد
 چہرہ آرا از عروسان بہن گشتند باز
 از زمین شمشاد چون سبز ان بشمر تو کشید
 سبزه خوابیدہ در صحن چمن انداخت فرش
 افسر یا قوت بر سر شاخ خیز از گل نهاد

باز گل شکفت در گلشن خاواں شد صبا
 باز آمد در گلستان بلبل رنگیں نوا
 شد نشاط افزا و گریوں موج سے موج ہوا
 مشک نیر و مشک و مشک خیز و مشک زدا
 سنبل تر ہم گردہ از کاکل خود کرد و دا
 تنگ پوشیدہ بہ تن از اطلال خضر قبا
 سائبان افراخت ابرو بھاری در ہوا
 گل ز مثل خضر بہر - ریخت تر و تر کرد و جا

بلع از نقش و نگار و رنگ بوجین و خشن
 کان یا قوت زمره از گل و سبزه چین
 شسته از رو چین رنگش ال ای بهار
 باد اگر میداشت طبع زهری در خزان
 شعله گل گرمی باز را آتش سر و کرد
 طلق سوده از بهر بیخیت و بچمن حجاب
 در زمستان بود اگر سر خانه آتش خانه
 دو تیره کردمان خلق می آمد برون
 برفت از شرم جفا که شود هر خطه آب
 صنعت خود کرده ظاهر بهر حجاب و حجاب
 نسخه گلزار حبت گشته زان هر دو زمین
 خاک سقلا طول لباس باو انگلیس نگار
 از خوان لاله پوری است هر سونگری
 سر از چین گستان ناب گردون سر کشید
 سیره از افتادگی بگرفته ستاسه زمین
 رسته نخل انبساط از دانه اشک یقیم
 این عجب بین نه گشتن بهر شدت دست
 در جهان باقی نماند از سنگ از خارا نشال
 نخل عصیان طاعت در رنگ آمد متر

و پشت دراز از خوان لاله تا تار و خن
 بلع از نسیم خیری معدن سیم و طلا
 باد نور و زری نمود از رنگ مانی خاک را
 گشت اکنون چو نسیم باغ حبت جانفزا
 آب بسینه بر زمین گردید هر سوره گرا
 ابر آذر شد گریاش زمین یا قوت زرا
 گشته در فصل چهاران بهرستان سلا
 شد بدل یکباره بار بلینی صورت صفا
 بهر عذر آید دوان اشجار را افندیه پا
 برده بالا کار خود را هر زمان نشود تما
 دوده طوبی شده زمین هر دو خشکید گیا
 آب دیبا مطرز بلع بوقلمون روا
 سیره و بجان سبیل هست بینی هر کجا
 تا به سقف آسمان دست چنانچه آمد رسا
 نامیه بر خشک و تر فرمان روا از اعتلا
 غنچه خاطر گسند آه دل معلوم و ا
 نرسیت آب هوا به باغ شد اوراد و ا
 یا منده فیروزه یا گردیده لعل سیه بجا
 اهل عالم جلگی به خوف اندر روز جزا

لاله و گل سرسبز از شاخ آنها بر مید
 می دو انداز دل اهل جهان زور و نو
 چو بگفتن با هوا سبزه باغ یکسان آمده
 لعل هم از امداد و فیض نامیر نبود عجب
 دور نبود باز اگر یکبار از زیر زمین
 دیده هفتی بدلی گرداری بدین باغ و ران
 از شقایق گشته صحرای مجمر را خلک
 نیست ممکن بر زنده مرغ نظر برین چشم
 صحن بستان است این باسقف گردون بلند
 صورت صیقلی لعل بدلی سبکبند و گل
 تارا بر ایچم اگر خواهی بخشم خویش دید
 داغ بر دل از صفای نیرین ماه فلک
 خطبه خوان بر بنبر شاخ گل آمدند لیب
 آن فروزان اختر برج شرافت نور حق
 ز نیت کون مکان آرایش بر هم جہاں
 بحر عفت را اگر گردون عصمت را ممر
 پیر تو انوار رب - انسیه حور القب
 گوهر کان شرف - سرآمد پستان شرف
 نور حق - شمع حرم - تو اشرف - میر حرم

گلزار آهوی گلستان روان نبود چسرا
 تا به صحرای قیامت - زینب خوف رجا
 بشکفته گلشن امید در دلمای هوا
 سایه انسان اگر انسیه صفت خیر و بد با
 مردگان هم هر مردی از بد چون مرد و گیا
 آتشکار می کند خاک دترم صانع خدا
 در حدائق از سمن ریختن شایر و سها
 آن جہاں از رنگ گل پر گشته عالم را فضا
 لاله و سر بلستان با ماه و ماه بر ضیا
 دل بسند و دل نشین دل فریب و لریا
 آتش گل را تماشا کن سبک گلشن بریا
 آب آب از شرم آنها چمن آب بقا
 در شناس فاطمه چون واعظان پارسا
 آن گرامی دختر خیر العشر - خیر النساء
 شمع قدیل جہاں مصباح عرش کبریا
 نخل عزت را شرم هر گرامت را عنیا
 لطف شاه عرب - سنجو به شیر خدا
 نجم تابان شرف - ماه سماء اعتلا
 بحر خود - ابر کرم - کان حیا - جہاں وفا

برتر آمد پایمالش - عز و شرافت پایش
 نذر اور اگر تہ کر دے داور دادار خلق
 نیست نہ کون مکان ششان او غیر از علی
 آن جیا پرور کہ توان گفت مدح و وصف
 یافتندے گر خلاق بہرہ از شرم او
 رحم و جودش یا سخاے بعل و زندان او
 او درون حجرہ - قدرش یافتہ بالا تر عرض
 در دل پاک علی شتر تفضی - اور ا مقام
 ذرہ از شرم او گر یافتے مہر مینر
 در زمانہ شام دیگر نامدے تار و جستر
 عروۃ الوثاقے رحمت دست او بر نیات
 کاسہ از استیش جود او ظرفے تنک
 از شرف بردیدہ توالیو اور ا مقام
 طے نمودہ جادہ تسلیم تا سر شرفش
 طاعت نیر داں نہ کردہ او قضا و جہا
 از ہمیر او کئی آید برون خوف آنکہ
 شرم و خشم و نکاہش جویں صفاد کردہ
 از برالیش نیست بغاے جنت گشتہ خلق
 بر جہر پر و سندیں فردوس اوراد شمس

قدر و شان سما پایش سہر و شرف با عرش علا
 تیرہ و تار یک ماندے تا ایدار ضوح
 غیر او ہمتاے جید نیست در ہر دوسرا
 چیز در آن شمرے کہ باشند قافیل را جیا
 داشتندے در گتہ کردن بہ شرم از خدا
 شد بلند آوازہ در دہر از نزل ہل اقی
 او پس پردہ - رسیدہ فیض عاشق ہر کجا
 پردہ چشم و حتی مصطفی - اور ا روا
 ہمچ کس در خواب ہم دیدنہ ر و روز را
 می گرفت از صبح صادق از دل پاکش صفا
 عاصیاں را ریشہ بچادش - و ز جزا
 سعدہ حرص از فور نعمتش در امتلا
 از جیا در گوشہ قلب نبی بگرفتہ جیا
 از حجاب عصمت و عفت برون نہادہ یا
 او نمودہ با علی - حق اطاعت را او
 در حریم عصمت اورہ نمی پاید خطا
 در بدن چوں روح و بطبع و تہاد او وفا
 بود امانان جو - بہ نال - رض او خدا
 فرش خوابت خانہ اش لیکن کلیم پور یا

از زمان عیش او مسرور تر نه گام غم
 در نگاهش چون آب تپه پا قوت و کم
 اطلس غم بر آس جسم او نقش حصیر
 کم نبود از عسرت دنیا به قلبش رخ و غم
 سینه ریش و خاوا و گار که خود فرموده است
 کیست از حلم و نکلین و سکول و اعدیل
 رتبه والای او با آسیه هرگز مسج
 از مسیحا یافت مریم این عز و شرف
 گو سفند گرد آید ابن باجر آمده
 که خلیل نیز دمنان سار و دیده است
 گشتن تو ابر آدم ترک اولی را بسبب
 که نمی خواهی شوی آگه ز غر و جاه او
 او شفیع روز محشر این بود قاتون حشر
 رحمت باری بود او از برای مذنبین
 بوده اندام اگر گرفتاریاں خدمت گذار
 این لوح دائم الایم - او بود ختم الرسل
 نور چشم این استبدید و شتر و ارجان تن
 هر دو جسم و جان یکدیگر بدید و نه تراش
 در میان هر دو سخا شایکد هم مفرق نیست

بدینتر از بر عینا شکرش از ایام غنی
 سیم چوین خاکستر و چون باره آتش طلا
 خانه روئے میر او غبار آسیا
 شد فراق مصطفی - دیگر سیر او بلا
 روز گرد و شب - بدر و من و کرم و ملا
 نیست بهمتانش کس و صبر و تسلیم رضا
 که شود بهمت مزاحم مثل منت مصطفی
 خود میحاجی کند فرزند او را اقتدا
 بر چنین مصطفی - فرزند خود کرده فدا
 آن اطاعت که از او دیده شاه انا
 او و کار علی در طاعت رب علی
 کن مقابل قدر او با قدر ختم الانبیا
 هست این خیر النساء که هست و خیر الودع
 پرده پوش عاصیاں مست است این را ردا
 آسیا گردان این روح الامیں بارها
 این کنیز خاص رب - او بنده خاص خدا
 شوهر این را جانشین او را علی مرتضی
 این بعد از او نباشد نصیب و از این جدا
 هر دو نور کبریا - سوگند ذات کبریا

سطلج در وصف نر باز می خوانم کن
 اے چو ذات کبریا ذات تو دارد خفا
 یاب و بجا تو آمد اولین مخلوق رب
 چون انسان ملائک از حسابش خارج اند
 رفعت شان تو بر عرش برین دارد مقام
 از تو دیدے جلوه نور خدا چشم عسلی
 شد به عیسی مآده یک بار نازل از فلک
 دوست تو هر که شد از دوستان حق بود
 بدست طاعت رب را تو می باشی خبر
 مثل و مانند پیغمبر گشته در عز و جاه
 قرب تو افزود و درگاه باری امتحان
 شاه مردان در عجب از تو که می دانسته
 بر زبان نکر گفتند باری رفیع شوب
 گشته مخلوق از نور که نتوان دیدنش
 از رخ نورانی تومی شد رفیع حجاب
 مرتضی از انبیا هستی مصطفی را دختری
 عفت را پاکی دامان تو آمد دلیل
 از دولت خوف خدا آید برون گرد زده
 در گهر نور خدائی در انسب بندت می

با صفات از سر روشن تر از مهر سما
 یا خداوند جهان را کس ندیده یا ترا
 مام تو باشند نخستین زو جده خیر الوری
 شوی برت را از فصاحت اینچنین کرده عطا
 که شود در و دل عدلش این کجا و آن کجا
 می شنید که بوی خدا از نو ستام مصطفی
 هر تو آمد نعیم باغ جنت بار صبا
 دشمن تو هر که باشد بهست او از اشقیا
 ابتداء شکر نیکوای را تو هستی منتی
 کرده از بس که صبر و حلم او را قضا
 صبر تو بر اهل عالم کرد ظاهر است لا
 از پر کاه سبک تر که ستمگین بلا
 شکر آلاء الهی بر لبیت صبح و مسا
 احتیاج احتفا ذات تو دار و اقصا
 ممکن از بودے ز نور کبریا کشف عطا
 بر تو از دشتیم کرده ارتضا و اطفاف
 عصمت را آیه تطهیر می باشد گوا
 باشد از هم این قدر لرز و نجو و ارض و سما
 اے زبانی ابتداء آخوشا این انتها

قدسیاں از ارتقا پائیاں اندر شکفت
بعثت پیغمبریں گردیدہ بر باب تو ختم
تو رضا سے ایزد منان بھی دیدی آل
واجب از فرمان پیغمبر بود تقطیع تو
از حیا بر سایہ خود ہم نیکندی نظر
حوریان کا ندر جنان کرد و غزلت ایام
صورت خود را در آئینہ ندیدی هیچ گاه
می توانی کرد و سر تا سر ز میں کسی رتاب
ہر کہ گرد و خاک در راہ تو اقبالش بلند
از ولایت مستحق لطف ایند مومنین
قدر تو از اقصائے وقت اندر پڑہ ما
تا ابدی ماند تاثیر دعا در کتب غیب
چہر نیل اور اثنا گوی شود از جان دل
اسے صحاب رحمت اسے ابر کرم اسے کائن
سوئے تو با صد ہزار امید رواورد ہم
بر سر کو بارالم پیام فرو مانده یہ گل
داعما دارم یہ دل از گردش کہ دو دو
روشن از کاکہش در دوالم گردیدہ زرد
داده ام از دست اطمینان دارم سکون

ساربان ناقات روح الامیں رفو جزا
یافتہ از شوئے دلشانت امامت ابتدا
این قدر می داورات دل صافقت هفا
فرض عین از حکم نیرداں دانش با تو ولا
چشم تو برگز ندید از چشم تو جز پشت پا
چشم نشان از خاک پایت برود شاید تو تیا
از جمال تو نگاہ تو بود نا آشنا
زال دنیا کے تواند کرد با تو کمیاب
ہر کہ تا در گاہ والا بیت رسد بختش رسا
از دعایت روشن باشن بندگان عفو خدا
گردند سے ظاہر گدشتی ز انبیا و اوصیا
از خداوند دو عالم گرنی کردی دعا
از زبان و لب ترا ہر کس کہ می گوید ثنا
اسے کلید باب فیض اسے گنج احسان عطا
بستہ ام دل بر عطایت با فرداں ارتقا
دستم از ہر جا رہ کو تاہ بختم نارسا
خار ہا دارم یہ جاں از جوہر دہرے وفا
دیدہ ام بر ریشم از خون جگر بستہ حنا
گشتہ ام در آفت ورنج و مصیبت مبتلا

از وطن مجبورم و نزدیک با هر گونه غم
 مانده ام از شفته و حیران بکار و بخت
 غیر لطف و کرم نیست - تا بهر روز بماند هم کمر
 سینه من فدا شود و دل من تو بود
 دیده من بر چشمت تو می بار و بار شک
 می در خنده از دل من در عشق آل تو
 می پسندی اینک که روانه و افغان لب
 تا بدامان حطاس تو رسیده دست من
 در دست قدر بلندت کردم و عشق مندم
 از دو عالم چشم بسته سویت آوردم پناه
 بود من از تنهایی دل به تو از جان دل
 دختر پاک بخت رحمتی - رحمتی بکن
 تا که آید در جهان بعد از خزان فصل بجا
 دوستانت را شگفته باو خاطر بچو گل

تقدیر در مقبضت سید اکبر امام مخفی حضرت حسن ابن علی علیهما السلام
 هر چه خست و آنچه بر آید از جا دور
 نواسته نور بر افراخت از زمین فلک
 زد و زد و زد رنگ عالم از دل خاک
 پدید گشت به عالم تغییر و صنع

از فرغ بال محروم قریب با صد بلا
 بکس بی یاور و بی یونس بی آشنا
 هیچ کس هم جز تو نبود - تا کند کام محمد و
 حیف باشد که شود غم خانه و حشر سرا
 گریه بر حال تنه من کند - بنور و
 دو آه غم در آن سجده نمی باشد ترا
 از زبان من که می گوید ترا مدح و ثنا
 واسه بر من باز کردی رفتی از دعا
 باز چون خاک از نوم لبست و زخم و آه ترا
 از به امید بریدم - بتو بستم زجا
 بی تو باشد از کرم پذیرفتن آن افتخار
 مشکلم بکشا که هستی از وجه مشکلا
 تا که دور چرخ گردان حیف مرا از دست
 دشمنانت را نرفته خار غم در سینه ما

نصف فرغ جمال و بقیه جلالت و ضر
 جهان گرفت برید شعله سر تا سر
 بر روی اهل جهان نیک شود و هلاک
 زمان زمان و گذشت چنان جان نگر

عبدالله بن محمد
 در این شهر

ز روز گشتن شب - آشکار گردیده
 به پس که کوکبه در شد عیان ز افق
 شعله نور به زمین بخت کرد چادر نور
 غراب لیل ز سر زایه پا گرفت آتش
 زمانه که و منور به جمال یوسف روز
 نشست شمس و انجم به تخت فیروزه
 گرفت نوبه و رنگ گشتن همه خاقان
 ربوده ماه و نور از یکدگر عروج و زوال
 روان به صحن فلک آفتاب ز افق
 ستاره و دوز قبا کند آسمان از تن
 نجوم را همه - ریخسار هر آتش بار
 نمود جلوه به بنم سپهر خالق
 زمانه کرد عیان طرفه شمس و زینلی
 کشاد دست به رود قلعه تا دگر
 در دست مغربی مهر و بد چرخ گرد
 اثر تان ز خاکستر بر آینه مستعد
 شرار و افکار تابان ز دیده گشتن
 ز سبزه زار فلک بر و سید حسن خسته
 چنین حقیق در خسته از کجا آورد

کمال نعمت و آثار قدرت اور
 بهین خانه ز ظلمت بدر هیچ اثر
 فلکند از سر خود آسمان سپهر
 کشاد بال چو خفا آتشین شمع
 سیاه گشت ز لختای لیل را اختر
 فرو آمده ز اورنگ آبنوس - قمر
 کشود کشور سهند و ستان همه فقیه
 ز هم ظهور و خفا برده دهر و اختر
 بسان زورق بر تریب به قلزم خضر
 به سر نهاد زیا قوت به بجا افسر
 به نیم جلوه خود سوخت آبلو میکی
 که ترک جبرخ زیمیش فلک تیغ و سپر
 که بخت شیر فلک به چرخ از زمر
 بتان نقره خام از رواق نیلوفر
 بجا که ریخت در جهانیم را یکسر
 به صحن بیت فروزان آتشین شمع
 شد از افق چو دیده در شمس از
 بیان سوسن نشکفت الاله احمد
 سپهر عیان فیروزه بود و کان کمر

میفرم من مهر و شمعش نگاه کن بکار
 ز بسکه نور و ضیاء عالم گشته در عالم
 ز رفیق مجتبی این صبح با صفا و عجب
 ز می کند اثر روز - مهر عالم تاب
 اگر بکاری سوسن - سمن همی روید
 بدین رایچ نگین بود گشته است الماس
 ز ناز آهوا کافوری بر ند کنون
 درین ماهه شده قول شاعران هم راست
 گذشته آنکه بگویند زلف را شب تار
 ز دود و شعله آتش - تمیز نتواند
 ز عکس ابروانی که می کنند عبور
 ظهور هیچ چنان پرده خفا بداشت
 بود به خاطر احباب - ظاهر و مری
 شده است بخت سیمیه چو اختر روشن
 شب سیمیه چو شود روز روشن از خورشید
 چنان سیاهی از نامه باشد مفقود
 چنین که نور فشان است مهر عالم
 اقامت کون مکان لنگر زمین زمان
 شبه ستوده عمل سبط احمد مرسل

اگر ندیدی جاری سفینه بالنگر
 به چشم سوزن گردید رشته - تار نظر
 که نور ایمان تابد ز سینه کافر
 اگر به صفحه کشت نقش ماه - صورتگر
 همی دید گل نرسین ز شلخ سیسنبه
 به هر حجر که نظری کنی - شده مهر
 ز کان آهن آینه سیم تاب اگر
 همی درخشد خال سیاه چو اختر
 شعله مهر شده تار تار آن بنگر
 ز موه مشرکان - نتوان شناختن لبر
 هر اسر آنکه گردیده فرش را بگذر
 که گشته ستر نهانی ز روز روشن تر
 چه عکس آینه - راز قلوب یکدیگر
 و رون تیره بود چو سحر صفا پرور
 و گرنه بینی روز سیمیه به خواب اندر
 که در زمانه یک نیست مستحق سقر
 بر آستان حسن چیده شده است مگر
 سپهر عزت شان آفتاب جاه و خطر
 به دین و دوا و مثل در سخا وجود سمر

چرخ ارض و سما آفتاب عز و علی
 کلید باب کرم چرخ آفتاب کرم
 بهار گلشن امکان قیسم ناز و جهان
 سیاح جو دو سخا بحر فیض کان عطا
 شمع نور قدم جان کعبه نشان حرم
 معین شرع متین تاج عرش زینت
 چرخ بزم سخا سالک طریق رضا
 بهار باغ شرف نکت باغ شرف
 ضیاء چشم علی جان جسم ختم رسل
 رسول جد و برادر حسین عالی قدر
 و چرخ نور و ضیاء است اختر تابان
 حیات بخش درون گردگان کشته رسم
 زرد و او چو بگویم فلک شود گریبان
 ز ابل کوفه دعا دید چو علی ولی
 اگر ز فخر امت بدوش و دست روا
 بنمیر او بود اسرار غیب را مرآت
 رموز دان خدایه و سلطت جبریل
 عیاں بود بجای بنمیر روشن او
 چون نام او همه افعال او حسن باشد

شفیع روز جزا این سسائی کوثر
 به کف سیاح کرم نود کیه با بهر
 روان پیکر ایمان جهان چشم فر
 دلیل راه حذر اخضر دین پیغمبر
 امام نیک شمع سرور خسته سیر
 امیر کشور دین افتخار حق و بشر
 خیر برتر قضا واقف رموز قدر
 به رخ چرخ شرف در گم شرف پرور
 سر و سینه زهرامقرب داور
 پدر و موی نبی - بضاعت نبی مادر
 و دقلم شرف و مجد را یگانه مهر
 رسول را جگر و نحت گشته جگر
 و گریه بگویم زمین شود مضطر
 شهید زهر جفا گشت مثل پیغمبر
 بود عز و شرافت بتا کر کش افسر
 جبین او بود الوار قدس را منظر
 بغیر وحی ز احکام این دیش خیر
 هر آنچه هست پس پرده قضا و قدر
 چو قلب او رخ پر نور او ضیاء گستر

بجاه و عزت برتر ز انقبیا آمد
 ز جود کاسه عمر و سس نماید پر
 ز داد او شده آسودگی به عالم عام
 بود بزمه عدلش نگا صبا فی و هر
 ز علم او تنوال گفت غیر ازین پیوسته
 از و رسید به همه فیض این دباری
 نه دید که شجره گر که باغ آرد بار
 به صلح گشت نگه بان جان دشمن دوست
 برائے مهر جهانیش سپهر عرش برین
 عطا نموده بپای خواب راحت مخلوق
 و لا و دشمنیش اصل خیر و شر باشد
 جزا کشیده اسن اریافتے درین عالم
 جهان قبض نمیش چو کان خوشنید است
 پیش را آئینش قر شده خورشید
 اگر ز شسته بر بایا اثر چو آتش محل
 بنام شے - اثر شے اگر عطا بکنید
 نموده کسب جلالت عسل گفتار
 اگر گئے بنیای نام ختمش گذرو
 نموده پشت و تاپیش قدر او گردو

به صبر و حلم نباشد ز انبیا کمتر
 که عار اوست تھی کاسه نماید اگر
 کسے به خوف و خطر نیست غیر خوفی
 خیال فتنه بد نما کسے چو نه گذر
 که شهر علم بود جود و بابش آن را در
 از دعیان به جهان نور خالق اکبر
 به پیش پادشاه و لاییش که هست دشمن
 چو او نموده کسے در جهان بجهان در
 برائے چرخ جلالتش - جلال حق - محور
 به چشم فتنه سبابت به چشم عدل سهر
 بود اطاعت عصبانیش عین نفع و ضرر
 و گر عذاب ماندے برائے اهل سقر
 امید خلق و سخاوتش بود چو گشت مطر
 ز فیض نور ضمیرش چو آفتاب - قمر
 بغیر نام نماند به تار حدت و حر
 ز آب گوهر طوفان بپا شود و یکسر
 ز فیض خلقش اگر مشک چیده از دم
 و گزین خلق سازند در جهان شکر
 ز بار حلم و صبر الیز را شکر مسته کم

هر آنکه خواسته بگذشتن از صراط و برق
مگر ز رحمت رفت سرشت او باشد
رسیده است بر گاه و اور داد
ز آبیاری فیض به گلشن عالم
نموده تا به کجاست هر خور و نش تاثیر
کشیده شعله اگر ناله و بهر جاسان
عروج اختر شاهان به وال آل باشد
سحاب حمتش هر کجا که باریده
زلف قمرش مانند بهر به خشکد بصر
چهره شاد و زیبا که آتش خیار
بهار خانه چمن آمده به رنگ و رنگا
سحاب صاف کردار و سیل آتش موج
جناح مرغ اجل شهیر عقاب بلا
به خم ملال به تاب آفتاب به صفا
به گوهر آهن در طلعت است آئینه
زمانه سوزد عدو کش جهان کش
به نیش آتش سوزان چو عقرب جبار
چو شوره در سر عاشق نهان در آن شورش
حد و چو که و جیانش نمود قلبش چاک

با و بگوئی که از اقتداس او گذر
که اضطراب غلظت دلش کس مضطر
کسی که داشته از اقتدایش ز او سطر
چو لاله داغ بدل رنگ ز رنگدانه
که در بهشت برین قصر و شیشه
تیمیر قطره محال آمده است از افکار
به اوج بخت گدایان در گمش نگر
چو رنگ گل به چمن گشته شعله در شمر
ز آب توفیش در یار وای شود و سر
چهره تیغ دلیر خنای آبگون بیک
ز نظر فریب دل آرا چه نیست آرز
سفر نهاد بهشت و بکار دے پیور
کلید باب اهل ریشه نهال ظفر
به جلوه برق به خورشید و در غیا
چو موج آب به صورت بهر بهشت آور
سپهر شکافت وزره بهر چهار آینه
به دم شراره و عطرشال عراز آرد
چو روح در تن انسان اجل به آن مهنر
اگر بدید به بوی برید تا زلف

نہ داغِ امیں یہ جہاں سوزِ شعلہ تیز ہے است
 چو خوفِ مرگ شود در دل عدد و دال
 عجب بلا است کہ ساز و مہمہ بلا بادور
 یہ روئے قلم زمخوارِ خوش شود کشتی
 جبر و چو تیغ علی بال جبریل امیں
 ہمی ستاند روح از بدن روح بقا
 شکست ماندہ ام از تیریش کہ می برد
 خراب خانہ جوشن شود بہ یک موجش
 درخت زندگی خلق را بود تیشہ
 جہاں شود مشتزل و جیجی این شمشیر
 چہ اشقرے کہ بود شیر بدیشہ ہمجا
 بلند قامت و آہختہ یال و بچن کفل
 سیاب گردش در صرشتاب گردوں سر
 عقاب طلعت طاؤس جلوہ کبک ام
 ہزار برق غضب از نگاہ او پیدا
 کند شراب جہاں بیشتر ز صر صر عا
 چہفت کشور رفتہ چو پرتو خورشید
 بہ نیمہ راہ گذارد و سیاب و ہما حقہ را
 بہ یک نفیس برسد جان او بہ قصرِ حیم

کہ برق از ازل بہ خطر بہت صاعقہ جزا
 چو جہاں بر آید از جہنم خشم بد گوہر
 عجیب فتنہ کہ بشنازد جملہ فتنہ و تر
 برائے کشتی فتح و ظفر بود لنگر
 کند و پارہ چو سپاہ رسول رقر
 ہی رہاید سمر از عدد و سر مغضر
 ز جہاں امید و دل بہت غرور و سر
 بہ یک اشارہ نماید دو تخت با یک سر
 برائے شمع حیات عدد و بود صر
 بہ کف یگیر و گرد و سوار بر اشقر
 چہ اشقرے کہ برد گوے سبقت از صر
 قوی توایم و یولاد سم میاں لاغر
 ننگ بہیت و عنقا شکوہ و ضیق فر
 پلنگ حملہ و آمورم - اثر و ہا پیکر
 ہزار شعلہ سوزاں بہ طبع او مضمر
 رسد بہ اوج سما پیشتر ز مرغ نظر
 بہ مقام رسیدہ چو قدرت اور
 اگر روز زمین سوئے گنبد اخضر
 فتنہ چو سایہ پایش حریت را بر سر

گه بر دبه فلک گنج قارون از ته خاک
 رسد چو امر قضا بر سر همه عالم
 از وز سینه بروی می فتد دل زمین
 به پیش معرفت رفتار و دست هر برین
 اگر بدید برگردد شدت باری
 به پیش به وسعت لا اله الا الله
 اگر به صاعقه بینی کمین نه بنده او
 زیاده خود برسد زودتر به هر قلم
 به گاه پدید می آید چو چرخ است برین یار
 به سیر و نه رسد فکر هیچ دانای
 اگر به علم الهی تنها نمی بودی
 محال آمده و صفش که تا به جنید
 سزا است این که گرامی به مدح را کب او
 ز به و قار تو اے افتخار حق و شیر
 لباس عزت بر سیکرت می زبید
 مدار جیت همه علیا محاسن جنتی
 فلک ز قدر و وقار تو باز میساز
 سوار دوش رسول خدا می بانی
 به بندگان خدای تو حجت ایزد

گه بر نیزه از چرخ بر زمین اختر
 بهما تمام بهم بر زند چو حکم قدر
 از و بدامن خنک است پاره های جگر
 یک شکسته عنان و اگر شکسته کمر
 اگر به عرش بتنازد و میراق پیغمبر
 بگرد کون و مکان خط کشیده چو کمر
 اگر ز لرزه برسی بود کس چاکر
 ز خون خود برو پیشتر به هر کشور
 بوقت حمله چو کوه است بر سر لشکر
 سپهر نیست که بندد و صد ابو معشر
 بیا و دادی او خاک عرصه محشر
 بروی بتنازد مضمون قلب مدگر
 بر آن به بندم از مطلع دگر زبور
 که داده است خداست مقام پیغمبر
 همی بر از دلج کر امتت بر سر
 مکارمت همه سید محامدت سحر
 زمین ز جا و جلال تو با فلک همسر
 چرا بنیاد از عرش پایه ات برتر
 تو خدای عبادی از خالق اکبر

هدایت از تو بر دره بسوی گمراهان
 کشاوه ز کرم باب فیض در عالم
 برائے جسم تو جوش حیات تیراں
 به نر و ابل دل آں کعبه قلوبستی
 چنان که تشنه به آب لال مشتاق
 خدائے خود را آں قسم بندگی کردی
 لفاق تست که محروم سازد از جنت
 تصور کر مت احتیاج سازد دور
 برائے تو لقب جنتی همی رسید
 میان مروم خلق حسن شده است مثل
 بهشت - قرب خدا بهمنشی ابرار
 به حشر خصم تومی یا بدایچه می جوید
 محل نیافته نور آله جز ذاتت
 خطا و جرم همی ریزد از محبانت
 به مدح سرعت عنایت اگر سخن اتم
 گراز گرانی حکمت شوم مدح نگار
 نسیم خلق عیبت - حرارت و خشکی
 نشان ز خیر تو افعال نیک خلق ده
 فرشته چون بشیر از تو کند فضل کسب

بغیر تو به جهان کیست این جنین ز بهر
 به عون خلق خدا بسته به خلق کمر
 به دوش تست سپر از حر است داور
 که باشد آنکه نور کبر باش حجر
 بدوستان تو مشتاق چشمه کوثر
 که قرض بند گیت بشد به بندگان کسیر
 دلای تست که آزادی کند ز سقر
 سخاوت تو بر فقر از خیال بدر
 که مصطفی است آید و مصلی ایدر
 چنان به خلق حسن گشته بد هر سر
 بدوستان تو خوش داد الفت توثر
 بر ندسوسه جھنم - چو گوید آین مفسر
 ندیده علم خدا غیر سینه تو مقبر
 به برگریز بریزد چنان که برگ سحر
 برائے شهرت معنی - زباں بود شهر
 پی سفینه مضمون قلم شود و لنگر
 بروں کشد همه مانند بوز آشک تر
 چنانکه داده ز فاعل ضمیر فعل خبر
 ز فیض تیر سبت تو شود فرشته بشر

چنان ز عدل تو گردید منتظم گیتی
 بجز حمایت تو کیست مخلصان ترا
 تویی توانی خورشید ساختن از گل
 سراج چشمه کجا یافته به تاریکی
 بدست تو بشود موم و آهن آهن موم
 بعید نیست ز اعجاز تو اگر کرده
 زمیخرات تو کافی است اینقدر گفتن
 کسی که دل به برادر الفت تو می ارد
 فتاده بخیر خسار تو اگر بر چسب رخ
 ترانمی رود احکام ایندی از یاد
 به پیش چشم تو مستور هر چاند غیب
 به طبیعت آمده هر کس که طیب ظاهر
 همی کنند نظاره چو صحن از لب بام
 دو خشت آمده خورشید و نه ایوانت
 وفا نمودی عهدی که با خدا کردی
 تو انچه دیدی اندر در پنج و ظلم و ستم
 نه ماتم تو بود کم ز ماتم شیطان
 چه صبر با که نه کردی تو در بلا و محن
 نه راجعت نه داشت قدرت تو دشمن

که جز به قدر تو نتوان نمودنش ابتر
 اما دهنده ز آشوب و فتنه محشر
 اگر ز آهن آینه ساخت اسکندر
 هدایت نه شدی گر چراغ راه خضر
 بدست داود آهن شدی چو موم اگر
 زمین پست و سپهر بلند زیر و زبر
 که بجز قدرت حق در جهاں تویی منظر
 همی کشد چو دل حوریانش اندر بر
 چو اختر آمده ماه و چو مه شده اختر
 ترا معلوم الهی نمی بود از بر
 از انچه بی خبر اهل جهاں ترست خبر
 ز جمله خلق تر گفته الطیب و اهل
 به قصر جاه تو عرش از بلندی منظر
 فلک چو خاک در است هلال حلقه دور
 جفا کشیدی از آسمان دوی پرور
 تصورش به جگر با همی زند نشتر
 بود به ماه عزرا غم نه بیشتر ز صفر
 چه ظلم با که نه دیدی ز خصم بد گوهر
 یارای دنیا از دین گذشت آن کافر

ز بد بخاوی اندر کمین جان تو بود
 کمی نه کرد تبلیس و حیله و تنزیر
 ندید تا جگر یاره پاره است و طشت
 رسول و فاطمه را دل چنان رو آورد
 چه بیروت و چه حم بود آن زن هم
 بر آن که داد ترا زهر لعنت نیرد آن
 کنون زبان بکشایم به عرض جان خود
 امام عرش و قاراشه فلک قدر
 چگونه خاطر من در فنا و عکین است
 چسان زمانه به من یکشاده دستم
 ز اشک چشمم گرییده و اضمم دریا
 ز چرخ آمده گشته تر مراقتدیر
 از آه سر دمن اندوه خاطر مظاهر
 بکار خویشتن از بسکه مانده ام مجبور
 به هیچ چاره و تدبیر نیست دستم
 معاشرت ز که جویم کس معین نیست
 و عا خودن از این و تو نه بر دن
 تو بجه و نگاه و رحمت منبر ما
 سخات دادن من بر تو هیچ مشکل نیست

به فکر کشتن تو عمر خود نمود پس
 بداد آخر از زهر فالت ساعز
 دلش به فکر و غم و غصه بود شام و صبح
 که او بیگانه از سر عامه - این چادر
 که گشت دشمن جان تو از محبت زهر
 بر آن که گشت ترا با و تا ابد به سقر
 که شرح نتوان دادن غمت بعد دفتر
 یک به حال من زار به نوا بنگر
 چگونه قلب من اندوه و در دستم
 چسان به کنیم سببه است روزگار کمر
 ز آتش غم و اندوه سینه ام حجر
 شده سیاه تر از قلب کافران شتر
 ز در و پنجهان صد خار و درد و غم
 بسان ماهی به آب گشته ام مضطر
 ز هر طرف شده یکبار به بند راهم
 طلب کنم ز که امداد کیستم یا ور
 بغیر از این نبود هیچ چاره ام دیگر
 که بفر اهل جهانی تو رحمت داور
 بگیر دستم و از چاه غم برون آور

توئی که جد تو بوده است و جدن جهان
 بر آزار حاجت عشقی و مشکش بکشا
 بد بر تا که نشانی ز روز و شب پیدا
 رخ عدوئی تو باد آسیا تر از شب
 قصیده در مقبض سلطان کبریا
 کلمه شریفه حضرت امام حسین علیه السلام

۱۵

توئی که از پدرت فیض شده نام آور
 یسان جد و پدر از برای جد و پدر
 ز نور و ظلمت تا در زمانه هست اثر
 دل محبت تو باد از روز روشن تر
 قصیده در مقبض سلطان کبریا
 کلمه شریفه حضرت امام حسین علیه السلام

ز خواب غفلت چو بیدار شدم پیدا
 کشاده شد در توفیق ناگهان به رقم
 که اسیر بریده تعلیق ز عالم علوی
 فکند پرده ز غفلت بدیده بینش
 توئی به قلزم ایجا گوهری تا باں
 توئی که داشته جای بارگاه جلال
 چراز مرکز اصلی جنین قناری دور
 چراز هست فطری نیمی کشانی بال
 پیله از حلیه فصل و شرف شدی عاری
 چو روح در دل تو ساخته حسد شکن
 به چاه سیدید یازی فتاده از حرم
 قبول بیندین از زبان دشمن بهم
 بدولت از بری سرکن بلند از کبر

و لم ز نور خرد گشت مطلع انوار
 شنید گوش من از غیب این ندا یکبار
 گشته سلسله کسب فیض از دوار
 به گرد عقل خود از جمل بر کشیده حصا
 توئی به گلشن امکان گل همیشه بهار
 توئی که یافته در حریم عزت بار
 چرا گرفتگی گردش به صورت پرکار
 چرا به اوج کرامت نمی شوی طیار
 چرا به خویشی بهیستی تمام عیب و عوار
 چو مغرور در سر تو جاگزین شده بیندار
 بیکر جیل تو کل بدست یوسف وار
 بیکر مهر و بار بهیچ کار مسدود
 اگر رود ز کف مال نیشیت دست بخار

چو در پیجی به گفت آید از طمع خواهی
 چو گرم بپایه کشتی پرده از بهوس بر خود
 مگر به انجام آن پرده ات کفن گردد
 همه به کسب حرام است بهشت محروست
 تمام مال تو بعد از تو دیگران ببرند
 خطا گشتی و بگوئی رحیم هست اله
 بر آغز معاصی است رحم و عفویش
 ندیده هیچ دلی از تو غیر دالم
 هزار مرتبه زنیور بهتر است از تو
 به فکر خویش شب روز باید نشو
 چه پوشتین خلاق درمی - نه ز سباع
 ترا به غیبت شد پاییز تر از قابل
 خداست مخالفت اما تو بنده خلقی
 تا ز دیں را رکن ترا از ان غفلت
 حرام دانی صوم و حلال خوردن آن
 نمی روی به حج ار مستطیع میگردی
 چگونه جان بدی در ره خدا بپاد
 شتر آب تلخ چو شهد و کلام بندت بر
 بهیست شتر آب که خوانیش قناب اجل

کیه شود و ده صد ز صد رسیده هزار
 چو عنکبوت تنی از ازل هزاران تار
 شود در آخر - هر تار این به جان تار
 به کینه ات بنود از حلال یک دینار
 برد و بالش جان ترا به دار بوار
 گناه و زری و خوانی - خدا ابو غفار
 سبب برائے جرائم نمی شود زنا
 به هیچ کس نرسید ز تو بجز آزار
 که پیش آن را نوشی است جان فزاینده
 ترا به کار بد و نیک بگران است چکار
 چرا اگر ندیده مردم می - نه سنگ صهار
 که او برادر کش بد - توئی برادر خوار
 هم او تکریر تو داری به غیرش ستظار
 به طاعت است نجات ترا از انکار
 از حی حرام و حلال خدا بود بپزار
 ز کوفه خمس نه بخشی اگر شوی زردا
 که مال داودت از حکم او بود دشوار
 زیان و سود تو سود و زیانست آرد با
 برائے خرمن بن است برق آفتاب

ز موج سینه شد حصن تو به تو خراب
 بگوئی آخر با خوشین به خواهی برو
 به طالع است ترا میل و نفرت از صالح
 به فکر عقی - غافل تری ز بهر غافل
 به خواب غفلت - بچو و قناده همه روز
 نبود وقت - وقت و گرنخواهد بود
 به چشم سیم و زرت را که راحت است
 نه کرد کیسه پر از هوس - دلت خالی
 چهار گانه فضا که باعث فقر است
 یگان یگان شده اند نهاد و طبع تو جمع
 ز مملکت چسان داری به این حالت
 عصا بدست نه داری چشمت مایت کور
 چنین بانی تا چند بایم و حیران
 چه شد ترا که بنیادی پناه سوسه خدا
 چرا به حلقه ابرار در نمی آئی
 کدام سید ابرار هیچ میدانی
 امام عرش حشم پر تو قیام قدیم
 و می خیر بشر خاص در گه داور
 بهاسه اوج کمال آفتاب غروب و جلالت

ندانسته اگر از عهد سست تو دیوار
 تمام مال تو رفته به کیسه خمار
 ذلیل محترم و محترم به پیش خوار
 به کار دنیا بهشمار تر ز بهر بهشمار
 به عیش و عشرت هستی - تمام شب بیدار
 کنون که داری زر کن به با حق آید
 بر آن داغ تنگت سرخ می کند به نار
 فزود کثرت زر حرص در هم وینار
 اثر نهایی در خوشین از آن بهر چار
 ز بهشت گانه ز دانی که هست بایه عالم
 چگونه جان به سلامت می آید از این دوا
 به گفت ترا نبود شمع در راه تیر و تار
 چنین بیاشی تا چند مضطرب و ناچار
 چه شد ترا که نه جوی ز رحمتش ز غار
 که تا بگیرد دامن سید ابرار
 حسین ابن علی سبط احمد مختار
 سحاب جود و کریم آسمان عز و وقار
 دلی پاک گهر افتخار اصل و تبار
 کفش به گاه نوال ابر بل و گوهر بار

عزیز مصر وفا خسرو دیا صفا
 گل حدیقه جان زیب عالم امکا
 خدیو عرش نشین بادشاه کشور دین
 وقار خشم و فراق قدر جاه و خطر
 در مدینه جان لنگر سفینه جان
 مہ پیغمبر وفا آسمان مہ سروفا
 خیر ستر خفی را ز در حق قوی
 شفاعت مہ امامت حنیف در شرف
 توبیخ و این بیخمن را جگر گوشم
 بہ مردگان الم عیسیٰ و خودش مقتول
 پے رضائے خدا ساخته فدا سر خود
 ز بہر بلا کہ بلائے عظیم تر از آنست
 ہمہ بہ سنت پیغمبر انش بود عمل
 اگر نہ گشتہ ایوب پیش از او مبعوث
 تمام جن و ملک از برائے نفرت او ق
 بلے ہر آن کہ ز خالق نخواست دفع بلا
 بہر آنچہ بود بہ تروض بہرہ ایزد داد
 عزائے او را گیتی ہمہ عز خانہ
 بہ سر بلندی ربطے داشت معنی آن

کلید گنج سخا عین جود اصل فخر
 پناہ جملہ جہاں حامی صغار و کبار
 چراغ ہریم یقین نور ایزد دادار
 بہشت اہل نظر کعبہ اولوالبصار
 در خزینہ جان روح پیکر احرار
 جمال جہر و فافخر مہ وفا کردار
 سرور قلب نبی ابن حیدر کرار
 شفیع روز قیامت تقسیم جنّت نار
 شہید و بر شہد اتا بد سرو سالار
 بہ خستگان جفا چارہ و خودش ناچار
 برائے دین نبی کردہ جان پیش تبار
 اگر بہ سنجی صبرش فزول بود بسیار
 مگر در این کہ نخواہد نجات از آزار
 بہ صبر شہرہ عالم نمی شدے ز تبار
 شدہ حاضر و او کرد از ہمہ انکار
 بود محال کہ از خلق جوید استظہار
 بر آنچہ داشت خدا نیز ساختن مختار
 بہ تائمش ہمہ خلق خداست ماتم دار
 سرش بلندہ شد تا نیزہ اشترار

ستم ز حوصله اش بیش گشتن آسمان
 بغیر مرقد او خانه نمی باشد
 اگر نه روضه اش افضل ز بیت معصوم است
 حریم کعبه به سنگ سپاه می نازد
 برائے آن کس کاندیش غمش گزید
 به قبر تحریر داشت تکیه و مستکبر را
 چه قطره ایست نمی دامن اشک ماتم او
 گشته شود محل صالح از محبت او
 ولای او را باشد نتیجه استغنا
 به قدر و منزلت خون او همی نازم
 عیار صبر هم از بلا همی گیرند
 جوانه بود به کیتی دلاوری جان باز
 نگشته است جوان تا کنون شجاع خلق
 که بوده است که چون او گرسنه و نشنه
 اگر نه بودی مقصود دادن جانش
 فضا بخش را اندازه و قیاس نیست
 خضر هدایت از ویابد اگر ندره کم
 و هستی بر حق دستش ز روسته لقیس
 بود نه نازش جد و پدر به او کمتر

ز صبرش افزون گردیدن بلا دشوار
 که مغفرت بودش سقفت چو شمشیر بویا
 چرا ملائکه دارند رشک بر زوار
 حریم پاکش بر نور داور دادار
 نه خوف حشر نه بیم سقر نه ترس فتنه
 ز ده ز داغ غمش مهر بر لب گفتار
 که چو شند از وی در باب رحمت
 عذاب گردد در محبت تریش به مزار
 گشته کنند موالی - ملائک استغفار
 که ذات خود را نیز و بچاش داده قرار
 مگر برای بلا صبر او بود معیار
 جواندیده زمانه بهادر به جرار
 که جنگ یکد و تنها کند رشقت هزار
 چو شیر شتر زه بر آرد فوج خصم دمار
 شده نه جان بر یک بن ز رشک گفتار
 فروز تر است کمالش از حساب و شمار
 مسیح چاره از وجودید - ار شود چهار
 پئے رسالت ختم رسل بود و اقرار
 اگر به جدد و پدر است خضر و اسیار

نهان خاطر خود را اگر عیان سازد
 بر او نباشد مشکل کس شود کار کسی
 همی شوند به عهد عدالتش بیدار
 چه صیقل است و لایقش که از دل مژگون
 سخاوت محمود و سخاوتش لعل در بارید
 فلک ز گردش افتد زیر شود مضطر
 نه ذوالفقار که شاخ نهال اقبال است
 سحاب رست و آتش مزاج و عاققه طبع
 قضا که میسر و قهر خدا و برق غضب
 ستیزه طینت آشوبش نهاد و شور انگیز
 بکس پیریدن ارواح مشرکای شهیر
 سفینه ایست که در یاد راں گنبد مقام
 عجب نهال که آن را سرگ عالم شاخ
 به شکل چشمه و لیکن محیط طوفان زار
 چه عقرب است که عقرب گشت آید شش
 طلسم آتش و آب است که اندران هر دم
 عرض به جوهر دارد و قیام در عالم
 نهال است آتش سوزنده اندران لیکن
 بیابان عرقه میجا و خون چکانش به یب

تمام عالم گرد و خزه بیک اسرار
 بود چه مشکل نکشودن گره از کار
 بغیر نیش - افامی - سود بی اطلاق
 سحر صفا برد و مه صفا و مهر افوار
 ز قلزم گفت رادش بلند شد چو غبار
 چو ذوالفقار بگیرد بدست خیمه دار
 نه ذوالفقار که در باغ نصرت است بهار
 هلال جلوه و خورشید تاب مه رخسار
 هلال دشمن مرگ عدو و خصم شکار
 بالای عالم و آشوب هر وقت نه شعار
 بکس پیریدن اجساد کافران منشمار
 حدیقه ایست که در درخت در آن گرفته قرار
 عجیب شاخ که آرد فکله گیتی - بار
 بسان ماهی و باشد خنک مردم خوا
 بود چه مار که ز در هر آن بمیرد مار
 ز نار جو شد آب و ز آب خیزد نار
 قیام جوهر باشد به او عرض کردار
 زمانه سوز نه خود سوز چون درخت پایدار
 اگر ندیدی شجره ریز و از زنگار

کشند و دام خلق و حریفان تر هر دم
 بنیام آن جگر دشمنان دین خدا
 بود چو شعله - اگر سیل خیزد از شعله
 بریده گشت از آن طلعت صتم ز شمن
 اگر بد ببرد آشکار بر شش خود
 غرور از سر انسان بریدن است چه چیز
 کفنگ خوار بخت نندیده اند جز آن
 هلال دار شود جلوه گز گشته آن
 نه ذوالجناح که ابرو بود به شکل فرس
 خزال کوه - نذر و چین نسیم بهشت
 هلال نعل و قمر سیر و آفتاب رکاب
 سحاب رت و افلاک سیر و کوه توان
 دراز گیسو - کوتاه سم - فراخ کفل
 چو قدر رکاب خود - فتنه برتر از افلاک
 به زور پیل دمنده به حمله شیر اجم
 بود نذر و - خراسان چو بر دین
 اگر بگردون چو مهر و ماه بسیار است
 به چرخ بهشت اگر سایه اش به فداست
 محال گشته قرار قرار در طبعش

هزار بار خور و خون و نشسته تر هر بار
 فسان آن دل سخت عده و ناهنجار
 بود چو موج - اگر موج گردد آتش نوار
 شده است قطع از آن ربط کفر باز نوار
 بر و سیاهی از لیل و روشنی ز بخار
 تواند از دل شیطان بریدن استکیار
 نه از دهنه پند از دهان او بار
 چو ذوالجناح بر انگیزد آسمان ز غبار
 نه ذوالجناح که بر تپه بصورت ریحان
 پلنگ و شش - عقاب هوا و خنک بکار
 براق طلعت و طالع و دم صبار قمار
 زمانه پیا - گیتی نور و - راه سپار
 تلخ چو باد و دلش آهش پیش ستوار
 چو عزم فارس خود گشته و همه مصار
 به خشم برق تپنده به قهر صافه دار
 عقاب گشت چو گردید بر هوا طیار
 به گرد خاک بود همچو آسمان دوار
 شده نوابت پیش تو بهش بسیار
 بود سکون سکون در فراخ او و خوار

اگر تندر و شغوانم شود تند و عقاب
چسبان به حد سیرش بر دقین راه
شود به قلب بیشتر حال عرش آئینه
برای شهرت آن شهر است هر مصرع
با و اگر عمل نیک کرد چهره اهی
برای دایره سیرش آسمان مرکز
و بد به ماضی پیوند حال و مستقبل
چنان بدامن دید و زانکند فردا
اگر به گویم سیرش فزونی بود براق
به پس که تا به خدا پیچو احمد رسل
چهره را که که بر او خدا شده است شهید
کنم به مدحش انشاء مطلع دیگر
تویی که کرده خدایت به چهار سالار
تویی که نوری در چشم حیدر صفدر
تویی که جان قبول از تو یافته است کل
تویی که خامس آل عبدالقرب داری
به شان تونه رسد شان او لیا هرگز
بسان میوه و گل است خلد و لغت تو
خرد به گوهر پاک تو نور در خورشید

غزال گویم - گرد و غزال - شیر شکار
نذار دانتوسه افلاک عقل و هم گذار
اگر سپایش بند ندخل از افکار
بوصف سرعت او نظم چون شود اشعار
ز باب رحمت نکند شت بدین زخار
برای نقطه امکان است پا و میر کار
ز از مننه نکند و بد به هر هیچ آثار
که از شمار در افتاده است روز شمار
خلاف نیست سر مو - از این مکن انکار
چگونه را کب خود در رسانده ز رفو دار
چه را که بدوش رسول گشته سوار
که خوشتر است ز قند مکر این تکرار
چنانکه ختم رسل را بر انبیای کبار
تویی که روحی در جسم احمد مختار
تویی که قلب حسن از تو داشته است قرار
تویی که بودی بر لشکر خدا سردار
به صبر تونه رسد صبر انبیا ز بخار
شفاف و تربت تو گوهر و هدفت کردار
سخا به ذات کریمیت - شمیم در گلزار

برائے شخص کمال است سخا و صبر و وفا
 اگر ز نور ضمیر تو پیر و ده بردارند
 هر آنکه تخم ولایت به سینه می کارد
 برائے فارس امرت فرس بود دوراں
 ز کردگار همه بے نیاز می گشتند
 اگر ز طبع منیر تو یافتی صیقل
 به سیر چشمی گردیده شهره آفاق
 زابر دست تو بارنده هر کجا باراں
 ز عدل تست به عزم ستم جزای ستم
 بدوستت ملک الموت - هر باں چو پیر
 چلبخت است بر تو و تو بر یوسف را
 در اصل صابر آن کس بود که چون تو گشتند
 هر آن ستم که نباشد شملش آساں
 به بهمت تو گشتد خمر - فخر موجود است
 یگانه داور دادار ختم سر موده
 بغیر نسبت ذات تو صبر می باشد
 بدوستان تو چندانکه غلظت شاق است
 بجا تم تو پیش بر ملک تفوق جو
 حدوث ظلم محال است تا به روز قیام

چو آب و خاک و مهو آمد و شجاعت - نا
 برائے چشم بصیرت - بصیر شود انظار
 هزار باغ ارم رویدش ز خاک هزار
 برائے رافع عزمت فلک بود مضار
 کمال قدرت خود می نمودی بار اطمینان
 شعلع هر سبب بر زمین بشد زنگار
 شکست از چو بر خوان خود توانا باد
 ز بحر خود تو جاری به هر طرف انهار
 خیال فتنه - مکافات فتنه آرد بار
 کنار مادر از بهر دوست کج مزار
 کجا به عرش دبد زیب - زینت بازار
 بلا قدرت دفع و به اختیار آزار
 بنود است بر آن صبر کردنت دشوار
 به جرات تو بود ناز حیث در کردار
 بتو شجاعت و رحمت به احمد مختار
 چو شنا دهی که نه پیرایه دار و نه نگار
 از آن فترت ترشتاق دشمنان توانا
 چنانکه سبقت همکار جوید از همکار
 از آن دیار که عدل تو اش بود محار

چو بتلاست تو گویند ز انبیا پیش است
 تو از بلائی شدی زار و مضطرب هرگز
 به کربلائی تو نازم که آسمان قدس است
 بهم از سجود بشهر آستانش ناصیه فرست
 عیال نماید اندازد بلند می آں
 ز نقش سیده و نور نگاه چن و ملک
 برائے رحمت نیر و آل ضیحه آن مسکن
 شود هر آنکه محسود ساکنان بهشت
 شود چگونه مقابل شمشید اش خورشید
 به چشم بینش تار نگاه می گردد
 چو راز در دل پوشیده در زینش علم
 نهان شده است در آن چو نور نیر دانی
 به خاک مرقد نورانیت نظر بکنند
 رسیده هر که در آن بقعه محبت است
 چه گویم آنچه ز مشوقش به دنیا می نیست
 ز بد و فطرت من آرزو طوط درش
 چنان در دوی او مضطرب می باشم
 به اشتیاق سجود و طواف درگاهش
 به دل گرفته مناش بسکه استحکام

نماید قدر ترا هیچ حاجت گفتار
 بلا ز صبر تو گردد عجز و ناچار
 فدای روضه تو گامده است شش قاف
 بهم از حیون ملائک زمینش نه گیسار
 بنار سالی افکار - حیرت انظار
 به صحن گردون قدرش - ثوابت ستار
 برائے شکل نجات - آینه در و دیوار
 چون نگ اهل سفر اندر آن بیاید بار
 که سایه پرور آنست گنبد دوار
 تند به گوشه پامش چو عکس تو تار
 چو عکس از آینه پدید بام و در آید
 چو این باشد چو عرش مطلع افوار
 کیسکه نور ندیده است لباس عنبار
 کیسکه خفت در آن خاک طالعش سیدار
 که شرح مختصرش می شود و صد طومار
 چو عقل در سر چون جان بدل گرفته قرا
 که افراق عناصر من شکفت مدار
 بنار و لیل تا بیم همیشه لیل و نهار
 ز عمر بگذرم و نگذرم از آل ز نهار

سبق بر دهمه اعضائے جسم از نظر
از ازل زمین مقدس نمائندگی مجبور
نمی رود و سر من بواسطه آن بیرون
به تخت قنبره آن کس رساندم تقدیر
شما تو کام ده خلقی و منم ناکام
توئی که از کرم نیست هیچ کس مخم
توئی که مرهم هر سینه ریش می باشی
نجات یافتن از دست غم بود مشکل
ز سینه و دل من برفس که نمی خیزد
تو بهتر از من دل خسته حال من دانی
همه حاجت خود بر تو وا گذاشته ام
پای خدا و رسول و پسر علی و رسول
همیشه تا گهر ناب خیزد از دریا
هر رنگ باغ دل دوست تو خندان باد

ز لطف این رسولش شوم چو راه سپا
به اختیارم اگر وا گذشتند کار
چو نور ایمان از قلب مومن و بنیاد
که خواهم آنچه بخواهم ز داوود دار
تو چاره ساز همه عالم و منم ناچار
منم که یاس می پروردم راه کنار
منم که چو من غم دیده نیست آن فکار
شده ز کثرت اندوه زندگی دشوار
برای شمع حیات من است هر دو
تو واقعی که چنانم حزین و مضطرب
در تو دانی و لطف تو و کشایش کار
مراد عشق ناکام زود تر بر آرد
همیشه تا گل شاداب روید از گلزار
زگرید دیده بدخواه تو چو دریا بار

۱۰۹

قصیده در منقبت امام چهارم سید سجاد حضرت زین العابدین علیه السلام
پرتو فشان چو عارض آن مه لقا شود
هر خانه که زیب گرفت از بکار من
خورشید وار روی نماید چو بے نقاب
از کرم دو گیسو مشک آفرین او
خورشید زده - زده چو مهر سما شود
ریشک بچار خانه چین و ختا شود
عالم تمام مطلع نور و ضیا شود
پیر نافه حبیب و دامن باد صبا شود

سر و لبست قافش که از آن سر و پاه گل
 تشخیص نمی آید است با وحش زیب را
 از جلوه اش جهان و دلم از خیال او
 مولش چو مشک مشک بود که نقابت
 با قوت آید از دلم از لعل برده آب
 بیند رخس چو لاله پر درنگ آن ز نغم
 آشوب حشر می شود آسایش جهان
 ننگ آفرین عارض حسن آفرین است
 صد کاروان دل شود آواره و تنه
 خورشیدش از لاله به سر که بخندگاه
 خیزد که ریخت در غم او دیده شد بدر
 روشن از آن رخس که بود بخت دیگر
 بر حیرت آفرین حسش نگاه کن
 جز غم به جزیع او بکند سخت دل فدا
 پیشش بر واصلت هر چه بود تا قریب
 یک دانه حال از یک صید دلم است
 بخت من است و تیرگی کوتهی اثر
 بر خاک افتد و شود از دل فغان بکند
 از یک نظر که گفت دل صد راه آید

ماهیست عارفش که از آن ماهی سها شود
 الطلاق آن به یوسف مهر افرا شود
 آینه زار گردد و آینه را شود
 رویش چو ماه ماه اگر مشک شود
 گوهر ز به به که شری به به شود
 حبه تالیش اگر رسد آب از جایش شود
 از قلعه قدش چو قیامت پیا شود
 اندر دیار حسن اگر بادشا شود
 اگر عقده ز کاکل مشکینش و شود
 بدرش به سهیل بمن متکا شود
 جان که افکش بر دازتن بها شود
 زلفش از این سیاه که تقدیر شود
 از دیده من آنکه حیرت را شود
 مرجان من نشا چو مرجانش را شود
 یک نار و آتش است که کاهم روا شود
 بر جان من هزار دروغ از دنا شود
 کیسوش نیست پس که سیاه و را شود
 قدش چو راست گردد و زلفش در تا
 از یک کرشمه قلعه صد بار سا شود

چون رحجاب گشته جهان تاب عافش
 و آنم یقین که دشمن جان دلم شده است
 حسدش چه کلشنه است که بپوشاند دل
 گیسوش کفر و در دلش ایمان کند مفا
 دل از بیم زمینزد دل جان جهان توان
 آهم بلندی شود و می کشد به دار
 آسان بود جدا شدن روح از بدن
 هر تن قبائے جان خود اندر جهان بود
 از ور دے دواش چو جانم فغاں کشد
 شد سزوانه چو یک کشت امید من
 صد شکر گر جفاش نه سجد و فائے من
 چند آن دلم به حلقه زلفش گرفته خو
 مر جان نسیم خیزد و یا قوت ز آینه
 بر دار دار ز عارض خود گوشت نقاب
 جان داد و فقا و قاتل به جور صبر
 آن چشم مست و این غلط اندازیش بین
 جان بر دلم حال یواز جفاے او
 سلطان دین امام چهارم پناه خلق
 یعنی علی ابن حسین فلک چشم

بر تخته زند بهر اگر خود نما شود
 نا آشنا نگاهم اگر آشنا شود
 از روفتنه خیزد و نرگس پلا شود
 روان بهشت و بلیش آتش نوا شود
 بنگد به یک اشاره چشمش چها شود
 اندر دلم اگر گذر مدعا شود
 مشک که در عشق دے آن دل جدا شود
 او جان جان که بر تن او جان قیا شود
 بپوشش که در دے جانم دوا شود
 آب اشک گرم و آه شری را پوا شود
 صد واسه گریه قدر و قایم جفا شود
 حال در فراق آن بد بد گریا شود
 رنگین چو دست و پایش بر رنگ خا شود
 نور نگاه جسمه جهان رو نما شود
 شکر جفاش را حب کنه تا ادا شود
 بر جان رسد چونا و کش از دل خطا شود
 حامی اگر نه عدلی شده دوسر اشود
 کاند شرف بر اهل شرف مقدا شود
 کنر شان او عیاں همه شان جدا شود

چشتم رسول روح علی جان فاطمه
 بیمار که بلا و شفا بخشش هر مرض
 اندر جلوه دوند ملائک بر نهیسه یا
 ذکر مصیبتش گذرد بر نه بان اگر
 از نسل او امامت حق برقرار ماند
 آئینه جمال خدا لیست دهی او
 پیرایشش کرامت و عزت رود او
 گردون مطیع او ست اگر گشت حکمران
 آن دین احمدی که بود پیشواش او
 گردید هر که بنده اش آن بنده خداست
 او آسمان هدایت اگر بهیست آفتاب
 اگر دیده سر بلند ز پیشانیست سجود
 بر ذرات او اطاعت پروردگار ختم
 با کوه همسری نتوان کرد از زلزله
 از خوف کبر باد و دانه که برده خش
 از بهر نور و دل پلا عین لطف حق
 شد هر که مقتدایش بود مقتدا خلق
 بر سنگ اگر نگاه کند نعل بی بهما
 گرد و پاره جلوه اسرار آئینه

او را نذر که زینت عرش عطا شود
 خود بتلا و حامی هر مبتلا شود
 چون ساربان عمرت خیر الوری شود
 زندان ششام سلیمه و دل که بلا شود
 زیند باد که آدم آل عبدا شود
 دستش سحاب مرحمت کبریا شود
 تاجش امامت و شرف او را قبا شود
 فرماں برش زمانه چو فرمان روا شود
 آن راه ایزدی که باور ینما شود
 شد هر که از موالیش از اولیا شود
 او آفتاب چرخ اگر اعتلا شود
 تأثیر آفرین ز کلب او دعا شود
 از بندگیش حق عبادت ادا شود
 با صبر او چکانه مستابل بلا شود
 آئینه از برائے رفائے خدا شود
 سر یاب سپاس خدا ابتلا شود
 هر کس که اقتداش کند پیشوا شود
 بر خاک که قدم نهیسم عیب شود
 بر دیده که خاک درش توتیا شود

گر بعد مصطفیٰ - حق او اصطفا بود
 در گلشن امید جهان و جسمانیان
 نزد یک اهل دل - خورش و آن پاک او
 از معجزش برائے موالیش آب طشت
 باشد نشان سوده شدن بحد شمش
 در و چمن زمین سرگردون شود بلند
 مهر از دلش اگر نکند اقتباس نور
 هر کور دل که یافت عصا از دایتش
 آسان بود رسیدن آن تا به علم حق
 بقیند از حال رخشن نور کبریا
 نازم به حب او که سپه ابتدائے آن
 گردد محیط و هر چه عدلش سپهر دار
 عدل خدا سیاستش - بر سلطنت کند
 یابی ز کار بسته کلید کشود کار
 هم الفتش نجات دهد از عذاب نار
 بخشد اگر مکارم احساق او اثر
 فیضش کند چو قطع سوال از جهانیا
 اگر عذر خواه خلق نه گردد شفا عیش
 از زنده و فاش کند هر که جان خدا

میراث مرتضیٰ - پیاوار تفضی شود
 جویش سحاب گردد و لطفش صبا شود
 هر فعل را که خیر بشر مبتدا شود
 فعل او مرد و گهری به بها شود
 سر سبز اگر بصورت برگ خنا شود
 قدرش اگر آسمان - گره خاک را شود
 مشکل نه روز از شب یلدا جدا شود
 دستش برائے دست هدایت جدا شود
 علمش برائے عقل چه نیر و فضا شود
 نورش اگر بیدیده مردم غیا شود
 از انتهای رحمت حق انتها شود
 فرمان شریع به جو خط استوا شود
 عقل کلش وزیر - اگر بادشا شود
 حامی اگر بنیره مشککات شود
 هم رافتش سپر پے دفع بلا شود
 از بند نفس جویان پاک آسایا شود
 جویانے سالاران کعبه جو و سجا شود
 حشری و گریه عرصة حشر بپا شود
 جان حیات گردد و روح بقا شود

<p> امرش قدر بگرد و دو حکمش قضا شود از تیغ او ز هم حق و باطل جدا شود تیغی که جسم و جان پیر مرگ فنا شود از حدتش زیاده آتش بهوش شود گلگون لباس پوشد و رنگین او شود چنانست رو نماش چو صورت تاشود کز آن قد خمیده قیامت بپاشود در جلوه ماه و عمر بس در ضیا شود ابر سیاه - گرا بر سیاه - شعله زاشود افعی شود - نهنگ شود - اثر دما شود باشد محال - صید ز دامش رها شود ارواح بے سرو خراب این سر شود بر هر سرے که سایه فلک این هاشود از یاد آن چو غنچه - دل خصم واشود یکپاره قطع ریش و نشو و نما شود چو آینه در خشت و برق بلا شود بر دشمن خدا غضب کبر باشود مذکور وصف برش آن هر کجا شود با جاں مبرون ز پیکر آن نماند شود </p>	<p> اگر اختیار خویش کند در جهان عیال از عدل او حراست گیتی بهم رسد تیغ که ابر و برق به شکل طبیعت است تیغ که چو پیر عرصه بهیجا شود علم مانند بشا بدان خطی چو بنان چسب دما بر آن نثار - نماید چو ابر و ش با چشم کم خمیدگی و تتر آن بسب در طبیعت است آتش و دپیکر است آب ماه نو - از زمانه نو - انجم شود عیال تا در نیام - تیغ و چو آید از آل بر چو صید - جان دشمن چو دام چو پیش گر قطع از تباط عتار کند ز هم یک نیزه اوج بخت ز خاکش کند بلند بکشوده ناخنش گرا جان دشمنان آتش اگر بگلش گیتی شود و رواں بهجاب و از تاب و آتش زنده به خلق بھر عد و سے دین نبی قر کردگار بے تیغ - قتل عام در آنجا شود عیال از مرگ پیشتر برسد بر سر عد و </p>
--	--

لفظی به فرض گذر زبان او
 اعضا شش چون حرف روئی منفصل ز بیم
 رنگش چو رنگ سوسن رویاندا ز غول
 چوں صاحبش به فوج عدو حمله آورد
 آن باد پاکه چرخ زمین است بگرد
 در سیکر است کوه به تند می چو صاعقه
 در دشت بچو شیر ز یال می زند قدم
 چو مرگ ناگهان به سردشمنان رسد
 دیگر نمی خند به زمین باد پاکه را
 عقل بشیر چو سیر نماید به شش جنت
 طعمی کند بهرا نیچر رسد پیش رو او
 چوں کوه سر بلند کند گرد و سگه دی
 بر خاک چوں قدم بزند نمی برد چرخ
 تا نور آفتاب رسد بر بساط خاک
 چوں از فضا نای عالم امکان شود بر پا
 از مور بهم تیر بهیم اوز بول تر است
 از نور مهر و ماه سبق می برد مسلم
 گم یاد حائے پاک دلال کرد بهر پی
 تا گرد پائے او نه رسد فکر شاعران

معنی ز لفظ و ربط زمینی جدا شود
 نام عدد و اگر به بیش آشنا شود
 آیش چو آب گوهر و یا قوت ز اشود
 در قتل خصم پیشرو از باد پا شود
 آن باد پاکه خاک ز پایش سما شود
 اندر شتاب برق و به سرعت صیاد شود
 در بحر چوں بختک دمال آشنا شود
 ابر بالا به لشکر اهل دعنا شود
 آن باد پاکه را اگر از باد پا شود
 آنسو تر از جهات چو علم خدا شود
 او را ابد بسان ازل در قفا شود
 مانند چرخ گردش او آسپا شود
 بر کوه سایه اش اگر افتد بهوا شود
 او از زمین به ساحت عرش علا شود
 بشیر بود که از نفس خود پر ما شود
 خصمش اگر چو پیل قوی بر قوی شود
 با او چگونه سایه او را بگردا شود
 تا در که اجابت حق رهنما شود
 تا وصف او چگونه مضامین ساز شود

یکبار جمله کرد چو بر لشکر عدو
 رفتار او ست بپهر حدوث بلا سبب
 اگر مطلق العنانی خود را عیاں کند
 اجساد و شمنانست اگر فرش پناه او
 بهنام با علی ولی هست را کیش
 عتو و بھائے را کب او گر کنم بیای
 خوانم چو مطلع دگر اندر شنای او
 اے از رخت عیاں بهم نور خدا شود
 فرزند سبطی - پدر نامدار تو
 بالوے با توان جهانست مادرت
 عزم بزرگ تست امام و بزرگ خلق
 عزم دگر - پیر بر نیستان کر بلا
 مجموعه کرامت و عزم و شرافتی
 از قدر و افتخار تو کا به نیک جو
 سنجیدگر تحمل تو بر جهنم و جور
 باشد جهاد اکبر تو - صبر بر بلا
 هر چند گشت خاتم صبر بر حسین
 آن ظلمها که بر تو گذشته پیشود
 صبر تو بیشتر بود از صبر انبیا

صد کوه آشکار به دشت و غاشود
 پاماش دستگیر برائے فنا شود
 تاز و چنان که خارج از این دیر شود
 جاحضائے بر سر کال به خرامش فدا شود
 او بهمنان به دل دل شیر خدا شود
 سر ما پی سخن بهمه عز و بھیا شود
 شایسته بهزار ستایش ثنا شود
 از تو - حریم تو - حرم کبریا شود
 جد بزرگوار - ترا - مرتضیٰ شود
 که جده مبارک - خیر النساء شود
 نامی ز نام اولقب مجتبیٰ شود
 کاندرو غا - عدیل شریفی شود
 ذات تو بھر هر بشری نمیشود
 هر چند فوت از تو جهاد و غر شود
 دشوار تر ز دادن جان دروغا شود
 تیغ ستم - برائے تو ز هر جفا شود
 از تو مگر تنه صبرش ادا شود
 حیران ز شام و کوفه تو کربلا شود
 از انبیا و قار تو کمتر چسرا شود

<p> بنحت بلند عرش حق از اعتلا شود رویت چراغ انجمن اہست و اشد شود یعنی سما و ارض چو ارض و سما شود سرمایہ نجات جہانے خطا شود ہر در در تصور و دردت - دوا شود یا شکوہ هیچ گہ نہ لبست آشنا شود کین سقر بہ خصم تو چوں بر ملا شود محتاج تو تو انگہ ہر دو سر اشد شود چو بادشاہ پیش گدایت گدا شود حجت - اطاعت پے عفو خطا شود تیرہ دروں رحمت تو از اصفیا شود این طرفہ انقلاب بروز جز اشد شود ہر رکوع بپشت تو ہر گہ دوتا شود ہر بیت بر آن ز نیستی خود گوا شود از تو یکونہ شان خدا فی جدا شود ہر خار - بوستان چین - ہر گیاہ شود ہر بندہ کہ سوئے درت رہا شود ہر کائنات کہ نیست کہ فرماں روا شود طبع ترا چو نہ کرم اقصا شود </p>	<p> ظاہر کند چو قد بلندت عسلو خود قلبت بر آسمان علوم حق آفتاب پست بلند جاہ تو سازد بلند و پست دور روز بعیت و نشز ز فیش شاعت ہر غم چو راحت است شود گر غم بیاں جز شکستہ کردگار نگوید زبان تو آل دم جز لے کینہ تو گرد آشتکار یا بدہمہ زر و گھر و کوثر و جہاں اندازہ سخاے تو آگہ شود عیاں ہر خلق حجتی ز خدا و ہر اسے خلق قلب سپہ ز پر تو مہر تو آفتاب گرد ز الفت تو گنہ گار - بے گناہ پہلو بہ رکن عرش بریں می زند نماز چوں در تشہدت گذر دیر لب تولا از قدرت خدا چو جدا نیست مجرت از آبیاری کرم تو بہ باغ دہر تا بارگاہ عز و جلال خدا رسد جز تو بہ کائنات چو سردار کائنات جہد تو افتخار کے کرم را طبیعت است </p>
--	---

بینند چون نتیجہ آن وقت احتضار
 بر قلب ہمو آئند ات گر نظر کند
 کردی چو اختیار خدا را از ماسوی
 چوں از وفائے عہد قبول بلا کنی
 آن بندہ کہ قدرت خود گر عیاں کنی
 مختار کائنات ز تسلیم گشیدہ
 تیر خداوے چو عد و سویت افکند
 از ابر فیض تو شجر خشک آرزو
 لطف مراد بخش تو بخت مراد خلق
 بر آستان فیض تو من ہم ستادہ ام
 اے چارہ ساز عالم و حاجت و اخلق
 از بسکہ عاجز آمدہ ام از جفائے دہرا
 اشکے کہ ریزد از مشردہ ام خون بود
 بسیار نارسائی طالع کشید طول
 تا کہ ز حادثات ز باخم کشد فغاں
 گر بگری لبوسے من از چشم التفات
 اندر زمانہ کیست بجز ذلت پاک تو
 تا از گرم امید مرا بر شیاوری
 تا سنگ بہرمان وز مر و شوبہ کال

جان ہوا لیاں بہ ولایت فدا شود
 از بہر حیرت آئند قلب صفا شود
 وابستہ ات ز حکم خدا ماسوی شود
 مقبول بارگاہ الہی وفا شود
 و در زبان قدرت حق مر حیا شود
 سرمایہ حکومت عالم رضا شود
 صبر تو کوہ کود و تیر شل صدا شود
 چوں سبز باز قابل نشود غما شود
 بر درگاہ تو کام روا انتخاب شود
 امید و اراہیں کہ امیدم روا شود
 تا کہ بہ من زمانہ ستم آزا شود
 ز ہر اجل برائے من آب بقا شود
 آہے کہ خیزد از جگرم جاں گرا شود
 کہ آید آن زمانہ کہ ختم رسا شود
 تا کہ دلم نشاند تیر بلا شود
 رنجم سرور اگر دو در دم دوا شود
 کا ندر بلا معین من مبتلا شود
 کہ دامن ز دست امیدم روا شود
 تا قطرہ در صدق گھر بے بجا شود

یابد ز کجبر جو دو تو عرشنی در مراد
 دشمن شکسته بال ز سنگ جفا شود
 قصیده در منقبت امام پنجم حضرت محمد باقر علیه الصلوٰۃ والسلام
 با ماه و سه رسید به گیتی و گریزان
 باقی نماند نام و نشانی ز برگ بار
 گلزار پر ز نقش و نگار هوا و سه
 گلین به باد و برف ستاده است دیبا
 سبزان حلقه پوش و سخی قامتان باغ
 شایخ که خم نه گشت ز سنگینی مژ
 چو گاه شده است قامت سر بلند هم
 از شاخ در بود گل سنج به چو گو
 برفش بود چو آتش سوزان بر آغ
 پوشیده گشت سبزه تر ز برفش برف
 از صحر خزان شده یک بار با کمال
 هر چند در چمن بتامل نظر کنی
 مانند پیل مست که بے پیلان بود
 کافور ریزه ماه به زمیں ریخته هوا
 گلزار بود معدن فیروزه و حقیق
 بر روی زرد باغ سیاه اشک
 چنداں هر اس و اواز آسید با و مژ

بکشا و باز دست بتاراج بوستان
 آری به بوستانست چنین کدینه خزان
 آن سحر کاروان شد و این سحر ترکمان
 تاراج گشت خلعت دیبا و پرنیاں
 با پیکر برهنه و با قامت نواں
 بنگر ز بار برف خمیده اچیل کمان
 بجهن چو بجهنش زده بر سینه سنان
 گردید دست با خزان مثل صولجان
 در دیدن ارچه میغ بود صورت خال
 ز نگار بین که در نه آینه شد نهال
 سوری و لاله و گل ریحان و ضمیران
 بینی نه موئے سبیل و نه روئے اخوان
 ابر سیاه بروئے هوا هر طرف دواں
 ز ریش وار کرده خزان رو گشتاں
 اکنون گرد بر آئے ز ناب گشته کال
 واروں چو بخت گل شده تا شیر ز غولان
 ناید زنائے بلبل شیدا برول فغان

بهتر زیلع بود بیابان به فرو دیں
 باد بهار روح قزاقی نبات بود
 کوه بلند چوں شده بهماں زیر برف
 مانند رنگی که ز چشمش چکد سر شک
 صد سال کاوی و نه رسی باز تاباک
 آهین چو موم - معجزه او د کرد نرم
 چوں دشت گشته بجز گراز باک و برف
 دلهای سینه سوخت بپس سال هوا دے
 یارب چگونه وصف زمستان کنم رقم
 از جاں برد سکون چو بقیه نظر راب
 یکبارگی ز خلق - جہاں می شدے تخی
 تا چرخ ہم رسیده مگر این هوا کے سرو
 دشوار گشته است برون نقول از طاق
 خواہی اگر دہن بکشتائی پئے سخن
 ہر شے بود ز باد زمستان ہر اساک
 آرام خیز ہست کنوں تار شعلہ خیز
 پروانہ نیز طبع سمندر گرفتہ است
 از رند تا بہ زاهد و از شیخ تا شمن
 باقی نمائندہ است حرارت بہر چ چیز

بدتر ز دشت گشتہ گلستان اینجہاں
 باد خزاں ہر روح نباتی بود زیاں
 سطح زمین بسیت نظر آیدت جیساں
 ز ابر سیاہ - نزالہ بروے زمین چکاں
 باریدہ ز آسماں بہ زمین و آہنچاں
 از برف - آب سخت شود سنگ ساں جیساں
 بھرے بدشت - بارش باران کند روان
 کاہد برون خاں چو کشاید کسہاں
 در لرزہ می برد سبقت کلمہ از زبان
 بردل زند سنال چو در دیاد - انگاہاں
 آتش نہ خلق کردے اگر خالق جہاں
 لرزد چو ساکنان زمین مہر آسماں
 مانند مردہ - زندہ و چوں مرز عن بکاں
 دندان بہم خورد و عوفن جنبش لبان
 تا اینکه شعلہ نیز بلرزد و ز بیم آں
 بخشد سکون دل چو شود سینہ نل و نا
 از شعلہ چراغ - بیغیر ایدش رول
 دارند و ہمہ بسوے قبلہ مغاں
 تصویر داغ گشتہ بدل - داغ شفق

<p> مانند بیدار بلرزند همگنان ہر آنکشی کہ بہت بیگیتی کند عیان منقار خویش بستہ کنوں مرغ زند خواں حامی پئے عذاب ہی پائے جنان بودے بہ فرض خلد بریں گرد این جان مانند کین سرور دین شاہ انق جان یعنی محمد ابن علی سرور زمان دارائے اقتدار رسل فخر و نشان آں معدن سخا و کرم کان امتناں آں کردگار رحمت و آں عشرتستان آں ماحی ضلالت و حامی راستاں آں اختر علو نسب شمع دود ماں امن برائے امن و امان پئے اماں قائم مقام ختم رسل سرور جہاں جان بن امامت و مختار کن فکاں روشن کن چراغ یقین واقع گماں در چشم دل بصیرت و در جسم عقل جاں پا پیش علی و نشان محمد از اوعیان شخص کمال و ذات و آن یکبارین و آن </p>	<p> بار در ابر پنبہ محلولج - کوہ کوہ تصویر برد و معنی لفظ سلام را آنکش بر پست گشتہ جهان و تعجب است گر اندرین زمانہ قیامت شدے بپا بشتافے بسوئے سقر - خازن بہشت یا دوزخاں بہ ہر کہ رسد می کند ہلاک آں پنجہیں امام - سہی حبیب حق آں رہنمائے جز و و کل آں مادی سبل آں بادشاہ مہر علم آسمان حشم آں مصطفیٰ اکرامت آں مرتضیٰ شرف آں آسمان رفعت و آں آفتاب دین آں افتخار عزت و آں عزت شرف آں مخزن ہدایت و آں مہدی ہدی آں پیشوائے عقل کل آں باقر علوم تاج سر و لایق والی دوسرا دانشدہ سرانرو یا بستہ رموز در خلق رحمت حق و در باغ دین بہار نامش محمد است و علی راست چاشین ذات نبی و شخص ہے - آں مہر و این علاج </p>
--	--

امرش تفاد یافتہ از امر مصطفیٰ
 اندر کف رضا کے الہی عثمان او
 عشق خداش گر ہمہ تن ل نموده است
 مخصوص کبریاست جو خوف ورجا او
 روشن ز نور سایہ او آ پنجان زمین
 عرفاں نمی رسد بصد جہد تاحدا
 گرد بگرد فرق ثباتش مدام قطب
 از خاک آن زمین کہ بر آں پایے اوسد
 در دیدہ اش ز نور الہی رسد دنیا
 از ہیبت سیاست نیروئے عدل او
 ہمتائے یوالیشتر بشود ہر لیشتر بہ خلق
 نورے کہ دیدہ - دیدہ موسیٰ بہ ہمیش
 ملبوس جان عالم از او پہرین شدہ
 عالم ترین خلق خدا بیگناست او
 تا ذاتش آفریدہ شد از قدرت خدا
 دار عجیب قدر بلند سے رضاے او
 بودہ بقائے جاہرازاں تا زمان او
 مہر خدا بہ جائزہ ارعناں گرفت
 دروازہ علوم کشاید اگر دلش

حکمش بہ کائنات - بہ حکم خدا و ان
 در دست او مشیت دادار ارفع ان
 عذر گناہ خلق - سرا پاکند زبان
 محکوم او سقر شد و فرماں برین جنان
 گردید سایہ - نور خوراقا و چون آن
 عجزش بید و مشرقش گشت نرویاں
 چو تانگہ گرد قطب بگردند قرقداں
 قالب برائے روح قدس خلق توان
 در سینہ اش محبت این دو بود و جنان
 برگشتہ است حال توانا و ناتوان
 شرحے اگر ز معنی اسماء کند بیاں
 اندر مدینہ دیدہ از او چشم ہمگان
 فالوس شمع نور براو گشتہ طلیس
 شد امتحان علم وے از عجز امتحان
 در قدرت خدا نمکند هیچ کس گمان
 پیوستہ بار رضا کے الہی است تواناں
 تا وصفش از زبان پیغمبر کند بیاں
 ہر کس کہ بر پیش خدا ہر ش از خال
 بند دلب ملائکہ از جنبش لسان

نامش محمد و جو محمد صفات او
 از لطافت او چو کوه گراں گشته بر سبک
 مشتاق ایستاده اثر بر در لبش
 همان سر اے اوست عجب خانه گرم
 اندر حریم قدس جز او محرمی نه بود
 علم تمام جن و بشر پیش علم او
 گو یا کجی کند به زبان حق کلام
 کشف رموز غیب هوید است از زبان
 چو کاروان جاه و جلالتش و ان شود
 تا بدین بدم ز تدریس او بدید
 شمشیر یا که پیک فنا و پیام مرگ
 برق بلا علامت قر- آیه غضب
 لیلی جمال- شکل لال- آینه مثال
 سیلاب اضطراب و قر تاب گو مراب
 رنگین ادا و شوخ مزاج و جفا شارب
 طوفان مهرش موج روشن شعله الفت
 تا بهید در جمال و به تن هندی و فلک
 باشد بدم با اجل ناگهان قریب
 این طرفه شعله ایست که افتد ز تن بر رخ

فرقی بجز وصی و بنی نیست در میان
 از حلم او چو کاه سبک گشته بهر گراں
 نلشوده او هنوز بر اے دعائرباں
 همانش را تمام جهان است بهیماں
 بهر چند داشته است در این خاکدان کال
 مانند قطره ایست به دریای بیکراں
 او هر چه حکم داد- بود حکم حق بهاں
 در قلب او ظهور علوم خدا بهاں
 گردش بر اے چرخ نیم گرد و آسمان
 دریاے خوں همیشه ز شمشیر او رواں
 شمشیر یا که دشمن جسم و عدوے جان
 آشوب دهر- فتنه خلق- آفت جهاں
 آتش خصال شعله فعال شتر رشتاں
 خونی ثیاب و سینه قراب و جگر فساں
 بیابک و تند خصامت و سفاک جان ستاں
 دوزخ نهاد- صاعقه کردار برق سناں
 در جلوه شتری و به نور ترک آسمان
 همواره اش به مرگ مفاجات افتراں
 این نظر آتش است که سوز و چو آنس جهاں

دین خدا قوی بکند باتن نزار
 با عضو عضو جسم عدو جان همی برود
 تیغی که از تیغ از اشیا میزد اگر
 از دودمان آتش آب است گویش
 پنهان به هر شراره نارش چشمتی
 امکان از ممکنات ز حادث برده و ش
 از خوف آن سپردن جان بجز قسم این
 نامش چو بگذرد به لب چشمه حیات
 فرق عدو و خویش میبرد بیک سخن
 با صیقل و دشت سپرد چار آئینه
 آتش بکام دشمنین است ز بهر ناب
 در قتل دشمنان اما مش به کارزار
 آن توسن است یا که سجایه است لجام
 با عقیق - ایر بلا - صرصر غضب
 آه و خرام و صاعقه رفتار باد سیر
 در یگانه - باد به چاه - جهاں سپار
 هر غم تشنه و کوه سنگون گراں کاب
 بیل و پلنگ و شیر و غزال زمین آو
 با کلام اوست بسته طلاق و فتنه خصم

اسلام را عروج دهد با قدر توان
 می گرد و انتهای برش از دوش عیان
 از ربط جسم و روح نیایی دیگر نشان
 طوفان صاعقه بود اندر دوش نمان
 طوفانست آشکار ز بر قطره آب آن
 قطع نشان نام اگر خواهد از جهاں
 مردن ز بهتیش بچشم دشمن بود اماں
 با مرگ ناگمانست قریب آب جلا و دال
 هر کس که ذکر برش اوراند بر زبان
 کتان و ماه باشد و مقراض پریشان
 بادش بیایغ کفر بود صرصر خزاں
 جز توسن امام - کس نیست همخان
 آن توسن است یا که بود کوه زیر آن
 برق تپان - خنک دال - اثر و زیا
 کوه سم و دراز قد و سخت استخوان
 گرد و دل کسیر چرخ تور و آسمان
 خنکی نثار و برق تها و سبکشان
 طاق و شتاب باز و عقاب بهایم آن
 با پای اوست نصرت اقبال تواناں

ہمایے او خیال وودھیت این خیال
 بنگر نشان تا خفتش را به سطح چرخ
 ہر روز یک قیامت تازہ شدے ہوا
 ساز و چوہر یک کوه و کندر یک چرخ
 او تر کناز خویش چگونہ عیاں کند
 مانند قوم عاد بہ درک سقر روند
 بیرون رود عرصہ گیتی بہ نیم گام
 تنہا کند چو شیر زیاں حلقہ بر سپاہ
 از پائے اوست گردش گردون گرد
 تازہ چو خشتناک سوئے عرصہ نبرد
 تنہا از ستم اوست نہاں در تہ زمیں
 بودہ مگر خیال ریش ہایست ظفر
 اگر امتحان سرعت رفتار خود کند
 این نیز را ہوار سہتی محمد است
 اگر جہاں فدائے ہر دم محمد کند رواست
 در مدح سبط او چو کتب ^{مطالعہ} رقم
 اسے قدر تو بلند تر از ہفت آسمان
 بستہ بر اسے خدمت تو قدسیاں مگر
 یا شد صفات تو بہ صفات خدا تو ہیں

ہما ہیش گماں بکند چیست این گماں
 کردہ است آشکار خط راہ ککشان
 سرعت از او گرفتے اگر گردش زماں
 خواہد چو کوه را بر دسوئے آسمان
 از ہوا تمام جہاں است شارساں
 تازہ بہ فوج خضم چو باد عقیم ساں
 طے می کند تمام جہاں را بہ نیم آں
 برگردد از مہفات مگر با سپاہ جہاں
 این مثل گوسے باشد آن همچو صولجان
 خیزد ز جہاں ہما حقہ فریاد لاناں
 جاہنازیائے اوست بابرہ عدم رواں
 کہ حلالش شکست عدد و داشتہ قرآن
 جولا نکشش بود نہ بجز وشت لامرکان
 ہمسرنہ بابر ابراق محمد شود چسباں
 کماں سبط ہر اس بود این جد بر آں
 بخشہ محکم عکسہ مدح سبے گماں
 ایوان عزت تو بود عرش ہستیاں
 کروہیاں بدر گہ گوشتہ پاسباں
 از ذات بے نشان بدہ ذلت تو نشان

<p> منظر برائے لطف خدا گشتہ چنان اندر دل تو معرفت کردگار۔ جہاں باشد جو اصل و فرج۔ و خود تو و جہاں از شر نفس ہر کہ بخواد ز تو اماں دنیا کے دوستان تو بادیں ست تو اماں الاعدا و نت کہ بود مایہ زیاں منزل بہ ہر مکان کہ کنی بہست لامکان اور البغیر تو دگرے نیست راز داں اسلام از اطاعت حکم تو حکمراں داماں کاں مگر شدہ دست فقیریاں مرگش بہ تیرا دست زہر گشتن گماں بار دگر سیاں ز لیجا شدہ جواں چوں شان کردگار تو از وہم و از گماں با حق چنانکہ ذات تو می دارد اقرار نورت کند بلند جو بہر چرخ سائبان نیروئے شرع تو چو دہ عدل راتواں از بندہ بودن تو جلال خدا عیاں تدبیر ختم تو نہ رود از چہ رایگان باد و ستان تو بہ حمد می رسد جہاں </p>	<p> بالطف تو سپردہ خدا بندگان خود اندر دہان است زبان۔ حمد کبریا فالوس و شمع۔ ذات تو نور کبریا مصداق نفس خیر شود پیش اہل دل حُب تو گشتہ واسطہ عقدار تباط ہر چیز تو برائے جہاں است عین ہود بر ہر زمین کہ یائے خلی عشق عظم است جز کردگار نیست تر از دار کس فرماں روا ز بردن فرمان تست شریع دست فقیر۔ دامن کاں از سحائے تو برگشتہ بخت خصم تو دارد عجیب اثر آں رشک یوسفی کہ ز فیض تو زائل ہو قدر تو بہ تر است از اندازہ و قیاس آں اقتران نداشتہ ہرگز دو شے بھم دیگر شود نہ ظلمت شب۔ فرش برزین جز ظلم ہیچ کس نبود نا تو اں بدہر از بند گیت شان عبادت شد آشکار تا بید حق کجا و کجا کوششش بشیر ہر مستحق بہ خلد رسد بعد بعثت و نشر </p>
--	--

از خوان فیض حق ہمہ مستندند کہ چنین
 ہر تنہائے از تو شدہ مستشار عقل
 تو حامی زمانہ و حمایت کردگار
 گشتہ قرآن بخت سعادت بہ فرخی
 از حکم حق بہ ہر چہ پیشو گشتہ شدہ است
 در دور عدل عام تو اندر امان امن
 بیند اگر بچشم عداوت بسوسے تو
 سوز دباغ رشک سقر غلڈا ابد
 اہل جنات قیام سقر آرزو کنند
 از امت رسول برائے محبت
 جان از بواسعے مهر تو مترابا دل است
 باشند خوفناک بر وز جہنم
 باخوان نعمت تو چہاں ہمہ سری کند
 گویند راستان کہ رہتست راہ راست
 اہل عام از برائے تو باشند بسان وحی
 وضع جہاں سیاست تو کردہ منقلب
 مکر وہ طبع - بارگرا نے است بر قلوب
 از بھر نور - جان تو گردیدہ پیکرے
 شد یاس - غرق دریم و خارفیق تو

گسترده فیض عام تو اندر زمانہ خواہ
 ہر مستعین از تو پئے خلق مستعان
 تو بندہ خدا و ترا بندہ ہمگنان
 تا بخت فرخ تو یائ ساختہ قرآن
 ظاہر شد از زبان تو تفسیر کن فکاں
 از اضطراب - صاعقہ و تندراز فغان
 مشرکان زندہ بدیدہ بدخواہ تو سنان
 یکدم نسیم لطفت اگر بگذر و بران
 گر باد قر تو سوسے جنت شود رواں
 حکم خدا مودت قربی کند بیان
 بھرنمائے تو ہمہ تن - دل بود زبان
 یا بندہ دوستان تو از ہر خطر امان
 برخوان آسمان نبود جز دو کردہ ناں
 آں راست است انچہ بگویند راستان
 کہ بھروجی نیست جز اہل عام تر جہاں
 آہو کند شکار کنوں ضعیفم زیاں
 بر طبع تو ز علم تو نبود مگر گراں
 آئینہ پیکر تو بود از برائے جان
 امید ہائے خلق رسیدہ امبر کراں

<p>اسے سرور زمانہ واسے پیشوائے خلق مدحگر تو عرشی دل خستہ و حزین بیتاب و زانو عاجز و ناچار گشته است استاده است بر در پاکت بعد امید کامش برابر و حاجت اور را و اکین تو لطف کبر بانی و او مستحق لطف ناگل بباغ خندہ کند از نسیم صبح باد اسخ محبت تو خندان بشکل گل</p>	<p>اسے بادشاہ عالم واسے خسرو جہاں از قسست وادخواہ زبیدا و آسماں اندر دلش نہ صبر نہ اندر زندش توان تا بخشیش ز مروت عام خود اماں ناکامش از در کرم خویش تن مراں نمایان لطف ہر چہ بود کن با در ہماں تار عدد و بہار کشد از جگر فغاں باد ادل عدوئے تو نالند در عدساں</p>
<p>۱۶۹ قاصدہ در معقبات امام بحق ناطق حضرت جعفر صادق علیہ الصلوٰۃ والسلام سحر ز غیب شنیدم من این خجستہ کلام ہوائے نفس برائے تو دام شیطان است ز ترک آنہ شوی در ملائکہ محسوب اگر برائے تو چاہے نباشد از ہوس بہ چشم اہل بصیرت - ہوا پرستی تو تو طاعت بہر دوسوے خالق از مخلوق غلام خلق خدائی اگر ہوس داری نہ چاہ حرص - بروں آمدن بر آفتاب نتیجہ بھر طمع غیر ذل و خواری نیست ہوا کے دانہ - طیور از ہوا بدام کشد</p>	<p>بکام خویش رسی - دست اگر کشی از کلام رسی بہ قرب خدا - داری اگر زین دام بہرے نیاز کند بے نیازیت ہمنام قدم بہ عرش معلیٰ زنی نخستین گام بے قبیح تر است از پرستش اہنام طمع - بہ پیش اناہم از در خدا کے نام و گرفتار غلام - خلق خدا تر است غلام درون سینہ بود حبس اسیم وزیر مادام نہ جز ذلالت باشد برائے آزار نام برائے طمع - اسیر نفس شود و ضرغام</p>

ز نفس لاپہ گرت کن حذر کہ می باشد
 زیار بد نرسد ہرگز نت فتنہ نیک
 دہ گواہی بر کور بودن دل تو
 عمل بہ سنت و شرع رسول خود می کن
 اگر بہ صحبت روشن لال شوی مایل
 یہ فکر پرورش جسم بودنت شب روز
 درون تو ہمہ ویراں چو سینہ عاشق
 تمام پختہ بود کار ہائے دنیا نیست
 بغیر خوردن و خفتن نباشدت کار
 برائے دنیا محنت کشیدنت آسائ
 چہ سود عجیب خود از خلق اگر می پوی
 ندادہ بہ کسے یکدرم بوجہ اللہ
 فزوں تری نہ ملائک بہ گہ طعنیت
 بہ حال ہیچ کسے ہیچ کہ نہ سازی رحم
 جو سہ دوری از قربت ذوالقربی
 برائے خویش ہمہ ننگ و عار کسبت
 اگر غرور کنی ہمہ سر عذر از بی
 مور ز بخل کہ آن بودہ خصلت قار
 کریم آنکہ یہ خوئے کرام می باشد

پہ شکل و صورت رو باہ گہ گل خوش آشتام
 دہان مار ندارد بغیر زہر - رو ام
 گئے تمیز نہ کردن حلال راز حرام
 خدائے خود را می باش تابع احکام
 شود ز دودہ ز آئینہ تو زنگ ظلام
 برائے جان تو گردیدہ مایہ اسقام
 چور و کسے یار - برونت بود ہمہ پیرام
 امور آخرت ناتمام ماندہ و خام
 چہ فرق داری آخر گویے از انعام
 بے نماز بود مشکلات قعود و قیام
 ز عیب تو بود آگاہ خالق عظام
 سخاوت تو بود از برائے شہرت نام
 ز بول تری بہ نخصال طبعیت نہ دود
 درون سینہ ولت هست یا کہ سنگ خام
 بیار رہے بہ حالت اولوالارحام
 مہاش خاسد طماع و ساعی و غلام
 و کر تباہ - بچوئے اغنیائے کرام
 کہم خاک خداوندست ذوالاکرام
 لیکن آنکہ کند اختیار - طبع لئام

مشوہر آئینہ غرہ بہ دولت قانی
 بیک منطقہ بود مستدام و در زمان
 گھٹے غنی است فقیر گھٹے فقیر غنی
 بہ چشم خویش نگرا انقلاب و راں را
 ز حکم نیر و ان گردن پیچ بہوارہ
 مشو چو تیرہ دلاں منحرف ز یادہ حق
 تو خود اطمینان شیطاں بہ خود کنی لازم
 بہ اختیار تو صا و شود ہمہ افعال
 میرا حریف تو بر نفس خود نمانی ظلم
 نتیجہ عملت آشکاری کرد
 نفیض شرع رسول است جملہ رفتار
 حرام بہ تونہ نمانے سوائے نان حلال
 شراب تلخ بہ کامت ز شہد شیریں تر
 برائے کشتی دین موج ہے بود طوفان
 سعدی بیس مرگ و بہ زندگی مدہوش
 ازین زیادہ مشو مرگب محاسن را
 ز کار ہائے بدت پیچ عارفیت مگر
 اگر نخواہی - یابی نجات از دوزخ
 مدو بخوار ز تائید خضر گمراہاں

مباش ہرگز ایمن ز گردش ایام
 بیک روش نکند آسماں مدام خرام
 گھٹے زمانہ دہد محنت و گھٹے آرام
 ز شام گشتن صبح و ز صبح گشتن شام
 بدست عقل بہ نفس را ہمیشہ نمان
 براہ باطل چوں کور یا طناں مخرام
 بہ کردگار ز تقدیر می دہی الزام
 مگر تراست ز مجبوری تو عذر مدام
 دہی قرار خداوند خویش را ظلام
 کنی قیام چو پیش خدا بر وز قیام
 خلاف حکم خدا کار ہائے تست مدام
 حلال بہ تونہ آبے بغیر آب حرام
 کلام پند بگوشت گراں تر از دشنام
 یکام ایماں - آب ز راست آب کام
 بدست مے را آغا و بد ترش فرجام
 مکن ذخیرہ از این بدیش بھ خود آنام
 شدہ است تنگ مسلمانیت پیچ اسلام
 اگر نخواہی - باشند ترا بہ حلد مقام
 بچو تو تسل از ہادی خواص و عوام

امام سادس و تامن ز چارده معصوم
 خدیو عرش نشین سرور زمان زمین
 به عز و جاه عظیم و به قلدر و ناریسیم
 ضیائے دیدہ دل صدر آسمان محفل
 وقار بخش وقار و نجسته اصل و تبار
 امین راز قدم زینت صدا و حرم
 امام عرش مکان خاص ایزد متان
 جلیبس بزم صمد محرم حریم احد
 بچار بلخ لقیب آبیار کشن دیں
 سرور جان نبی راحت روان نبی
 امام عرش حریم شمع نور قدیم
 جلیل رتبت کردوں شکوه و والا قدر
 برائے پیرین جاه او قصص حیاط
 چنان رفیع بود بارگاه عزت او
 سپهر تابع و محکوم و قضا و قدر
 قسیم رزق بود جود او پے مخلوق
 نه ذوالجلال علال است بنده جز او
 نواست دین خدا او به خلق کرده بلند
 قوی است حکمتش از شرع و شرع از حکمتش

که صداقتش لقب و جعفر است و رانام
 پناه دولت و دین میر کشور اسلام
 کریم ابن کریم و امام ابن امام
 ز نور اوست نخل آفتاب ماه تمام
 به چرخ فضل مدار و بیاض فیض غلام
 جهان جود و کرم عز و افتخار کرام
 ظہیر جملہ جهان دستگیر جملہ انام
 روان جسم خردگان بخشش انعام
 امام روئے زمین خسرو و سپهر نیام
 یا مسکن نبی داده داور عظام
 پناه رکن عظیم و چراغ برکت ام
 خلیل خلقت عیسی و م و کلیم کلام
 یوسف و یحیی و جلال او قدر خست نام
 که جز ملائکہ نبود اندران حد ام
 زمانه زیر نگین و مطیع او ایام
 برائے اہل جہاں لطف او فیض مہام
 بہ حمد او نہ اماسے بود رسول مقام
 بنائے مذہب حق تو گرفتہ است حکام
 با و قیام حق و او به حق نموده قیام

از او روز کفانی به خلق گشته عیاں
 بجیر تم که دل روشنش چه خواهد بود
 به دوستانش رو نیست جز ثنا گفتن
 رضائے این دمی روید از محبت او
 ز دست ساقی کوثر خور و شراب لهور
 به خلد خضم و بد و نوح رو و چگونه ویش
 کشاده شد به رخسار باب کعبه مقدس
 دل عدوش تھی مغز چوں لعل باشد
 ملاک دشمن خود از خدا اگر خواهد
 تفاق اوست چو آب و آلود محاسن
 بهر آن کس که ز عرفانش نکته دریافت
 هم از دلش دل بھلول یافته دلش
 نمود به کسب علوم از خدایان از جبریل
 از او بگشفت رموز حق اعجاز
 پیے مخالفت عجز از دلیل او لازم
 نه از معنی روشن شود از او پند
 به او بود هیچ قاطع همه مخصوص
 بسجده حجت و شرفان جمله ادیان را
 بجی منش جو منافق رسد شود روز
 از او علوم الهی شد به گیتی عیاں
 چو خلق گشته ز نور این درخشند ام
 به دشمنانش نیز او را نیست غیر ظلم
 چنانکه روید از نخل بارده اکمام
 نئے و لاش کسے را که باشند از جفا
 چو او بر آئے بهشت سقر و و قشام
 بر آئے طوف درش است اگر کسے از حرام
 اگر بکوری چشمش ہی بود با دام
 چو مو کنند برون سرفا عیش و مسام
 و لائے اوست چو ناز و خطیب و انام
 خطاب اجل خائے دهد به عارف عالم
 هم از زبانش بگفت سخن زبان شام
 روحی بهتر باشد بر آئے او اطمینان
 از او بیاید عرفان این دوی انجام
 چنانکه لازم قولش بود به چشم انعام
 نمی رسد به ستمنا کسے و غش اکرام
 از او تمام بر این ساطع شده عالم
 به پیش یک سخن اوست تمام تمام
 کلام او شود و طهر آور و اسلام

عقول عاجز از ادراک معنی قولش
 فقیهه و جاهل از او عالم و فقیهه بنده
 یہ عقل انچه نیاید - بیاید اندر عقل
 برآید و دل ننگ شمش زجاں - دشوار
 حدودش امرے باشد محال - بے امرش
 نہ باز داند یکدم از اہل عالم - فیض
 سیلاب مرجش در فشان بود ہمد وقت
 پئے زمانہ و اہل زمانہ ہموارہ
 برآئے دین خدا و مروج و ناصر
 ہر آن کسے کہ ندارد از الفتش پوئے
 نیازمند - مرام است ہر قدر بہ عطاش
 چنان ز فیضش یا بند بے طالب وزی
 بہ نظم عالم حسب مشیت باری
 بہ نیرم اندر بینش سرور سے باؤل
 اگر بہ پھلوے او از شجاعت است بلکہ
 حسام یا کہ پئے مرگ دشمنان - مسکون
 زبان را ز سرافشان - عدو فتن جان
 حد و شکار و جہاں گیر و کشش کش خو
 ستیزہ کار - جفاکش - کینہ جو - بے رحم

زحل نکتہ او قاصر آمد ہ انعام
 از او عوام و خواص اند چون اعلیٰ عوام
 بجاست کویم - اعجاز باشدش انعام
 برآئے وینش آسان کشیدن آلام
 زمانہ را بہ کف اختیار اوست زمام
 نہ قطع سازد از خلق کیفش - آرام
 بھار گلشن جو دش بود ہمہ ہنگام
 زامن اوست امان ز نظم و دست نظام
 برآئے نکتہ اسلام از و قیام و قوام
 حرام - نکتہ جنت رسیدش بہشت نام
 از آن زیادہ عطایش - نیازمند مرام
 کہ بھراہل جہاں شد جہاں شیمہ مام
 متابعت ز قضا و قدر - در واقف نام
 بہ رزم اندر یا پیش ہر قدر مقدام
 بہست او بود از قدر ذوالجلال جسام
 حسام یا کہ برآئے فتنے خصم بہقام
 تر از فتنہ دشوار - آبدار غول آشتام
 برآئے عالم و خصم حیات و مرگ ہدام
 زبانش تیز - دلش سخت - آستانش اندام

خزاں نہاد گلستان بھار۔ رنگیں طبع
 بہ ہدیت است ہلال و بہ جلوہ مثل قمر
 و مثل برائے ظفر هست۔ طالع بیدار
 و دہان او بزبان فنا سخن گوید
 تو ان شگافتن اندام شیر از این شیر
 اگر بخواد آتش زند بہ آب حیات
 قیام آں فلند عانی بہ خاک ہلاک
 بود زیر دوش سنگ سخت مثل پنیر
 شکاری کند ارواح چوں عقاب اجل
 اگر کشاد زبان قطع کو رحمت خصم
 سر حروف بسان قلم۔ قلم گردد
 و میدہ است دوش جاں بہ پیکر ایاں
 بے چنین عدد و زخم می شود زہراں
 ہمیشہ قبل فنامی رسد بدشت و غا
 درون سیدہ او مشتعل شود و درخ
 غریبی موجب آتش زہن و افلاک است
 فنا شود ہمہ دنیا چو شاہ دین جعفر
 چہ را ہوار کہ از بند گانش باشد برق
 دراز گردن و آہوش کم۔ گوزن سرس

شفق لباس ستارہ جمال۔ لیلی خام
 بہ تن چو کیواں باشد۔ پنخ بود بھرام
 برائے فتنہ محشر۔ نیام آست۔ تمام
 زبان او ز دہان اجل دہد بہ خام
 از این حسام تو ان ساختن جبار تمام
 دہد بہ فتح سپہیں بچو خضر عمر و وام
 بے فتنائے جہاں از رکوع اوست قیام
 بسان مغربہ ندان اوست نرم عظام
 بود چو آتش و درخ۔ و قوداں۔ اجسام
 اگر رسد بمیدان۔ نمود جنگ تمام
 چو خامہ بکند ثبت و صفت این مصام
 خموش بلند نمودہ است رایت اسلام
 خیال برش آں گر رسد بہ خاطر نام
 بلہ ہمیں است سزاوار کجہر نام
 رسد عدد و ایک قطرہ آب آں چو بہ کام
 حریر شعلہ تارش نفوس با اجرام
 بہ راہوار نشیند بیاز دین مصہام
 چہ راہوار کہ اور است ابرار خدام
 فراخ سیدہ آہن مصہب قوی اندام

قسم آب روش باد میرق شتاب
 هوا تھا و شتر طبع و صاعقه کردار
 سپهر تاز و زمین کوب و بادیه بیما
 به سرعت است چو باد و پندگی چو سیل
 اگر به قاف ناید گذر بود سیم رخ
 برائے صورت غور شد و مگر نقاش
 ز موم نرم تر آهین بود تو سهم او
 هزار مرتبه طے ساحت ابدی کرد
 چو کسب سرعت از او و در چرخ می کرد
 به پیش سرعت رفتار اوست هر صریح
 نه جز قدر کندش هیچ کس جلوداری
 ز پائے او همه سر پائے دشمنان پامال
 همی بدن داں - فولاد چوں علف خلید
 به طے نه طبق آسماں چو آه یتیم
 ببین که خود به سر بر سر بسین برده و
 ز بهشتیش به تن دشمن است فقط دل
 نه ترک تازش عالم همه تباہ شد
 تھے امام فلک مرتبت که می باشد
 راجده است چنان وق حقیقت دل من

اگر اں رکاب سکتاز خوش غماں خوش گام
 شتر بر بهیت غرغرا و دم تندر و خرام
 سحاب گردش در یا گذار و باد بجا
 به سبک است چو میل به حمله چو ضرغام
 به شیر شتر زه بماند - رو چو در آجام
 بے خط و طود و اثر بود مگر رستم
 نذر پایش پیل و پلنگ - کم نهوام
 چو می گرفت از او سیر - ابلق ایام
 ز شام صبح جدائی شد نه صبح ز شام
 به جنب تندی خویش - سپهر توں ام
 نه جز فضل الهی برائے اوست ستام
 چو سر ز ریش خشم را عروق و عظام
 همی به سنداں مانند تنگ کو بد گام
 شود بوقت فرو آمدن از اں الهام
 محال دانی او غام گریس او غام
 ز سهم او بدل خصم پا کمال آرام
 نداشت اگر از طاعت امام کلام
 برائے ایمان رکن بر سر شرع ستام
 که عرض مطلع ثانی کنم به شوق تمام

ز به مقام بلند تو ای بلند مقام
 چنان عظیم بود پایه تو نزد خدا
 مقام منزلت است این که داده ترا
 بود به هر دو جهان حکم محکم جاری
 رواندین کار جهانیاں کارت
 بغیر الفت تو بجز بندگان خدا
 تعلم است ز کتب و بیان ز تو تعلیم
 هر آنچه داده خدایت کنی به پیش خدا
 نه بهیچ انداز امل ز لطف و رحمت
 عظیم تر به کمالی ز اولیای خدا
 ز سر زرداں جز تو که می شود آگاه
 همیشه روح فضل تراست فصل بها
 ترا بکام زبان گشته تا سپاس خدا
 ره تو راه خدا حکم است حکم نبی
 ز اولیا چو تو بهیچ رسلی که بود
 ز معجز تو عیالیست قدرت باری
 بلا مقابل صبر تو گشتن است محال
 توئی عزیزترین عباد پیش خدا
 چنانکه فرض بود بجز مصطفی عظیم

که بجز عرش برین است محض کای تو بام
 که گشته پایه حیرت به اینبای عظام
 مقام و منزلت مصطفی خدا انام
 که اختیار تو عام است اقتدار تو نام
 ادای و ام غریبانست برحق تو ام
 صلوة نیست صلوة و هیام نیست هیام
 ز نیست اعلام از عقل اقل است علام
 که نعمت تو بود بجز داور منعام
 به از عطا و سخاے تو به پدر ایام
 قریب تر ز خصالی به انبیا کرام
 ز علم نهان جز تو که می کنی اعلام
 همیشه دوخته فضل ترا بود اکرام
 زبان سپاس خدا را پیشتر نیست بکام
 حلال است حلال و حرام است حرام
 ز بهندگان چو تو بهشتان کبریا کرام
 ز طاعت تو عیان شان خالق علام
 که بجز آنست زوال بر آید ز شام
 و گریه عزت پر او نیافت تمام
 بخلق و انبیا شکر است تو اعظام

سراب خشک تر دریا سے جو تو دریا
 ہے شہادت حق بودن شہادت تو
 تو بھری بندگی ایند آفریدہ شدی
 ہر آنچہ گوئی باشد مطابق مستر آن
 برائے امن جہان ز مانتہ اقرار است
 ز بیم معدلت و ہیبت سپاست تو
 ہمیشہ منتظر حکم تو بود و عجب از
 شود و کند ہے خصم تو رگ گردن
 شکافت گرو عصار کو و نیل راموئی
 شدہ ز مدح تو عاجز لبسان انسان جن
 بہ بام عزت تو یائے تا کھادہ عقول
 ز فیض خاص تو گر بھرہ نمی زند خاص
 بود خلیل خدا ہر کہ دوست داشت تو
 ہو اسے لذت فانی و لذت نبرد ہر جا
 بہ خزان لغت تو خلق دانما جہاں
 خدا شاخشن و بندگان تو فحشت
 تو پوسہ در تو ہر کہ اختیار سے یافت
 ز عزت تو خیر است و طاعت برینا
 نمی شدہ متشابہ جو حکم مستر آن

بخار کبہ بنیسان و دست تست تمام
 عجب نہایت گویا شوند اگر احسان
 برائے بندگیت خلق گشتہ خلق تمام
 کلام ایند و گویا ترا شدہ است کلام
 چنان بہ فتنہ کہ چرخ خیالہ گر ابرام
 چو پیش باز حمام است باو پیش تمام
 باشتیاق دعا بیت اجابت تمام
 بود عروق تنش بھر بد سگال تو دام
 ز معجز تو بہا شد سپھر نیلی قام
 بود و صفت تو قاصر جالسنہ انکلام
 یہ ذیل عصمت تو نارسا شدہ است انعام
 ز طاعت عام تو محروم نیستند عوام
 کہ آتش سحر از بھر دوست بود سلام
 اگر چہ دنیا بودت کینزد و ہر عظام
 مگر خیر نگہ بان تو نہا مشیت ادا م
 بہ بندگان خدا بیت شہودہ است ادا م
 بہ خیر سدا و ملائکہ است ادا م
 ز نسبت تو نہا است ز حق را نام
 اگر زبان تو گشتہ نہ کاشف اہدام

نعیم خلد همه از پے موالی تست
 نمانده هیچ کس از لطف عام تو نماند
 بحال عیشی بیچاره هم بکن رحمت
 پناه سوئے تو آورده با هزار امید
 تو حال زار و سوز چاره اش نمی آید
 ز لطف و مرحمت خویش کبر منزه کن
 بدست ناکه شب تیره - روزی گردد
 بسان بام رخ دوستانت ریش باد

قصیده در منقبت امام مہتمم حضرت موسی کاظم علیہ الصلوٰۃ والسلام
 اگر سرور دن جان کسے از زیر بار آید
 به جور و کینه خود کرده دوران نگار
 فریب مکر و رنگ ریوہوارہ بود کارش
 رود از خاک برافالک ہر شام و بخار
 سرور خاطر باشند گراں بر خاطر گیتی
 نہ باشند عشرتے اندر جہاں خوف اندیش
 صنوبر دار ہر کس قد کشد در حق این ستار
 اگر از بادہ کلفت زد اگر دے سر خوش
 در آن گلشن کہ بر سر گلشن بلبل کشد آوا
 ز دوست آسمان پیر این امید مردم را

قیامت است مگر انتظار و قیام
 نہ رفتہ هیچ کس از باب فیض تو ناکام
 کہ دور چرخ نموده است مورد آلام
 کہ بھراو بنود غیر تو کفیل مہام
 بعرق آں نبود احتیاج طول کلام
 جہاں است بھمد عرض و جہاں است کام و ام
 بہر روزگار پس از شام ناکہ آید بام
 سیاہ بادول دشمنان تو چوں شام

مروت آید از گردوں و فانی و زکات
 نہ کینش اشتہا دار و نہ خویش بشمار آید
 صفاء صدق و یکرنگی نہ از کز نہ بہار آید
 بلا از آسمان سوئے زمین بلبل نہار آید
 چو گل ہر کس کہ خندد و چو شبنم شکبار آید
 نہ بے ہم خزان رنگش نہ بستی بہار آید
 جو سبزہ یا کمال از دور چرخ بیار آید
 پس از یک ساعت از کعبہ کا فائز ہار آید
 یک دور زمان با ننگ گلشن از مکر آید
 ز دامن ناگریبان چاک چاک تار آید

ز جور و پستی و نیست گرویش لنگش
 فلک گرد و عده عیش و دهر از بهر آن باشد
 بختک و اثر در آسای مردم و بار این گیتی
 چو دریا بلاموج فنا ساحل بود دنیا
 بجز کشتن نپاشد مقصد از پرورد عالم
 به پیش دیر خو نخواهد گر آید رستم و تاس
 بود و استنش از بند غم و شوار تا مردن
 فلک را رستم هر است تا رعنیکور است
 چنان اندر کنایه خوش نادان پرورد دنیا
 بر این عقل و دانش سروری می یابد از دور
 چو گرد و کس فرزند بر کرا باشد جفا پیشه
 سخوار اسپر جز لب فرو بستن نمی باشد
 خردور اندر این عالم چگونه برهنه نازد
 چو خامه بر که شد صاحب بیا برید برادر
 و ز باد خزان گلبین دانش جو گل اید
 بسان روز باشد طالع بے و نشان و ن
 به چشم تیره باطن خایه میل سر می گرد
 بر آید اهل دنیا بخت از جنت بود دنیا
 بر اهل دل بود روشن که با این و غمش دنیا

که از هر سو صدای صد نهرا را آید
 که تا جایی بر لب امیدواران انتظار آید
 کس نبود که از کام و دپاشش سنگار آید
 چه فرق از غرق دارد و زوقش گر کنایه آید
 رود و کس آغوشش اجل را در کنایه آید
 غزال و شیر باز و معوه گر و میش در آید
 در و کس هر که را چرخ جفا جو غمگسار آید
 بنای ظلم آن چو کوه الوند استوار آید
 که دانا از خرد و پروردن خود شیر مسار آید
 هر آنکس که سنگ از دانش او عقل عار آید
 در زم چو خاک گدازد بر کوه انصاف آید
 چو نادان را زبان بربنده تر از زود بفقار آید
 خطا باشد بهر جائی که نادانی بکار آید
 بسان تیغ بر کس جوهر دارد و نزار آید
 رسد سنگ بلائی چو شمشیر فضل بار آید
 سپهر بخت و دشمنان از شجاعت تار آید
 بر آید دیده روشن لال میزگان خوار آید
 بر آید دین پرستان بد تر از کج مزار آید
 ز چشم مهر و کمر به چشم اعتبار آید

اگر با بصیرت عالم بخیران خرد و سنجید
منو و دیو و گیتی گر خردمند بداند
چرا ندی بی نیاید چو بینی او ستایش را
عزیزت گرد و جهان از جهان خود را جداست
بقای خود را خواهی بکن من و طبع گاه
بود در ماده اندر کار باست خود و من
به مقصد می رسد هر کس از مقصد کنی کرد
کجا باشد قناعت درون به نیت نیک
نه بدید چشم آن دل به دوا طینان ابریز
گمان ندارد به آتش ز روی عالم در آن عالم
ز شادی خوش کن خاطر به پیش این دنیا را
چو کار آید ترا سر پای آرام و آسایش
بفکر غیر و سستی جسم تو انا کردن نفسی
ز دنیا رفتن آسان نیست اما می آید
اما تمیقش میوه ای این جعفره شکر گیتی
و میوه شایع محشر سرور سینه نبید
به عالم اطفال سبحانی به گوهر نور نیرانی
به پیشانی در شرف و انوار طبع و جلالش در
پایه از عرش شایسته او فرول از عرش او

نه غیر از آنچه هیچ اندر خیال به پیش آید
به عقل خود دیده دان او چو یک شست آید
دل از غم خسته جهان انیس پیدا و خوش آید
که از تنین بجز مردم و فرمودن به کار آید
بالاک از حرم خیزد از طبع یکسره آید
توکل هر که دارد کار سازش کردگار آید
اگر ترک جهان کنی به چنانچه آید
چو سها چو زراں هر دم قطراته قطره آید
که بجز بهم و زرب جباب آسان به قیام آید
گدا از حرم و جهان زربستان بهم به کار آید
که چو نیر به کله نیرم سرور لایه سوار آید
پس از عیش که از اینست چو کرگزار آید
نداری شکر اگر و حجت نزار و عمل زار آید
و دگر تو که مشک کشا ست روزگار آید
که تو که باز از طلعت او آشکار آید
رخسار انقیاد بر تر به عتق و اعتبار آید
که آن و بیچاره را ثانی از جمله و کار آید
که اندر گشت اینکین از عیش او به کار آید
به محشر از دلاست او بهانست رستگار آید

بود بر تروقار او به کونین اختیار او
 ضیای اختر ایمان صدقائے گویا ایمان
 فلک اسیر تر پایش نه گشته خلق چینیان
 شرف باشد روانی او بود عزت قیام او
 امام انسی و جانی سخا و عود را باقی
 یوسف سلطان جهان ایدمان باشد و لایق
 معین ملت بهیض امین داور بیکت
 جهان از جلوه نورش هم صفت گردد
 محی و نام چه خواهم بارگاه عزت او را
 به وصف قدرت قدس نمی گویم جز این چه
 نبوت را اگر برسی بر دل نمود زاهدان
 خلیل التدبیر فرزندش دارد مهابت
 گرامی قدر مثل مصطفی پیش خدا باشد
 چگونه آشکار آید به گیتی قدرت نیروان
 مگوهند شاهان جهان از بندگان او
 روانی کان بود بر دوش اجال و قار او
 سحاب فطره افشان شود بر قشقرقش
 بعد دولت او که گذر افتد حوادث را
 بر آینه که گسب بخت از خلق او سازد

ز عرو افتخار او مهابت افتخار آید
 بنای کشور ایمان ز عدلش استوار آید
 ز فیض ذات والا لیتل و عالم برقرار آید
 ز نور نقش پاک و موه خورشید مسرار آید
 یسار این فیضانی کفیش گوهر شمار آید
 به تحشر بندگان را و بیم خلد و نار آید
 گنج راز بجهان رادش انجینه دار آید
 زمین از پر تور ویش همه خوشیدار آید
 که چون روح الا یل آید در آن انگار آید
 که رخت هرگز از بند ز قدرتش نتجدار آید
 امامت را که خود دانی که او را در تبار آید
 کلیم الله از هم نامی او نامدار آید
 بر آینه بندگان چون رحمت پرور آید
 اگر آن را نه اندر معجز او استوار آید
 که شایسته از بر آینه بندگان عار آید
 جلال حق و قاهر صفا پیش بود و تبار آید
 بر آینه کشت بهیدر که فیضش آید
 بگرد عالم امکان چو از عدلش حصار آید
 ز دریا عبیر تر حشمتش او فرزند تبار آید

عدد و قدر مخفی کرد و قدر او عیان تر شد
 عذاب آید به تیر خشمش از حکم خدا و
 دلایش را تنگ بے حساب بے شمار آید
 بود که هر قدر به بخشش و بخشایش نازم
 به ناز عیظ خود سر تا پای خود می سوزد
 به پند روی او هر کس که می خواهد خداوند
 بهار آید چو اندر بوستان جاه و جلالتش
 هر آن قدسی که اورا سرور می دسیان باشد
 نه هرگز راستی را مصلحت باشد جز آسایش
 به قلب هر که از نور دل او پر تو س آید
 رضا و صبر و سلیمش چو اندر اختیار آید
 کمال قدرت اندر صبر ساز و انجمن ظاهر
 نه از لطف خدا کمتر بر آید او بلا باشد
 بدوش بهمش باشد سبک تر از پر کاغذ
 نهادش را خمیر آید تواضع گزین باشد
 زلفت قهر عالم سوز آب تیغ تیز او
 انجام از طاعت او ابلق ایام را باشد
 محال و متنوع بے عقل علم آموختن آید
 تعجب نیست بالاتر بود قدرش چو از کرد

همی نازم با عجزش ز کمال افتخار آید
 نجات و نشتش را جفا و اندر منرا آید
 اگر آید شمارش نیر در روز شمار آید
 که در دنیا و عقبی دوستانش را بکار آید
 عدد و او مشکل انسان و طغیبت چو آید
 بے نور خدا - نور خدا آئینه دار آید
 بسان بلیل سدره هنرانش هنر آید
 بدرگاهش چو آید بندگان او قطار آید
 نه حق را مظهر جز ملت او زینهار آید
 بجز نور یک مدینه بعد از او و دیده ناز آید
 به چو در دشمنان محبوبش از اختیار آید
 که عاجز از جفا کردن عدو س ناکار آید
 نه جبر ناگوار - بر دل او ناگوار آید
 بلا هائے که سنگس تر به سنگ انکو مسار آید
 اگر صبر آسمان ز آتش بر آید آید
 قهار آسمان بکار آید بکار آسمان آید
 ز فرمانش بر آید سجده گروان مزار آید
 مگر علمش نخستین عقل را آموزگار آید
 بود جائے عجب کرمش با او هم وقار آید

اگر وہ حکمران شدہ حکمرانی شرع را باشد
 میرہ وہ دادن جان حبیب پیش او کہ از جملش
 ز خاک آستان او صفائے دل ہی خیزد
 چو او باشد کہ یور باغ دیں سر سبزی کرد
 بگیتی ہر کہ حاجتمند حاجت خواہ از او باشد
 بنیاد از زمین آسے بحر آب گہر بیرون
 چو او را کرد اطاعت خاکسار مدد رفیع است
 تن جہاں دشمنان آتش قہر خدا سوزد
 چہ تیغے کاورد آیش خزان رگش گیتی
 قیامت قامتے دوزخ نثر از صاعقہ کاگر
 زمر دھام گلگون پیرین۔ آئینہ رخسارے
 بہ تندی صاعقہ۔ ماہ تواند ریز تو افستانی
 عقابے مرگ چنگال است شہباز اجل سہم
 چو آید از نیام خون نشین بیرون بہ رعنائی
 نگاہ یارے یا بروئے خدا راست بنداری
 شہر افشان طوفان وور و سیلاب شہ
 بیک پر تو نگہ با چشم و جان با جسم می سوزد
 بود چہ از شرار و شعلہ سچوں دوزخ مہتمم
 بکھنوجے کہ آرد دروئے۔ سوزا لالہ شیرد

نماید شہریاری دیں۔ اگر او شہر یار آید
 نہ شکل شیر شکل شیر سم دشمن شکار آید
 بہ صحن بارگاہش بہ مہر جاننا غبار آید
 چو او کرد آبیاری۔ دو حہ ایمان بہار آید
 بہ عالم ہر چہ روزی خوار۔ اور از کھوار آید
 بہ خاک ابر سخائے او چو مروارید یار آید
 چو نماید سر ز فرما نش۔ گرامی قدر خوار آید
 بہ کف وقت و عا اور چو تیغ آبدار آید
 چہ تیغے کزد مش مرگ جہانے آشکار آید
 جہانے نقد جان یاز جو با رگش عدا آید
 بصورت شمع و در شیر چو برق شعلہ بار آید
 بہ تن ماند بہ آب و طبعیت ہجو نار آید
 کہ آنرا صید عالم باشد و گیتی شکار آید
 بود معشوق رعنائے کہ بیرون از رخا آید
 کہ بندید کہ سوئے او دل جہا نش نگار آید
 در آں سیلاب نار و آب را یکجا قرار آید
 بہ فوج خشم بہ ہر صفت کہ آید بہر آید
 بسان جنت فردوس رنگ و نگار آید
 زہر صفت باز آید یا ہمدائے نیخار آید

بهر درگاه نخل عمر گردد بیشتر بتران
 بود کل زلفش بر جان جان انسان را
 فندک سایه اش - آتش گیر و پیکر دشمن
 بداند قهریزدانش - رسد چو بر سر دشمن
 میشنخون - کاسه سرجام - بر مشعر و بیجا
 نماید ریز ریز و پاره پاره بسکه پیکر با
 چو بیرون از نیام آید - و جانها زن برود
 بیکم نور و نش خلق جهان اگر عجب باشد
 عقاب است این عقاب اگر کون انبیا باشد
 بود بر فک که همکارش نه جز خدا باشد
 چهره او را بسک میر فلک تا جهان گردد
 صبا اندر نهاد و سیل در اندام می باشد
 بهر دم برق بهر دم آهوه - بهر کج و بدیل این
 بهر گز و شرج - در جلال پلنگ شیر و شیر
 غزال است از غزالان را بود از لامکان
 عقاب شاه بازا است اگر شاید بر شوهر
 پیش سر سبز و قنار و چون بندی نازد
 چهره او را نه باشد سهل بر عرش برین نقش
 اگر خواهد بر دل از عالم کون و مکان رفتن

خوردم هر چند خون خلق افروختن رخسار آید
 سینه از دوا فقر این تیغ بران یادگار آید
 چو بنید پر تو آن - دیده با سینه خشم ناز آید
 چو بنید جبریل آن رایه پیش فوانه آید
 جهان نامم سرگرد و همه چو شد خوار آید
 چو فوج خشم بشاری نزارش صد نزار آید
 بپاگرد و قیامت چو بدشت کارزار آید
 عجب ترمی بود این باز هم پیش نزار آید
 سحاب است این - سحاب اگر باران نزار آید
 بود سیله که بتایش نه غبار را هوای آید
 که سرعت پائے هر ره را ز پایش مستعار آید
 بهر دم طافش در رفتار کبک کو بهسار آید
 بهر خواش - بهر بندی شعله - در جستن نزار آید
 بهر بیکل یو و حوران رایه گیسو یادگار آید
 نذر و است از قدر و ان از کرد و منغزار آید
 نهنگ و صیغم آسادر رفتار و در بچار آید
 چه باشد ابر و باد - از برق آینه مسرار آید
 چو گردد و میر از نیر و س پائے او شمار آید
 تواند همصال با قدر و تیر و در دگار آید

بود با دهمی کشت امید محالفت را
 بساط ابن داود است هر گه بر مواتان
 گرایانے این باشند که سدر را او گردد
 غضبناکش چو پدید آسمان بر طیش
 ز باد و برق باشند تیز تر هر چند قنارش
 بغیر از آسمان آخر کجا جلال نماید او
 شود با بر غضب چون انتقام از دشمنان خواهد
 اگر که وز زمین را بشکند گوید کن پایش
 برائے فتح و فیر و زنی غبار راه و ابریت
 شود جلال که او تنگ تر از دیده مور
 به پند گام و عاتق از دگر بر تنگ دشمن
 به یک ساعت و بر عرش باز آید بستی
 ز سپید گراچی جایگاه آسمان شانه
 کون بر دشت او مطلع و گیر می خواهم
 بعالم ذات پاکت مصدر هر افتخار آید
 جباه قریبای فرش زمین آستان تو
 که در مجد و شرف مثل تو دارم کمال آید
 مقامت راندا ند عقل اما این بر داند
 توانور سے کہ مخلوقی به چو از رخ پر و کشا

بیایغ نصرت و اقبال چون ابر بچار آید
 بسان کشتی نوح است که در با سپار آید
 بچهر جائے که آید همچو حکم کردگار آید
 دو دگر بر سر اعدا زمین در اضطراب آید
 به میدان و غا چون کوه پایش استوار آید
 چو صحرا و بیابان نیز چون شهر و دیار آید
 بود قهر خدا هر گاه وقت گیر و دار آید
 اگر از جائے خود جنبد به جنبش که بسیار آید
 بالاک لشکر دشمن پایش همکسار آید
 اگر در وسعت آباد جهانش انحصار آید
 زمین عهده بجا ابر و سر و خمه دار آید
 چو سبط احمد مختار بر زمینش سوار آید
 که او را بر دو عالم مثل جدش اختیار آید
 که از تنگنیش گل در گلستان شمسار آید
 که مشتاق نور تو از نور ذات کردگار آید
 بگوش عرش از خاک در تو گوشواره آید
 که در فضل و کرم مانند تو کامل عیار آید
 که عز و افتخار خلق آنچنانک و عار آید
 زمین آسمان از بر توان برقی زار آید

نهان اندر نهادت قدرت جهان آفرین پادشاه
 علو پایانت از حد و از محط است بالآخر
 اگر نور خدا خورشید - رویت جلوه گاه آن
 که دارد سنگاه این که گوید وصف شایان
 محبت تو چه عالی منزلت پیش خدا دارد
 بچار گلشن خود هست از ایرکین را دوت
 امید خویش یابد از حد امیدوار تو
 شمار نداری چون انس ملک اوصاف ذات تو
 که این دهنوده خلق در گیتی که مثل تو
 چون خاتم عرش در گاهت بنمود عرش برین پاد
 توانی گر عز و اعتبار تو سخن را نم
 همی گویم بود مخصوص ذات کبریا مدحت
 ندارد زینهار از جور و بیداد فلک خویش
 بیابد در جور مرقدت گر جاگنده گارے
 توانایت نداند هر که بر خود فرض از این زد
 قضا را کار فرما اقتضائے راسے تو باشد
 بلاک خصم اندر خاطر ت گر بگذرد گاهی
 اگر سرمایه دار است این دنیا را زمین تو
 قیاسے گرد و زنده از برای قاسم فصاحت

عیان از صورت تو طلعت صورت نگار آید
 به چهرے که مقابل سازم آنرا انحصار آید
 اگر شمع است علم حق دلت فانوس را آید
 به دور مدحت پی هر وصف شایان اختیار آید
 رسول الله بر بالین او در احتضار آید
 عطاییت کرد به آسپه به نخل فیض بار آید
 درت اهل جهان اگر که پروردگار آید
 نیاید در شمار و در جهاں روز شمار آید
 مطیع کردگار آید - مطیع روزگار آید
 فلک جاہلت اگر گویم - فلک را مدد قرار آید
 نه جز دانائے قدرت تو کس را اعتبار آید
 ز بهر شریع فزونی در مدح توان این فقار آید
 هر آن که برود داد تو بجز زنجیر آید
 به جنت انبیا و اوصیا را در جوار آید
 تماز و روزه و حج و زکوة او چه کار آید
 مطیع حکم و الایت قدر از اقتدار آید
 رنگ گردن طنائے قامت او همچو دار آید
 ز باران سخایت بجز عیان بالیسار آید
 شرف آن را شفا را آید - کرم آنرا دثار آید

پذیرد دوستانت را حور و غلمانند و حنبت
 چنین بگیرد از آن سر نایب شادابی و نیت
 بر آنچه که بخت پذیرد تو را از نور و سوسه تو
 بود تشبیه با کسار هر چیز گراسته را
 توان به نام موسائی که از به نام داشت
 در آل احمد مثل امامت نیست غیر از تو
 فراوان ظلمها ویدی بیخ داود و شروان
 اگر یک دره از اندوه دور و تشنه دور
 چو در دار انظار آید قرار دوستان تو
 همان کسی خورد در آخرت از بافته
 بود چون مست از خود و بخیر بهوشیار آبخا
 تر داده است فقره از کرم پروردگار تو
 چنان ثابت قدم هستی تو در راه رضا حق
 بود بصر تو ز بیما نظر علم خدا گفتن
 رسیده گرامت تا بتو اجداد ایمانیت
 شد و پس کسی که محتاجت بود و شایسته تقدیر
 شما گیتی پناه هستی بر عیسی خود کن
 انیس و شکسار او نه غیر از دروغ باشد
 بهکس دارد در تو امید محرومش و آن از در

به استقبال خصمت شعله و نار و شر آید
 اگر سیراب از ابر عطایت نخل خار آید
 فنون از روزیم در روشنی شمع تار آید
 مگر تشبیه با حلت برائے کو سار آید
 جگر خون سینه ریش و دل غم جان گار آید
 که از زندان کین در بارگاه کد گار آید
 چرا از گریه هم بدتر نه خصم نابکار آید
 دل خورشید چون مه قیامت و اعدا آید
 بوار دشمنانت نیز در دار البوار آید
 که در خجانه مهرت بد نیامی گسار آید
 مگر مست و لائے تو به محشر بهوشیار آید
 که هر کس پیرو آن شد بر دل از افتخار آید
 که در جنب ثبات هر شبالتی اخطار آید
 که از علم تو علم او به عالم آشکار آید
 در اولادت پس بیان تاقیامت برقرار آید
 کدائے در گهت باشد هر آن کو خجاریار آید
 که از دور زماں هر سال او بدتر زیار آید
 نه او را جز بلا از محن و از یسار آید
 که محروم از درت هرگز نه هیچ امیدوار آید

بدریا تا صدق جادو دوتا و صدق گوهر
بود تا نکست اندر شک و تا مشک آید
و مقصود باد آید بدامن و ستانت را
سیاه و تار بجفت شمنانت مشک و آید
قصیده در منقبت امام همام ثامن حضرت علی بن موسی المقلب بالرضا علیهما السلام
التحیة والثناء

۱۰۳

جدا طوس ز ہے آں روضہ سلطان ہیں
سجدہ گاہ جن و النساء جلوہ گاہ نور حق
بارگاہش بارگاہ رحمت پروردگار
آسمان بالذرینش را اگر آید نظیر
گنبد ایوان آلی سایہ گردون بلند
ذره ہائش چوں ثوابت سبکہ می در دنیا
بر فلک از یک مہ و یک خوریا شد پیشتر
بوسے زلف خور آید از عبا رش در مشام
سودن سر ز زمینش قلیاں لہر نہشت
حاطان عرش اور لا مکان بودے مقام
رحمت حق سایہ خود پر عرش می افکند
بام قصرش یا بود کز و بیایں را آشیان
ششہ ششہ کہ باشند ششہ ششہ قوہ و
ایمن اندازہ عذابا بے خطر از ہر بلا
نیست عرش واقعی فاضل از دراجہ آں

روضہ سلطان ہیں بار ووضہ خلد بریں
بیت محمود سپہر و کعبہ روعے زمین
باہائش باہائے عفو رب العالمین
لا مکان ناز و شود گر آستانش را قرین
شمسہ پر نور آواز عکس خوشید بریں
می توان گفتن زمینش را سپہر ششہ
صد ہزاراں از نشان سجده باہ نور دریں
گوئی با عطر جنت خاک آں گشتہ عجیب
جن و النساء را سجود و رکش خط جبین
ارتفاع صحرائے گردا شتے عرش بریں
ہر کہ زیر سایہ دیوار آں شد جاگزین
نہ محنت یا بیاع حسد و غم عالمین
گنبدش چہ ہے کہ آمد چرخ از محنت بریں
عاکفانش را احبار آں بود جہنم جبین
راستاں را خیر آں نبود بہشت را ستین

چشم عالم را عیار آں بود کحل بصر
از بنائے آں بنائے کلخ دیں محکم بود
بسکه خاکش آبر و خیر و صفا پرور بود
از برائے طوف درگاهش اگر آید کسے
زائران آں عجب دارند بخت فرستے
جہائے دار و حضرت گرجا گزین گشته در آں
آنچه آں باشند مقام زائرانش مرفوع
خاکبوسان و رپاکش قرین با جبریل
می رسند آنجا پیام عرش بے سعی قدم
کار هائے زائرانش جمله از لطف خدا
باصفا و دلگشا ایوان آں باشند چنان
شهر آں لطف باری یاسان حافظ است
گنج رحمت بر مبنی آید مگر از خاک آں
نسبت نام است آنجا - نور حق اینجا مقیم
باملک همه شود آید ذبابے گرد در آں
از بے قذیل قصر آں جلیغ است آفتاب
آنچه آید غنچه بایش - ماه تابش گل بود
رفعتش از من چپ پیچی - خود نواز قد بلند
از ملائک پایه اش صد درجه بالاتر بود

باغ گیتی را هوائے آں نسیم فرودین
قصر یماں راستون آں شکر کن کن
ریزہ هائے سنگ می گدود در کن رش
قدسیاں آید باد از بسیار داریس
قرنی را نیست هرگز جز بهشت آں
نیست کون مکان دیگر نیست جای گرس
کار و دار و رسیدن آں روح الامیں
خادمان بارگاهش قدسیاں را همیش
می خورند آنجا نعیم خلد بے کد بپس
می نمایند نیک درخیم کرامات تبس
آشیاں کرده است گو یا اندر آں
نمحر آں فیض جاری آمده ماه چین
جز در آں بقعه نباشد دوا بیاں فین
گر ضرریش را به بدین کعبه - گرد و شرملین
کم نباشد از صد آتش پرش آذر طین
بهر شمع مرقش پروانه جبریل امین
در زمین پر ضیاءش گر بکاری یامین
آسمانها را به سقفت قصرش آنگاه یامین
هر که اندر خا و دامنش خا درے باشند

گرم باز شفاعت آسپنجاں آسپنجا بود
 نقص ہم اندر حرمش می شود عین کمال
 طرفہ تاثیر نیست در آب و ہو اکرم قدش
 اگر رود محتاج آسپنجا علیٰ محتاج جاوست
 کعبہ مقصود باشد آستانش ہر کرا
 قدر عرش اعظم و کرسی اعلیٰ سیکان
 از حرم کعبہ روشن تر - حرم پاک آں
 نور نیرداں کیست میدانی علیٰ موسیٰ رضا
 باشندش موسیٰ پدر - حدش علیٰ خضر شبر
 مقصد خلق جہاں آرایش کون مکل
 رونق نیرم صفا جان دو عالم را بقا
 نیست کس انباز او فرض خدا عز و ازاو
 گنج عرفان صدر او - روشن جہاں زبد او
 خسرو دہ صفا فرماں دہ شہر صفا
 پیکر جان جہاں رفعت ہ شان جہاں
 غارہ روئے وفا شہادہ کش ہو ک وفا
 شان ایندیشان او نور انہی جان او
 اختر جہاں را ضیا و گوہر جہاں را صفا
 شاہ گیتی پرور و سلطان گردون بارگاہ

ہر گنہ گارے نجات خلق را باشند صفت
 اسخیا را سرور آید - گرد آں آید ضیف
 جرم می گرد و ترازو عفو می آید سمیں
 نگلسا خلق بندہ آمد اگر زار و حزین
 را ہر توفیق رحمت باشد اوراد رکین
 پیش قدرش پیچ باشد تر عقل و ویرین
 نور نیرداں تابعد عزت در آں کشہ مکین
 سرور دین خسرو دنیا - امام شہتین
 نور نیرداںش گھر - فرزند ختم المسلمین
 دستگیرش جان بین پیمبر را معین
 ایندیشان سخا ہر سپہر داد و دین
 خامہ از اعجاز او شد قدرت جان آفرین
 ارتقاء قدر او بالا تر از عرش برین
 آئند بھر صفا باشند دل او با یقین
 از بھر بہتان جہاں عدلش شیم فرو دین
 آمدہ خوئے وفاد طبع پاکش جاگزین
 ممکن مگر امکان او بھر و جوب آید قریں
 پیکر جہاں را بقا و کام جہاں را انکین
 بانی دین - حامی ایمان - امام را ستین

با سخا یا بد کرم اندر سرشت او خمیر
 گزیده بودی مقصد ایجاد ذات پاک
 همسری با خاک در گاهش ناپدید گشت
 بنده باشد خدا شاگشت از خلقش
 دادی پا چاه و حشمت - بایمانش مثل
 از رخس کرویایا بپند نور کردگار
 چون سحر خندان در ویش بر و بگفتن
 ابر تا نیسان نیاید کیسه اش از درستی است
 از خدا اورا جدا گفتن نمی باشد روا
 سر نه پیچیدن ز فرمانش بود حکم خدا
 چرخ چارم - خاتم انگشت عزت می باشد
 داده چهارم به چشم عارفان نور و ضیا
 حکم او حکم پیغمبر - دین او دین خدا
 علم حق را نیست جز در سینه صافش قرار
 در شکوه و شوکت اورا همسری توان نمود
 او معین جمله مخلوق است وقت مضطر
 گوش عالم از زبانش بشنود شرع رسول
 نیک نبود - داشتن با الفت او مرغیر
 حکم پیغمبر شنفتن - افتخار کردن با او

باحدوث آید - قدم اندر نهادن او عجیب
 خالق عالم نه کردی خلق هرگز با طوی
 همسر به ششم سپهر آید اگر بهفتم زمین
 قدرت جلال آفرین شایسته صد آفرین
 خاتم اورا نمی بردی اگر دیو یحیی
 از زبانش بشنود از خدا روح الامیں
 آشنایان گشته با لوح جبینش نقش چین
 گنج گوهر - جود او هموار اندر آستین
 مرتبط امکان ذاتش با وجوب آچنین
 اتباع حکم او واجب ز قد آن مهین
 آفتاب - انگشت اورا اگر بودی انگین
 باده مهر او - دل پاکان برایش سائگین
 راه او راه نجات و مهر او جیل المستین
 راز نیراں ناشده جز در دل پاکش مبین
 زاده داود باشد یاکه پور آبتین
 ضامن آهوشدن گردیده بر مانع آبتین
 حکم نیراں از دهران او جهان را در نشین
 زشت باشد - انگین آبتین با پاکین
 هر که دارد دین پرورد - باشد آبتینش بهین

دولت دنیا و دین از بارگاهش می برند
 بحر جودش را بود آب نه جز آب گهر
 طاعت بزدان است او از بخیل و درنگا
 از وی چه بدی مامولش چه افزاید و فای
 بهمانش هرگز نتابد روئے خود از راه
 او امین دولت دین بود و مامول از مولا
 لذت انگو خلدش می رسد در کام جان
 با وجود دشمن او دشمنی دارد و وجود
 شد چو سی خیم در اطفای نورش هر صری
 آرزو داری گزین باشد به فردوس علی
 آفتاب آسا کند روش جهان را پر توش
 هر که دارد کین او را - آشکارا می کند
 تا محبتش چگونه راه می یابد عذاب
 معجزش گر سخن تواند ختم او نبود عجب
 نجیب او ایست عجبی - از خدا یابد جواب
 و درینود از فراقش چو به بهر طغی
 احتسابش بار بد را تا کوه افشیده
 در زمانش اگر نگارد کاتبی نه از سر
 هر که آمد یا دور او - یا دور او مصطفی

هر چه خواهی کن طلب او در عطا بود
 ابر دستش رانده باران بجز در تیر
 بوده جد پاک او اگر رحمتش لعل لعل
 هر که ملک خدا باشد بهر چه سیر نگیر
 صد بلائی می رسد او را اگر نشیند در کین
 از بهر مامول در شکست افتاد و بدستش گیر
 از کف دشمن اگر انگور یابد بهر گزین
 شعله در میدان مامش می شود و مامول
 گشت روشن تر بهر هر چه نورش برین
 رو بگو طوس اندر خواش جان گزین
 هر که یابد چون فلک خاک درگاهش چین
 که خدا و مصطفی اندر دل او هست این
 باره باشد دلانش بس دشمنی و حسد
 بود پیش دشمنان کیر با - قرآن عصف
 عون نیرانش فر اگر چه گوشت عصف
 باز از دل - اسفن خنانه را نیز خن
 چنگ آسا خشک از بیم آتش گار مبتدین
 خامه از بیم سارست افق نگرار و بدین
 هر که می باشد درینش - کردگار او زمین

هر خرنیه را که لطف او کند غمخوارگی
 دست او از زیر تخته و خلق را سازد غنی
 تیغ یادین پیمر را کفیل نصرت است
 پاک گوهر - کیم جوهر - مهر سرتو - ماه رو
 زلفشان بخارانشگان الماس گوی سحران
 شمع اقبال بخیال نصرت و شاخ ظفر
 آتشین خسار آتش جلوه آتش انتخاب
 ساحل بحر فنا و شعله شمع اجل
 پیکر آن گاه خضر آگاه حرا پیرین
 از نیام توشین هر گاه می آید بدر
 شعله آتش بود چون قد فراد بر هوا
 یگانه انداله احمر گه از سترن
 سیرتش یابی زهر برق پلاستور نقر
 جبهه و شکر و زنگارش بیک حدت
 شعله می گردد بر آتش موج آب زندگی
 هر که گردن می کشد بر قاع اندازد سحر
 اندازد سحران از زیر دلاں دل نهول
 آن می داند مخورن قطع دریا جان و تن
 خوں را که راسته حقیق آن را داند کما

رنج او را راحت بانگ طرب گردد نایب
 تیغ او را تن نزار و شرع را سازد سمین
 تیغ یا خشم خدا را بر فنا گشتن معین
 برق طینت - به خواش به سیکر اسنین
 فتنه جو آشوب عالم - زهر ناک و خشمگین
 هیچ ایام را لیثه عرفان بجا باغ دی
 آینه تاب - آینه اندام - آینه جبین
 بال شاهرین نگاه و طاق ابرو حین
 جوهر آن گاه لعل و گاه لولوه شین
 می شود گو یا بروی و آجل از آتشین
 برق خاطف می شود - هر گاه آفتاب زین
 می داند از غوان تازه گاه انیا سمین
 صورتش بینی بود زیارت از بر نازنین
 گوهر و فیروزه و عیش بیک کان بقرین
 یک شرار سه هر که در جان تن افتد از این
 هر که در دل بود کس قطع می سازد و تن
 آن فتنه و شمنان را می شود تنها نمین
 آن می تاند بریدن اختلاط و طین
 اگر اصل گردد و تنش آن می شود چو سبکین

اگر خیالش بگذرد اندر دل آستین
 سیل آتش می کند از پنج وین باشد کاه
 حدت از دوسه می نماید دام عسلین بقدر
 ذوالفقار آسا کند در سخت بیجا مسرت
 راهوار است آن که بگرفته است شکست
 گنگشاپ دم بدرسم هر صر و شش قناره
 بادیه پیک کیتی سیر - گرد و گردش
 جستن همچون پلنگ و خشن مثل تندرو
 برق اورا طینت است صاعقه اورا نداد
 شاه سارے بر هوا باشد - خشنک در بکار
 گشتی - خشت سلیخان آده هم سیر او
 سرعت سیرش بیعت بر دے ز پیک آسمان
 آشنا ناگشتی از چولان او و هم و قیاس
 از بر آئے سر گشتن ز پر دست پائے او
 با گشتن دل بستگی باشد سحاب و بار را
 از نگاشت سیر می لرزد و چو آید در غناب
 می کند چولان او حیم حد و پنجاه به خاک
 شیر پنج از پائے او افتد به پشت گوارق
 به سپاه دشمن دین است چون باد عظیم

چون ستودا می شود در بیان او چنین
 حصن اگر باشد حصین باره گر بار زین
 سایه اش افتد اگر بر چشمه ما و زمین
 راهوار صا حبش لعل شود - گرد و زمین
 راهوار است آن که پیکر یا فیه یاد زمین
 چرخ صولت شیر بیت کوه تن آید زمین
 مرغ آینه جیتی یاد و سیل استین
 میکشش مانند دیو و گیسو ش چون حرمین
 ماه نو اورا رکاب و مهر تابان است زین
 چون سحاب بر سحر است و چو بر زمین
 و رازل گرج بود دے در اید رشتن پس
 سایه او گرفتار دے بر سر مهر بین
 سرعت رفتار او آید چسبان اندر لقیں
 آفریده دست پادشمان جان آفرین
 بارش پیوستگی دارد درم آید زمین
 زهر می بارد در چشمانش چو گرد چشمان
 جان خصم از تر کتارنش و تر گرد زمین
 می نماید گام او گر خاک را گرد و زمین
 می شود برین شغف بر شکر خیم

از تگ اوتار کماند رسیدند لگب دیده است
 زیر گام او شدن فرسوده بخت و تمنان
 نارسیده نور مهر و مہ بہ گرد پائے او
 بھر پائے او زمین گردیده گردون بلند
 بر سیم پائش اگر بندند فصل از ماہ نو
 پائے تنہد بر زمین از فرط عروا افتخار
 منطلے و کبر ہی خواہم بہ وصف را پیش
 حیدر اشانت کہ داری نشان العالیین
 فخر و عزت جاہ و حشمت افتخار و اعتبار
 قدر تو بالا اثر از ہم و گمان عالم است
 از پیچہ پرواز پائش سدرہ آہ نہ پستی
 سو منان را عین ایمان - تیرہ ایمان و ایمان
 جز حقیقت نشا و نبود هیچ کس در آخرت
 پیرو داند کہ کیا راز - ذات صمد را
 می خورد از خان افروغ از تقدیر خویش
 بسکہ داری بار خدا کردگار خوش کار
 بیافتنے گر گشت از خلق جان بخش تو شکہ
 بندگان چہ بند ذاتش را نشان ذات تو
 کام خلی می شود ہم رتہ کام و لبت

از سہم و صورت نقش قدم لوح چہیں
 با خرام او فنا گردیدن اعدا قریں
 کے رسیدن می تواند تا بہ عمر او نہیں
 خاک آسا زیر گام او بود عرش بریں
 عرش می گردد بر پائے آن سپھر آوین
 ناگہ شدہ را کب او خسرو دنیا و دین
 از جلالت می برود گوشتی از انگیبین
 ذات اورا نیست تہما و ترا نبود قریں
 بر در والاسے تو چو خاں دہان گشتہ کلین
 بیکرمی دار و دگمان ایمان از دباہیں
 تا شتا سہا از مقام تو بود روح الاہیں
 دین تو نیکداشتن حق زمین حق یا نشین
 جز خدا نیست فیما بینت کس اند و کین
 وایہ پیش آورد - عدل تو از شیر عریں
 ردوری مخلوق را تا از گرم ششی نہیں
 پیہ رضائے تو نہ جنبہ برگ کاسے برین
 مرغزار غلہ دوسے مرتعہ آہوسے چہیں
 متہل از بھر صفات کبریا گشتی چہیں
 شرم می آید کلامت را کہ تو کیم انگیبین

سوزن درگاه پاکت را چپس دار و ملک
 آفتاب علم نیروان را دل تو آسمان
 همنشین اهل جنت از ولایت دوزخی
 واد خود یابد ز گردون مهر اوزر و زگار
 سعی دنیا را نباشد اعتبار پیش تو
 شرع را تاج آید و سنت نماید آفرینش
 میرسد او را اعانت هر نفس از کردگار
 بحر اندر قطره گنجد - زره گردد آفتاب
 گردگار عرش - ایوان ترا کرده است عرش
 مهربان بر خود نمی باشد کسی جز دوست
 قدرت نیروان بیگیتی آشکارا از تو شنید
 فتنه را دشوار گشته راه بردن اندران
 حار فاق دانند - نبود اندر یسیر هم وجود
 دامن چرخ از کو اکیب تا ابد ماندن یعنی
 حکم نیروان از تر بان تو بود جاری به جاق
 و شمش از شعله نارسه گر دیده خلق
 از بلا آگاه هم گاه نه گردد و صبر تو
 می خرند ایمان جان اندر جهان ل تو
 هر که فراموش پذیرد - می شود مقبول تو

رفتن خاک در دست را طره آرد تو برین
 جلوه نورانی را بود مشرق جبین
 با طربناکی قسری از التفات تو حریف
 هر که لطف تو حامی گشت عدل تو معین
 انحصار کارهای تو بود در کار دیب
 در زمان تو نوبت سپید خامه گشایش و سپین
 ساخته از عون تو هر کس که گردد مستعین
 حلم تو گر خاک یابد قدر تو چرخ برین
 چرخ را خاک و تله ساخته چرخ آفرین
 دشمنی با خویش دارد هر که دار و بانگین
 در شناسه ذات تو دیگر نه گویم غیر از این
 تا کشیدی گردینتی - باره از راهی رزین
 باده عرفان حق را جز دل تو سائگین
 دراز از خوان ضیعت که نه گشته ریزه یسین
 آشکارا از بیان تو شده درین
 دوست را آب کوثر خاک جنت باطلین
 در حد هرگز نیاید کوه سار به از طین
 به پادشاه ملک جو تو بود در شمس
 هر که بچد گردن از حکم تو می گردد لعین

<p>آب را قهر تو با تار مسقر سب از دجین نشکفته جز باغ جنت جاگیر یاسمین کفر را کندی زین اسلام را گردی متین کینه تو اقیار تا بدل سازد به شین جاگزین هر که بدو نگاه تو - گرد و گزین قدرت حق و استعجابات برادران شین سایه دست سخایت گر بعینه بر خنشین در چهار اینیاد در خلد گشته جاگزین هر کس را کز ولایت تو بهی باشد و تین عزت خجسته را جو گرد و دل بی دانه و تین آند و جسمش نزار - اندوه او گشته سیمین موج در یامی زند بچون می فشار و تین در دو کینتی نسبت او را غیر لطیف تو معین در جهانی جانشین رحمت اللهامین تا بود در روضه رضوان مقام حور عین از برای دوستان تو جهان خلعت برین</p>	<p>شعله از مهر تو گرد و موج نهر سلسبیل بید و در و کنار خود نسیم خوشی تو خجسته گز از زبان خوش بنمودی بیان الفت تو اشتیاق را شین نای حرف تا هر که بر خاک افتد - سر بلندی می کند عرش نیر دای پای چاه تو دارد و پویش از کف جودش بگرد و ابر و دریا فصل هر که بر درگاه تو بایستد گانت جا گرفت بر تن او آتش و نور خجسته گرد و حرام بادشاهان خسروا گیتی پناه - سرور ا طره بیدار و نموده بچهر او در زبال آتش اندر چرخ افتد گر گشته آینه ذیل در دو عالم نسبت او را یا و کج جز فضل تو یک نگاه عاطفت بر حال زارش هم بکن تا قهر شعله تو راست در قصر سقر باد بچهر و شمعان تو زمانه چهری جهم</p>
<p>قصیده در منقبت امام محمد باقر علی القلوب به رنگ زلف پری - دیو را به چهره نفیس رونده روسی هوا غلغله بود از قیر</p>	<p>بود چو چهره که گرد و نقاب مهر منیر کشیده زیر سما چادر بود از مشک</p>

زمیں بہ لرزہ در آید چومی کشد آوا
 ز بحر خیزد و پرواز می کند بہ ہوا
 بود برائے نبات نبات چوں دایہ
 زمانہ را بکشد زیر قیر گوں چسار
 گھے چوپیل دمنده ہی رود بہ ہوا
 بہ رنگ قیر و ازاں شیر می چکد ہر دم
 بہ شش عرباں در تن قبائے طلس ازاں
 صعود آں زمیں بہر فلک عجب نبود
 ز طبل جنگ فزوں نصرہ اش بر آجہاں
 ازاں ببادیہ گردیدہ قلزمے جاری
 بہ طبع خوش چناں آمدہ است شوریدہ
 بہ قلہ ہائے جبال و نہ ساحت دریا
 نہ سد را بہ باشد نہ مانعے آں را
 زمین مردہ دگر بارہ می کشد زندہ
 بصورت است خال در دشت نہاں آتش
 چو مشک باشد و از دسمے ہی تراو آب
 بہاہ فیساں در پردہ بہ یطن حدف
 بود چو تخت سلیمان مدام گردوں
 بہ لون اسود و اندر خصال دیانہ

دو بارہ کوہ شود گرزندیراں ششیر
 ز آب زاید و تازد بہ سوسو چرخ انیر
 بہ کام آتھا پیوستہ می چکا کند شیر
 مگر زمیں را پوشت بہ تن لباس حریر
 گھے چو شیر درندہ کشد ز سینہ ز شیر
 بود بہ شکل سپر چوں کماں بہار و تیر
 بیلغ ویراں بہادہ پا ازاں لغیر
 بخار باشد و بالارود بخار از زیر
 جوئے بہانچن بادہ جانفشانش لغیر
 ازاں سراب شد موج زن بساں غدیر
 نگاہ داشتن آں نیاید از زنجیر
 خیال دار بہ فتن نمی کند تاخیر
 پھر کجا کہ رود بہ حناں است بالقدر
 مگر گرفتہ از انفاس عیسوی تاثیر
 ہواش مرکب می دارد از سپھر مسیر
 چو سرمہ بہت و نظر ما ازاں بگرد خیر
 بفرودین بکند باغ صورت تصویر
 چو بخت بخت بلند اں ہمیشہ اوج بہر
 مگر ز سودا بگرفتہ پیکر کشش خیر

بزرگ شام کن - بام - در نظر تاریک
 نخواست جانزه - کرد اگر جهاں سیلاب
 بود چو پیل و بر گردول نمی کند پرواز
 بغیر هیچ تنگی - اشک ریزش بر خاک
 بخوابد از ننگ سوخته آسمان پرواز
 اگر چه غیرت فردوس - باغ را سازد
 بجام عسرتیان است باده ریز طرب
 خیال دارد کند در تمام گیتی سیمر
 اگر نه بر فلک - سائبان برافرازد
 و به شباب به سبزان باغ در بهر سال
 به روی تیره چو از رنگ باشد و اکوان
 بر اوج چرخ بجای رسد که از آن جا
 ز طلق سوده جهاں بپزند به چرخ و
 جهاں سیاه نماید بسان کشور رنگ
 به سیراں نه رسد پاس فکر هیچ کس
 نخواهد کرد که رسد فیض آسمان به زمین
 به راز - تخم طرب را به تاک می پاشد
 مگر به طبعیت آن گشته آب آتش چرخ
 نه دیده اگر از دو خشک است بر و آب

چو تیره شب بکند - رو در را بچشم بصیر
 اگر بسوخت کسی را - بناشدش از غریب
 چو دو د باشد و گردد چو زمین اکسیر
 بغیر در و ادم - ناله نیز و شش زخمیر
 شود و قفس - بکند طائر نگاه - اسیر
 نهال بود به دلش - شعله های نار سیمر
 بنرم باده کشان از بر آتش زخمیر
 چو خسرواں بنماید جهاں همه تسخیر
 نمی رسد به زمین - آفتاب را تو میر
 بر بر سایه آن گلستان نه گردد پیر
 صدای سنگرش آواز سنگ است نگیر
 به تیر و خنکسان است جامه با کف تیر
 به فرو دیو بفتاند بیایع مشک و بهیر
 کند ز لاله و گل - بوستان مگر کشیر
 بود در دامن آن دست هم نیز قصیر
 کشد میان سپهر بر بروج خاک تجیر
 زمین باغ نماید بآب و در تنگ خمیر
 که گاه شعله فشان است گاه در آتش طیر
 به پیشی نه رسد به آتش - میگردد به طیر

بے بساط سلیمان - نظیری آید
 محمد ابن علی - گفت دیں جواد و تقی
 صراط دین خدا پیشواست و راه هدایت
 پشیمانیست درین - روح بخش بیکردین
 بچار بارغ کرم - پر تو چسب راغ کرم
 امام پاک گھر - سرور جنبه سبیر
 به چشم عقل دنیا - عین فضل به خطا
 صفات گوهر دل - نور کبریا را ظل
 ز عجز روح امین - بردارش نهادیم
 پناه خلق خدا - بادشاه خلق خدا
 توان جان شرف بیکردن ان شرف
 به خود بے بدل بیدل اند فضل
 مراد ذات دے از نور کبریا گیرند
 جمال او شده نور بے دیده حیدر
 ز سعی او شده آباد کشور ایمان
 نموده معجز جان بخش خود اگر ظاهر
 روح بخش اگر آید خصال انسانی
 خداش کرده امامت عطا به استحقاق
 به حیثیت نصرت در ماندگای بود کارش

شود شبیه به اسب خدیو عرش سر پر
 امام تاسع و حامی هر صغیر و کبیر
 برائے عرش علی آستان دوست نظیر
 ز داد کشور دیں کرده سرسیر تعمیر
 دانش ایاغ کرم دست او سخا تخمیر
 مطیع اوست قدر - پرورش بود تقدیر
 به چهره نور خدا - آفتاب دیں به تعمیر
 هزار عقدہ مشکل گشاید از تندیر
 از او نموده زمین همسری به چرخ ایشیر
 براه خلق خدا ذات اوست شمع منیر
 بے جان شرف خسر و فلک استوقیر
 بود برائے خدا بنده - بھر خلق امیر
 گفتند قدرت حق را به معجزش تعمیر
 کمال او شده فخر بے دودہ شبیر
 ز آبیاری او بوستان شمع نظیر
 کشیده روح در آغوش بیکر تصویر
 بیاورد همه انجیر - شلخ بید انجیر
 چنانکه ساخته حدش - امام روز غدیر
 به هر که از کرم و لطف خویش گشت تعمیر

به کار او نکر رخت پیچ تدبیر
 حیدر علم رسول خداست از علش
 بود نتیجه پیران روغنش اسلام
 نمود سیر نه روزی که در وجود آمد
 چو باب مجر که خولش را نساید باز
 به کند می نغمه شد بهشت چو آدم
 بیک جواب غلامان آن امام بهام
 اثر نیایی در خشم او مهر و وفا
 محال ممکن و دشوار را کند آسان
 شود ستایشش بش به هر کجا که بیا
 بغیر او نه رسیده به پایه اش دیگر
 همه به سینه او سترحق بود پنهان
 شسته که به جانش افزوده ماحول را قدر
 بر آسوده بود و ساندک عطا بسیار است
 کند به چرخ تم فخر آسمان و دم
 به جان جمله جهان است منت کرمش
 چنان منزل عصمت سراسر او باشد
 شگفت نیست اگر پروردگار جهان کرم
 چناندا ندر اهل زمانه سلطان

که هست عقل خفتن به کارش شیر
 بود به راز الهی دلش همیشه خیر
 چنانکه حاصل کفران نعمتش تکفیر
 چو پیر اش نه رسید آسمان شد آخر پیر
 زمین برو به فراز آسمان پیر
 خرید نعمت فردوس را به نان شعبیر
 دروان قیامان بند منکر اند و نیکر
 نشان ندارد از آب سبز هیچ کوی
 عطا نموده عجب ریش خدای قایم
 به مستمع شده واجب ستایش تفریم
 بوصف او چه کنم غیر از این و گریه
 به قلب او همه علم رسول نقش پذیر
 جهان مدح مگر پیش فضل اوست حقیر
 بر آسوده حد جفا قلیل هست کثیر
 اگر در آید در ذیل کاتبانش تیر
 مگر ز لطف خدا یافت ذات او خیمه
 نزول یافته در شاننش آیه تطهیر
 تعجب است زو که گرنه از گرد پیر
 که بادشاه رسول را نیاید او سزایر

شاعر: میرزا حسن آقاخان

به خلد و ثار کسے نیست غیر او مختار
 برائے عرش اگر آفریده شد تعجیل
 زمر و رافت او هر حقیر هست عزیز
 کسے که دامن او را گرفت بھر نجات
 نموده راز الهی اگر دلش مہیاں
 چکوہ سور تو اندک بہر کند کوسہ
 قصا سیاست آل می کند فہمائش
 بجو نیست کسے در جہانچ او مہو
 مجال نیست کہ فرمان او کند تبدیلی
 ز جو دامن دریا نموده چیب گدا
 ر بوده هر وس اندوہ از دل الوب
 برائے نیزہ اور مرگ ختم اوست نشان
 ہزار قلعب کشاید چو قلعبہ خیر
 چہ تیغ دشمن جان دشمنان ایمان را
 فناے دہر و بلاے زمانہ افت جان
 بہ فورج برق بلا بھر خصم تر خدا
 بہ جلوہ ماہ تو است نہ گنج پھر
 ہزار اختر تابندہ جلوہ گر بہ نقش
 بود عقاب عقاب ار کند شکار جان

کہ جانشین است جز او از سبب بشیر و نذر
 شدہ است خلق برائے دغاے و تائید
 بہ جنب سطوت او نہ عزیز گشتہ حقیر
 بہ حشر آمدہ اورا نجات دامن گیر
 کند کلام خدا را زبان او تفسیر
 چسان بصبہ در ضلالت بلا بگرد چیر
 بہ حکم او بنیاد اگر مست در تاخیر
 بہ فضل نیز جو او کیست در زمانہ شہیر
 چکوہ حکم خدا را کسے و بد تفسیر
 شدہ است معدن راز سخاوت و فقیر
 برائے دیدہ یعقوب بطالت اوست شہیر
 ہلاک دشمن ایمان کمان اورا تیر
 چو تیغ بر کشد و بر لب آور و تکبیر
 چہ تیغ دین خدا را بود ظہیر و نصیر
 جہاں بھم زن و گیتی ستان عالمگیر
 شدہ حکم قصا مرگ را عدل و نظیر
 بہ دم گشتہ شیر و بہ شکل تاخن شیر
 ہزار شعلہ سوزندہ مضمرش بہ خمیر
 بود چو ابرگر آتش بیار دابر مطہر

چو از طبیعت اشیا اثر نماید قطع
 همیشه منفصل از کسبیل آب آن دریا
 چنانچه فتح و ظفر با بسیار با خدا نال
 نموده حدت آن مثل موم ساکن نرم
 بود ز قوت و تائید آن که دین خدا
 از آب آن بشود خشم غرق بحر فنا
 جدا می کند این تیغ ناگوار معشوق
 ز چرخ - سیر کند قطع نور از آنجسی
 بریده پوش ز سر جان ز تن توانا جا
 اگر دمش - برش - خویش آشکار کند
 ز خون جمله خلایق - نمی شود سیراب
 که از قلب دیگر برده ز آب آن شلیل
 شده مهور اگر در زمانه قبر خدا
 بنزارفته حشر از قمش همی خیزد
 به قتل خصم نه این تیغ کوکبی کرده
 چه راهوار که باد صبا بر فنا است
 کفل نزارخ و سر بر نریه و کمر لاغر
 چو صاعقه به طبیعت چو باد و در سحر
 پیچیده رود به سیراب و برق در تندی

چهره تر شود از خاک در جهان اکسیر
 همیشه ز آتش آن و تیغ او بشویر
 که قون خشم شکسته بر آینه است سیر
 شده ز ضربت آن سنگ سخت پیچیده
 نموده است به یک دم جهان همه کثیر
 شراری فتد از نار آن به جان نریز
 شود بریده ز عشاق عشق از این شیر
 ز ما بهتاب بهر دنیا - ز خود نریز
 ز دیده خود - خرد از دل - از خود تدبیر
 ز برق حدت و از ابروی بر دقظیر
 اگر تمام جهان را خور و - نه گردد سیر
 به انتخاب ز نارش همیشه نار سیر
 بسان صورت این تیغ یافتنه تصویر
 بنزار شیر عری می کند - دمش نخیر
 نه راهوار به پامالی عید و نقیر
 چه راهوار که در صورت است چرخ اشیر
 سطح گردن و افلاک تا زویش مسیر
 به یکبار است چو میل ز بهیبت است شیر
 به دل شجاع و به بهت قوی - به قلب تدبیر

بود غزال بدشت و خنک در دریا
 به صورت استیجود بود به جلوه چهل طاق
 نه باد پائے که باد سیف یافته سپهر
 به سیل هم - قدم افه می بر وقتیم
 بود حال که از پیش او فرار است
 به فرق خشم شکستن دوست او گشت
 به عرش تازد و سوسه زمین بیاید باز
 به چشم شعله آتش - به طبع سپهر است
 چسبان به سیر توان داد نبش با چرخ
 زوهم - خامه و قرطاس از خیال کند
 به هر که که سفتا و سایه اش بر سر
 کند گیاب - دل برق و صاعقه از شک
 به سپهر گردن عالم - به تاختن به فلک
 اگر بگویم کا و راست عرش زیر قدم
 به خوف حمله شیرانه اش ز دشت نبرد
 برائے دست و سوز صاعقه سر بود
 چیرانه پیروی او کند قضا و قدر
 تر به امام و ز میار تفرع پائے او
 بسا آن هر در خشد به صفی و قرطاس

به چرخ چو نظر و برهوار و چو تیر
 به عقل آمده النسا - کلخ در تیر و سیر
 نه باد پائے که بر تخته شده است نقش بر
 شتاب باز تعجیل او شود تا خیر
 شده است عجلت او پائے خشم از بخیر
 برائے راه بریدن - دو پائے او شمشیر
 خیال تاز سر آدمی رسد به خمیر
 نسیم را به چمن - کیک را به باغ نظیر
 که چرخ را همه خلق خدا بگوید پیر
 معشور سے که بخوابد کشید نش تصویر
 رسیده دست دعایش پدا من تاثیر
 دوباره آب نماید سحاب از تشویر
 بود خیال حکیم و شود نگاه بهیر
 بگفته باشم مدح و شناس عشر عشر
 سپاه خشم نادر و بجز گریز گریز به
 برائے پائے و سوز از برق آهسته
 بود سوار به پشتش امام با توقیر
 بعرضش نازد اگر او کند ز چرخ سیر
 به مدح او چو کخم مطلع و گریز سیر

توئی برائے جہاں سبائے خدا کے قیام
کمال راز کمال توافتحار بود
خداے پاک کہ بی مثل هست و نیست
تو بر چه حکم دہی حکم ایزد است
اگر نبات تو نور خدا کی بودے
ز التفات تو کل بصیر اگر باید
ز دوستان تو تعظیم یافتہ عزت
ہمی رسد بہ جہاں از عدوئے تو خیر
کشائیش از تونہ تدبیر گم کند حاصل
ز مہر تو ہمہ رشد و صلاح می زاید
ز فقر گشتی حاجت روائے ہر مخلوق
بکا خلق چنان کردہ خالق مختار
برائے خوان توان شیر نعمت خلد
اگر نگاشتمہ کلک مدایج ذات
نہ هیچ مشکل سختی بہ فضل تو شکل
نشان ظلم نیابند تا بر وز قیام
بہ عمدہ تونہ ظلم راہ یافتہ گاہے
ز کینہ تو سیہ گشتہ قلب دشمن تو
بسوئے جود تو جود زمانہ بر کرد و

کہ ذات تو شدہ از نور او و جود پذیر
و قاریافتہ از ذات پاک تو تو قیر
نیافریدہ شیعہ برائے تونہ نظیر
بود کلام تو بھر کلام حق نفسیر
برائے تونہ شدے عرض فدو الجلال بریر
مژدہ نگاہ شود از برائے چشم صریر
ز دشمنان تو گردیدہ مشقہ کشمیر
ز شاخ بید نہ خورده است بی کس خیر
بہ هیچ کار کشائیش نمی دہد تدبیر
ز کینہ تو ہمہ کمر و حیلہ و ترویر
ز ترک دنیا خاک در تو شد اکسیر
کہ کار تو شدہ تعمیر دادن تقدیر
بہ خانہ تو حریر بہشت - فرش حمیر
صفیر بلبل سدرہ برآمدہ ز صریر
نہ هیچ امر خطیرے با طفت تست خطیر
بہ کشورے کہ نمودہ است عدل تو تعمیر
بہ وعدہ تونہ ہرگز وفا نماید دیر
ز مہر تست ہوا خواہست آفتاب ضمیر
چنانکہ جانب فاعل کند رجوع ضمیر

چگونه خیم تو از حق جدا گشت باطل
 را آفتاب غمخیزت چو پر تو سست تابد
 به سالکان ز رویم آنچنان بی بخشی
 شنیده از دل تو گوش قدس باں شلیخ
 ز کج و کان کرمست گرفتار منی بود
 بر آنکه پیرو تو - پیروش تمام جهان
 چگونه دامنست آلوده نگاه شود
 به قبر و حشر شود نفع حسر تو کامل
 بر آنکه اهل جهان بنده تو سلطان است
 ترا سزا است که گویند رحمت باری
 چنان شناخته ذات پاک نیرداں را
 باشتیاق حد و بیت سفر کشد فریاد
 بر آنکه معصیتش - عفو آمده بادش
 به وصف قدر رفیع تو این سخن کافی است
 چگونه حق ثنایت بشرا و سازد
 به خواب دیده بر آنکس که آستان تن
 کند دعائے تو هرگاه امتحان اثر
 چه چیز اجر دهد از محبت تو فزون
 مخالف تو نیابد نجات از دوزخ

چو مشکل آمده فرق تنورش از تنویر
 لبسان ذره می گردد آفتاب منیر
 ز خج - گنج ترا گویا بود و تکثیر
 رسیده تا به حسد از زبان تو تکبیر
 نمی شدی به جهان دستخا وجود شهیر
 بهر آنکه سائل تو - بردارش زمانه فقیر
 که زیر سایه خود پرورش دهد تطهیر
 اگر چه می بودش ابتدا از وقت اخیر
 بود غلام درت بر تمام عالم میر
 قلیل عفو تو دانسته جرمهای کثیر
 که حق شناس نمائی جهان از تقصیر
 به شوق دوست تو بلبل بهشت جفیر
 شفاعت تو شود هر گز به حشر بخیر
 مقام هر که بلند است باشد از تو زیر
 ملائکه چونند اعتراض بر تقصیر
 رسیدنش بزرگبیر یا بود تعبیر
 خدا بیشتر خود را همی بد تقصیر
 کدام جرم بود از عداوت تو کبیر
 رسانده است بامد چنین بشیر و فزیر

بتیم نیست ز جود و سخاوت تو تمیز
 اگر انقادات نمانی و اگر کنی عفت
 خدا بیگانه نشی گدای در که تست
 به حال خسته و زار شش گر نمی بینی
 دلش ز دور زان خوں شده آسیر
 سیاه کرده جهان را ز دود آه محرم
 از این زیاده سفر ناز مال با غفلت
 چو بر در تو قناده است سر بندش کن
 زمین ز غفلت شب تا سپاه می گردد
 سیاه باد رخ و دشمنان تو چون شب
 قصیده در سبقت امام دهم حضرت امام علی نقی علیه الصلوٰۃ والسلام
 باشد چه چیز آن که بود روح را مثال
 بر پیشانی - دلیل - حیات - جهانیان
 هر چار صد بصورت تقدیر کردگار
 بے بال و پیر - پیرین آن چو لطف بود
 آن را بر طبع عطر است در لعل
 از دود رسد بخار زمین تا به آسمان
 نازد به جمله عالم گداز شود نه مست
 چون دایگان - نبات در آغوش پرور

اسیر نیست ز فضل و عنایت تو اسیر
 شود و عیس و لیس جهان - لیس و عیس
 عجب بود که بناله ز گردش تقدیر
 که آسمانش چسبان ساخته ذلیل و خفیه
 رخس ز جور جهان گشته است مجوزیه
 به آسمان زده آتش ز ناله شبگیر
 به چرخ عقده او پیش انبیا کن تاخیر
 بهود سنگیر ندارد در لطف و شش گیر
 به ذره تا که دهد مهر آسمان تنویر
 چو آفتاب دل دوستان با و منیر
 موجود در جهان بود و بدین حال
 بر بودنش حرکت هر تلخ و برک ال
 جاری بود همیشه چو فرمان و الجلال
 بے پاسه سپر کردن و هست چو خیال
 آن را بر ناز و ممشک است جوال
 از دود رسد به آسمان تا به آسمان
 شمع می کند جهان نمی باشدش کمال
 انبیا و راز تربیت خود و دیگران

آرد شمیم زلف صنم سوئے عاشقتان
 گنجینه زبرگ و بار تخی گشته شاخ ازال
 با هر نفس به سینه انسان گشت گذر
 آسیب جان و جسم بود و حتر و برد آن
 تا گنبد سپهر رسیده است دست آن
 کوته ز هیچ چیز نه گزیده دست آن
 مانی - نخل زویدن نقش چمن شود
 گرد در گره کشتی او شک بود ترا
 در هیچ جا قیام پذیرد نه هیچ گاه
 گرد و سطح حکم سلیمان به جان و دل
 پیش تو آید و گذردیم ز پیش تو
 تا آشفته نگاه بود از جمال او
 تا خاک برقرار - بقائے وجود آن
 پشه مرده نخل را بدید باز تا زگی
 از هیچ آفریده و جدا نیست یک نفس
 بجزر شکر اگر چه زار کان قالب است
 رفیق به آب و نار به شکل خلیل و خضر
 گیتی گرفتارش نه شباهن را کد باول
 برسم زنده زمانه زرقه رتبه خود

گوید به یار حالت عشاق خسته حال
 گنجینه قبا ئے سبزه بر کرده زان حال
 تا گوش آدمی بر دازد وین بمقال
 راحت رسان قلب - بر سر چو به بخت
 روئے زمین تمام گرفته است زیر پای
 بستن محال آمده بر پای او بحال
 او یکسکه حاصل است به تقاضیش کمال
 از هر گل شگفته بکن در چمن سوال
 آخر شود زمانه عمرش در ارتحال
 از بهر قوم عادی شود بایه نکال
 تا از لب دیان تو بیرون شود تعال
 گلزار از او گرفته مگر زینت و جمال
 تا آسمان به پای میصون آتش از زوال
 گل را از شاخ سبزه ماند بزرگ آں
 با هر چه بگری به جهان دارد اتصال
 لیکن بجان لطافت آن داوود تعال
 نبود به روزگار کسی را جز آن مجال
 یا مال کردنش نه کسی را دهلال
 در زور و پیل را برد از جا چون حال

هم رحمت الهی و هم قهر ایند است
 گاهی فرو ده صحت و گاه آفریده درو
 با آسمان پیر مساوی بود به عمر
 پیرایه بندی چشمتانش از صفات
 خیزد اگر ز شرق - نشیمن به مغربش
 با شعله چراغ - دمش الطغیانده
 ساز و چین به بھمن و دے - راغ و الطیر
 برداشته است تخت سلیمان بدوش خود
 یک جا گه قرار نه گیرد به اختیار
 پامال ساخته است زمین سرسبز به جبر
 در صافی طبیعت و در پایی سنا د
 نامش سه حرف دارد و مجموع هر سه صفت
 اول - دوم - سوم بودش اول حروف
 نامش چنین و در صفت آن همین پس است
 یعنی علی ابن محمد که ذات او
 گفته زمان - امام دهم - سرور انام
 عین وجود - اصل بقا - مبدا کرم
 عقل کل - ابتدا س جمیع اشیاء فیض
 گردان خیر - عرش وقار - آفتاب فضل

دارد به اختلاف محل انقلاب حال
 گاهی به روح راحت گاهی به جان بال
 با خلقت زمانه - برابر بود به سال
 تفریح روح و خاطر انسانش از حصول
 جولانش در جنوب - اگر آید از شمال
 بخشد به نار جنبش و امانش شد فعال
 اندر بھار دشت کند - غلدر اھمال
 از سطح بحر - میخ رسانیده بر قبال
 نتوان نگاه داشتن آن را به احتیال
 بر آسمان ز کبر برافراخته است بال
 هم آب ازل خجل شده به هم فعل لال
 زین صاف تر شود که ذات ناورد و لال
 ثامن شمار ثالث و بر بند لب ز قال
 کا بد شنبیه عزم شهنشاه خوش خصال
 از نور خویش ساخته مخلوق و الجمال
 مختار خلق - فخر جهان افتخار آل
 ذات هنر - روان خرد - پیکر کمال
 قندیل عرش - نور خداوند لایزال
 سر دار خلق - حامی بی - حاجی عدال

در پائین جوهر کان عطا - منع سخا
 و در پائین عدلی است برائے نبی عدلی
 آئینه جمال اکبر بود رخس
 ادبی دین و حضر طریق نجات آفت
 تشبیه داوود بدغمیر منیر او
 علمش چنان پیکارین ماکان شده محیط
 در انتظار - بلغ چنان - دوستانش را
 در پائین گفتش از دانش است دور
 گرا و نصیر نیست ز دور فلک مترس
 بعید تر ز خاک - طلال از سخا او
 چیز نجات و رحمت و عفو از محبتش
 است و اما ز معذرت او شده است عام
 بھر عذاب و شوم و نیست انتها
 گاوین بلشت سگ می اند شکم
 برویش اوست سایه فضل خدا سپر
 از بھر عذاب بود جنبه بر او می
 که که در وقت او نگار شکفت نیست
 تعظیم و ستایش از تقصیل یا فتنه
 کرد آنگاه که محیط او طرقت افتاد

نیکو شیم - امام احم - ابنیا تحصا
 در بے مثال است برائے خدا مثال
 تفسیر از برائے کلام خدا مثال
 هر کس پیروش نه بود بے گمان است
 از بھر آفتاب نه بود بے اگر زوال
 که بھر او گذشت و آئینه گشته حال
 نارسه به شوق عدویش در اشتغال
 در یاز دست بخشش او می بود مثال
 گرا و نصیر نیست ز جور زمان مثال
 از جو اولال شده کمتر از مال
 روید چنانکه برگ و گل بار از نهال
 اندر زمان خلق - چناندر رحم غزال
 تشبیه کس آتش و نوح شود زغال
 گیر و قرار علمش اگر بر سر مثال
 بر تیر ما حش قطره بحر نصال
 داوود برائے دعوی خود بھطفاش مال
 باشد اگر ز شمشیر روح الانبیا مال
 بوده است انفعال عدویش از انفعال
 اگر دیده که درین بدایت شده ضلال

هرگاه چاره گر شود احتساب او
 صورت پذیر اگر شود نور باطنش
 امرش بر لب تو سن دوراں بود جام
 تا ذات حق چنانکه نبرده است عقل
 یابد به بزم گلشن حجت به عدد رجا
 پیدا شود جهان و گراندر این جهان
 از روزگار اطاعت و زو حکم راندن آن
 با چشم التفات و نگاه عتاب او
 باشد چنان مهابت لش که خوفناک
 انجام احتیاج غنا از سحای او
 خورشید زار جمله جهان که ده از فیم
 ایمان از او پی سینه مو من گرفته جا
 از لطف کردگار جدا نیست لطف او
 در هر قضیه که شده عقل کل ستوه
 مشکل حیات مرده ندانسته معجزش
 چه شایسته است باعث ترک محبتش
 احکام او مطابق فرمان کردگار
 پیدا نمودنش بی اصلاح کائنات
 جز التفات و محبتش نیست در جهان

از ساغر امتلا و زمینا بر و سحال
 باشد بر آس جره او آفتاب جمال
 فراتش بصر بختی گردون شود جمال
 تا نشان او رسیدن و هم و گمان جمال
 و مجلسش کسیکه نشیند صفت جمال
 که معجزش به خلقت عالم و به جمال
 از او مثال دادن و از چرخ آفتاب
 زانش تموج آید و از آب استغاث
 از شیر چون شغال بود شیر از شغال
 آمال را سنجح ز لطفش بود مال
 گیتی تمام طور نموده است از جمال
 عرفا رسید به است از او تا به جمال
 ذاتش چنان به ذات خداوند و جمال
 به غور و فکر داده به عقل خود و جمال
 باشد چه چیز نطق و اساطین مال
 دانند خاص و عام که در پیایه ز مال
 فرمان او شعیب و ادا ربه و مال
 بر واجب و محرم و کند و چه از مال
 آن مرتبه که داده به زخم دل از مال

اند میان اهل جہاں ذات پاک او
 با خبرش اضطرار چگونہ دہیلا
 بر کس کہ داشته است بدیناھا و تش
 با حکم او خلاف نہ یارای آسمان
 از ہیبت سیاست و از خوف عدل او
 محنتی عدل را بود از عدل او و صبح
 عار است بھر بخشش احسان او طلب
 گیتی بھم خورد و ہمہ چوں از غنای
 شمشیر پاکہ شاد یا ناز و بادا
 بیباک - شوخ - آفت جان دشمن جہاں
 خونریز - سرفشاں - شرانگیر فتنہ خیز
 در سوزش است آتش و درخشش است شمع
 سیاح راست چہنمہ و یاقوت راست کمان
 اندر خرام فتنہ و حشر است و قیام
 سلیش کند خراب ہمہ خانہ حیات
 تائب توان از جسم و لطافت زجان
 پیوند را بریدہ ز ہر چیز آل جہاں
 از عقل آگاہی برورد - دانش از حکیم
 و ریاضت شدہ است طغیان آب آں

مانند روز عرفہ بود در تمام سال
 چند ز چاکہ کوہ از جنبش شمال
 در آخرت خریدہ پئے جان خود و بال
 از امر او عدول نہ تقدیر را مجال
 بنو و شکفت - سنگ اگر نشکند سقا
 گاند زمانہ یافتہ ہر چیز اعتدال
 دار و عطا و مرحمتش سنگ از سوال
 شمشیر از نیام برآرد پئے جدال
 شمشیر پاکہ دلبر با غنچ و باد لال
 برق غضب - نشان بلا - آیت جلال
 آتش مزاج - شعلہ طبیعت - سقر شمال
 اندر نہاد - آہن و در شکل چوں لال
 الماس است معدن عجایب لال
 شمشیر در نیام و اجل در صف قتال
 از آتشش ہمہ تن دشمن شود زغال
 از دل غرور قطع نماید ز سر خیال
 باقی نماندہ بھر الف نام اتصال
 امکان و امتناع ہم از ممکن و مجال
 و ورخ بود ز شعلہ نارش در انفعال

ناخن برائے شیر اجل نیست غیر آن
 بر نیزه از غمش سر دشمن شود بلند
 حیران چرا عقول نه گردن حدتش
 و غلوار چیست و جحد اگر دشمن ز جسم
 آب حیات زهر لال ز عکس آن
 مانند کاه و سیل بود خشم و آب آن
 اسلام سر بلند از آن قامت چو نون
 ساعات را روز اگر می کند جدا
 تشبیه آن به خیم فلک تا شود در ست
 آتش نموده غرق جهان بے توجه
 زان تیغ هر سر که بیفتد بر زمین
 آن را هوار یا که بر اوج هوا عقاب
 غرقا و دم گوزن سرین غزال سم
 صحرانورد و بادیه پیمای سپهر تاز
 یا باد و سحران و بیابان است هم قدم
 و در حلقه سیل است و بهیر دست شیر نر
 اندر شبات کوه و صحرا است در شتاب
 حیدر شمشیر بر چوین برود سوخته شتاب
 از چار سم اوست نمودار چار بدر

جزوے بود از پیکر عقیقے مرگ بال
 از بھر بخت خشم عرویش بود و بال
 که عشق صبری برد و از تپان جمال
 هر که ز روح قطع بقا نیستش محال
 دوزخ شود ز سایه آن چشمه زلال
 جسم عدد و شعله فلک آتش و غلال
 گردن فراز شرح از آن پشت بچو دال
 ایام را از ماه برد ماه را از سال
 کرده جدا ز مجیش خود تیرگی ز حال
 نازش زمانه سوخته بے هیچ اشتعال
 از راهوار صاحب سگ گشت پایمال
 آن را هوار یا که به فقر بحار دال
 کوتاه پای شهر بر توان و دراز پایال
 البرز را مشابه دالوند را امثال
 با برهم کاف برقی است هم خصال
 و در دشت چو غزال و چو خرگوش چو بال
 صحرای تند می است و بهیر بود شمال
 پایمال خشم چوین بدود در صفت قتال
 و ز غلش از آشکار بھر بدر او لال

گوئی سبق سببی بر دوز و هم دوز گم
 از کردگار کار گوزمین خواسته امان
 یک روزه راه او نه نموده هنوز ط
 باشد اگر مشیت نیر دال تمام او
 از پائے او از ل به اند گشته متعطل
 شایان اوست گویم اگر قدرت
 از ترس اینکه سوده شود زیر پائے او
 رستم بود به تیر شمشیر مور تا توان
 تا زد اگر چه چرخ زمین است بر خوم
 ایست بر هوا که بر دیرق از او شتاب
 از دست او نجات نیابند دشمنان
 در یک نفس رسید بر افلاک از زمین
 اگر طاعت امام نبی شد انجام او
 اے حید امام که بر خلق کردگار
 اندر شناس مصلحت و دیگر کس نه تم
 اے پایات بلند تر از دهم دوز خیال
 معدوم نموده است بلیت دایم جهان
 مانند روح و چشم نموده تراست و
 حکم تو مشیت اندر دوز و دست بر

ای پائے او اگر بدو یک نفس خیال
 گویند هم چو بر سر دشمن هم عدال
 منظر نظر سپیده اگر حد هزار سال
 برگشتوا نش حفظ خداوند لایزال
 گویند که بوده است الفت بجز اتصال
 کاندرو وجود بود در عدم زوال
 دشمن ز تیغ کشته شدن می کند سوال
 مانند سیر زال تر پائے اوست ال
 بر بحر اگر دو دهم صحر است بر لال
 شیر است و فاک شهر بر نش بود غزال
 پائے فرار یافته از سر نقش عقاب
 در یک قدم بریده ره صد هزار سال
 جز لامکان نه بود به جولان او مجال
 واجب نموده است بقدر انشائال
 کاندرو دنیا چو ماه بود در صفا زلال
 تا بنده از جبین تو انوار و دایمال
 پیدا شده نه مثل تو در عالم مثال
 و بر یک جلال است و در هر حال
 با معجز تو قدرت حق و در او مثال

محبت درون سینه ندارد و هر آدمی
 بینا به عزم دیدن روسته تو چشم کور
 پالو شود چگونہ بر ابرعد و سے تو
 از خیر نیست هیچ اثر در نهاد او
 ناکند ذات تو نہ رسیده عقل کل
 آئینہ دے کہ در آں عکس رکوتست
 دوزخ یرو حرام بود هر کہ دوستت
 بدتر عدوتت زیر ستیدن صنم
 تصریح امر و بخی الہی ترا کلام
 بہر چند نیستی تو خدا سے جہاں مگر
 ظاہر کند صفات محمد صفات تو
 آمال را بخارج و بہ التفات او
 در حلقہ کائنات نبوده است غیر تو
 نارا است در جہیم پے دشمنان تو
 ہر کس ترا شناخت شناسا سستی شدہ
 اندر جہات مانع اماں روز باز پرس
 تا بد اگر ز نور ضمیر تو بر توے
 در ظہیت محبت تو نور ہدایت است
 اول بہ نرم قرب تو باید رسیدنش

با نافرہ در جہاں نبود ناف ہر غزال
 گو یا بہ قصد گفتن چغت زبان لال
 با ہر آسمان نکست ہمہ سری سفال
 گو یا کہ از بدی شدہ مخلوق بہر کمال
 تا پایہ ات چگونہ بشر را رسد خیال
 از نور داورد و جہاں یافتہ خصال
 باشد ہر آنکہ دشمن تو خون او حلال
 بختہر ز کینہ تو بہ کفر است اشتغال
 تو صبح از حلال و حرامش ترا مقال
 منظر پے جلالی و مصدر پے کمال
 ذات تو از ہر اسے حق آئینہ جمال
 ہر کس ز التفات تو گردیدہ مستمال
 آں بندہ کہ داشت خدا بودن احتمال
 در کوثر است بھر محبان تو زلال
 در خلق بندہ تو بہر و در گار دال
 بھر محبت تو چہ فرخ بود مال
 کا ہر جو ذرہ ہر منور از انفصال
 دار دہنا و دشمنی از ظلمت و فصال
 خواہد ہر آنکہ قرب خداوندانیرال

اگر چہ شد بہ صبر گراں ننگ تو بلا
 پیشین لب سوال گنہا دن پہ حاجت است
 پسند اگر ز باعث تہم در ضائع رب
 از چاہ و عزت تو چگونہ کنم بسیار
 سر سبز کردہ آتش شوق بخت را
 ہر کس تفادول از کرم و لطف تو کند
 اندر زمانہ امر تو نقتدیر کردگار
 تاسیئہ عدوئے تو از غم شود نہ ریش
 تشنہیہ ابر با گفت آنگہ بود در سست
 گر آبیار لطف تو گردیدہ در چین
 عاھی است از ہدایت تو ہادی ثواب
 ہر کس کہ سودہ است بہ خاک درت جہنم
 چوں آفتاب حشر و خشد دے بہ حشر
 بار داگر سیلاب عطاے تو یک نفس
 گویم کہ آن اجازت این متنوع تست
 ہم از کف عطا دیم از دست معجزت
 بے مال و بے منائی و از خاک و رگست
 باہر تو ستم نہ کشید کہسے ز دہر
 وارم عجب کہ عرش مدحت نگار تو

کوہ ایو قیاس تو اں کندن از خال
 واناے آرزوئے دلی از زبان حال
 گویم ہمیں مخالفت تست و امتثال
 در عقل انچہ نامدہ آید چہاں بہ قال
 بردہ نسیم لطف تو از دوزخ اشتغال
 اور است فسخی بہ حیات ثبات مال
 حکم خدا ہر انچہ بہ عالم دہی مثالی
 یا بد نہ زخم قلب محبانت اند مال
 یار داگر بصورت بار اں از اں لال
 اندر خزان میدہ گل و برگ از ہمال
 بے زرز جو تو بے تو انگر فشانہ مال
 ابروئے آن بہ چرخ کرامت بود ہلال
 ہمت کراں نیافتہ تا مرگ انتقال
 از لعل از گہ بہ زمیں می شود تلال
 ہر کس کند حلال و حرام خدا سوال
 اگر د در مال گوہر و گوہر شود مال
 اکسیر مال یافتہ و کیمیا مستال
 بالطف تو نہ دیدہ دے ز آسمان طال
 از گردش سپر چہاں گشتہ باحال

اندر زمانہ نیست شکفتن از این فنون
 ریزد ز دیده اش همه خون جگر و خاک
 مشکل نجات یافتش بے عنایت
 از بندگان خولیش شمارش بے خدا
 تاباد و چمن بد ماند ز شاخ گل
 پراز گل مراد بود جیب دوست
 قصیدہ در منقبت امام یازدهم حضرت حسن عسکری علی الصلوٰۃ والسلام
 اندر جهان ہر کس کہ از پیدا کرد و شناو شد
 ہر کو کہ از حکم خداوند تزلزل ہر بلا
 بر جادہ صبر و صفا ہستی اگر ثابت قدم
 انجام شدوی در جهان نمود بجز در دو عالم
 ہر کس کہ از مہد عدم آغوش دریافت جا
 در گوش عالی فطرتاں کہ حال نیا واقف
 گریستی از صابران مومن نہاید گفتند
 اندر عبادت می توان از عابدان کہ سبق
 بے آرزو نمود دے بے خواہشہ بود ہر
 از تو ہم از پیتر شدہ برابر ہمیشہ
 حرص و طمع در ہر کجا تاثیر خود کردہ عیا
 از کار ہائے غافلان عبرت گیر اندر جہان

با شتی تو دستگیر وے و دے شکستہ بال
 دارد بہ سینہ اش ہمہ نارغم اشتعال
 بے لطف تو ز بندالم رشتش محال
 بروے فکن نظر ز کرم بھیر و الجلال
 تا آفتاب لعل کند سنگ در حیاں
 بند بلا بہ پایے عدویت شود عقال
 وارست از قیدالم از بند عم آزاد شد
 اندوہ اور اجافقر اجور و تم چون او شد
 بھیز ز آبادی بدان گرخانہ ات بر پا شد
 گلابانک عیش خربدل با تالہ و فر پا شد
 بہر عروس مرگ دواں پیدا کیے داماد شد
 آواز فریاد و فغان شور مبارکیا د شد
 ایمان تو رکن آمد و صبر تو چوں بنیاد شد
 دشوار لیکن پیروی کردن پے ز پا د شد
 گویا کہ عالم صید گردید و طمع صیاد شد
 در کیسہ است وینار ز از ہفت اگر ہفتاد شد
 شہیندہ آزاد و زیوں از لہجہاں او شد
 دانائے کامل می شونی دال گرتہ ساد شد

این روشناس اهل نظر زافسانه خود گشت
 هر کار را در ابتدا بر آنحالیش کن نظر
 در هر دو گیتی میدرسد و تامل یا خدا
 باطن چو باغ اندر خزان ظاهر چو گل رفته و پایی
 چنانست شود جهان بقا خود را اگر بپای فانی
 عشق خدا داری اگر مردن دوا آورد
 امید و بیم از کبریا ثابت کن ایمان تو
 اصرار تو بر جبرها از کفر هم افزون تر است
 خصم زیم چنان خود بریم زند و ضعیف زبان
 پیوستن اهل جهان با هم بود نظم جهان
 و شور با اندر جهان از اتفاق آسان شود
 یا قوم بپوش می رسد ترسیده از خوف اله
 هموار است کبار را اندر کمین باشد عذاب
 قهر خدا عرق جهان آورد از طوفان قوچ
 با چشم کم هرگز بین در خانه گمان کبریا
 لذت پرستان مجتمع بر دور دنیا گشته اند
 در خواستش سیم زرت خواهند گشت و زو
 امید تعبیر قلوب از ظالمان باشد خطا
 آید گراز سنگین دلاں هر دو قبا باشد عجب

نیر و اں پرست انجام ہیں از قضا شد
 گفتار نا انجام بیناں سر چه یاد باشد
 نفی ندارد - بر زبان جاری اگر آید
 بیت اللست پیراں بود - تجا نداشت آید
 کارت بود ذکر خدا - دنیا گرت از آید
 شمشیر جلالت بتن چوں نشتر فصا شد
 دین تو با خوف ورجا - مستغنی از اشهاد
 انکار عفو و الممن کسره از الحاد شد
 از کینه هاس یکدگر عالم همه بر باد شد
 کل می شود صورت گزین هر گنج جمع افراد
 مخلوق می گرد و شیر چون متفق عهد شد
 طاعی بدوزخ پهنشیں از بھر قوم عا شد
 توفیق نیر و اں را بر از بھر استر شد
 لطف آبی بادیاں در کشتی پشته شد
 بنگر که از موسی زبون فرعون می آید
 چونانکه انیوه گس بر دگر قتا شد
 دشمن ترین دشمنان از بھر تو آید
 اندر جهان آشنیده کس آید نه گره آید
 بنو و عجب نرحم تر از موم گر قولا شد

به مکر و تزویر و دغل و دنیا بینی یابد کسی
 به جان شیرین و دست عشق تحقیقی به نشان
 از حکم شرع مصطفی کردن نه پیچید هیچ که
 ایمان و چون گشتن اعمال نیک و رنگ و بو
 سلسله آن نمازش بدان هر کس که پیوند دین حق
 در سبیل بر نبیند صاحب عمل باشد مدار
 سرمایه و امضی می گرداند در آخرت
 جان و دانت در راه حق بجز تو می جود
 قتال عالم خوانست گرد شیوه تو مفید است
 اعمال نیک و اعتقاد حق بهر آنکه داشته
 معنی پرستی دیگر و صورت پرستی دیگر است
 پرستیری کن از خدا که عیش آرام گسار
 اطمینان باید از تو تعلیم گسار ای گرفت
 و درین دنیا رسته کاری یافتن آسان بود
 آن حجت حادی عشر یعنی حسن ابن علی
 هر سپهر برتری سلطان عالم محسری
 حاجت رو شود و جهان مشکله شاه عالم
 عرش معلی بام او گزوم بیان خدا م او
 مثل امام المسلمین محبوب رب العالمین

و در دیده اهل نظر دنیا طلب کیا دشد
 عشق مجازی تیشه زن چون سرفراز دشد
 فرمان حق را هر کس از جان دل نتواند
 اسلام شمع روشن و کار بدت چون با دشد
 دوری از باطل هر که حبست او بود و مقدا دشد
 هر ساجده را که توان گفتن کرا و سجاد دشد
 هر کس که در دنیا پی نقد عمل نفا دشد
 هر چشمه آب حیات خنجر جلاد دشد
 زیرا که قتل عالمی ایجا و از افساد دشد
 در آخرت این خضر لا یبش نشان چون او دشد
 حاجی نمی یابد لقب هر که سوغند دشد
 رنج و مصیبت و انما و قسمت حسا دشد
 مرشد نه گزناست قدم پر منج ارشاد دشد
 گر حامی هر دو جهانست بر سر آمد دشد
 کا و صاف دانش بیشتر از اندازه و قعدا دشد
 ز شاه فوات و میری مثل حق از اندا دشد
 بر و نجا و اقبال و جسم او ایعا دشد
 سرتاپا اندام او از نور حق ایجا دشد
 با کفری کرد و قریب هر کور استعا دشد

اسرار را گنجینه او انوار آئینه او
 جبریل سر بر خاک و عرفان حق اوراک او
 دل از دو عالم کنده ابراز کشفش شمرند
 والا گھر عالی بهم مولا پیغمبر شیم
 حیا پر در جان پر دران بالاتر از بالاتر
 نور چرخ اهدا شمع شبستان بدی
 هم تیره روح الامین باشد مجلس بالیقین
 یابد امامت انتها پرورش از حکم خدا
 قدرش بلندانه آسمان جلش گستر از زمین
 بر سر دالش افسر و بر دوش از حکمت دا
 باشد جباه خمسه و ال پیوسته بر خاک درش
 اغوار عالم چیتش کرده تخی از شور و تر
 نازند بروی او دم و نوح و خلیل و مصطفی
 ویرانی عالم قریب با قدرش از روز نازل
 گفتن کلام کبریا بھر کلام او روا
 برورد گمش یا بند کلام از بارگاه کبریا
 اندر شمار اندک از بختش بسیار او
 آمد و لا یش انتها مانند قاف از بھر حق
 پی شہ روح القدس او کز کمالش به کام قصد

مهر خدا را سینه او راه بدی را زاد شد
 از بھر جسم پاک او حفظ خدا ز زاد شد
 برورد گمش هر بند سر کرده او تا دشت
 در گلشن فضل و کرم بالاس و شمشاد
 بر عادت پیغمبران جزا و نه کس معتاد شد
 عاصی چو کردش اقتدا فضل ترا ز عباد شد
 با دل پر بدین اعیان بدخواه او بجزا دشت
 سر دار و ختم انبیا او را کرازا جدا دشت
 مهرش چو آتش تعلل غنیش سبک حیا شد
 از قابلیت جامه پیروزان راست خدا دشت
 از طاعتش گردن کشتان را طوق دراجیا دشت
 اسن امان از عدل او بھر حیا انجا دشت
 فخر عجب اجداد ازین شرف الاحقاد شد
 کبیتی ز عدل نصفت او تا ابد آباد شد
 هر قول او را ختم بر قول خدا اسناد شد
 امداد این در اسباب از ذاتش استمداد شد
 از کثرت اعدا و پیدا قلت اعدا دشت
 بھر ضلالت کینه او ابتدا چون ضا دشت
 پر زیر طشتش جگن خون از نشتر فضا دشت

از حیرت آئینه شود هر کس که بیند صبر او
 راه دهنی را بادی است او بر گرا بادی شود
 بر آستانش کام از ناکام آید پیشتر
 دادند از قرب خدا تا دوستدارش را توید
 آبادار و تالاب قهر سقر را و شمش
 تصویر معنی آینهان زیبا کشیده ما خوش
 با عاصیان ندر سقر باشد عدویش را مقام
 بر صبر عادت کردنش از اختیار خود بود
 آئین دنیا را بدل آئین طغش می کند
 جولا گش عرش برین تار و پود خوش علم
 در بارگاه کبریا دارد با مستحقان جفا
 نسبت به علمش علم را بر همان حق بودن بود
 بگزیدن آئین او آئین بود ابرار را
 گر ملک زردشتیان از ملتش بیدار
 از پنج دین برمی کند بهر حجت بر مان خیم
 نور صمیم او بود مانند مهر آسمان
 نور خدا را که نظر ما است تا ش ظاهر است
 احرار را از الفتش باشد قلوب بلند همد
 هر کس او را مقتدی شد مقتدا که خلق گشت

آئینه گو یا بهر حیرت صبر او با صدا شدند
 استاد عقل و دل است او بر گرا استاد شدند
 بادشادمانی هم سفر تا در گش نشا و شد
 راضی تر از جهان یافتن هنگام استر و شد
 گوته ز دامن خدا بش دست هر پیا و شد
 مانی کز آن شرمند گشت و منفعل بهر و شد
 اصرار بر عصیان حق بگنیش استبداد و شد
 ظالم اگر از فطرتش مجبور بر سید او شد
 غمگین نه گردد تا آید بر کس که از او شد
 باشد شکایتش محرف از عقل او صیاد و شد
 کعبه بر آینه جد او خانه بی میل او شد
 حجت بر آینه صدق قول از قول او شد
 بر شیوه اش کردن عمل شیوه بی امجاد و شد
 ویرانی از دینش عیان دین مآباد و شد
 از حجت بر مان او محکم اگر ایراد و شد
 بی بهر از دین تیر دل چون کور در زاد و شد
 از ذات او بر آینه کار بودن استشهاد و شد
 ابرار را از مهر او روح در اجساد و شد
 هر کس او را بنده گردید از سقر آزار و شد

بر این نظام عالمش باشد گوا من جهان
 امینداری در جهان باقی جوجا جنت نیست
 آینه نواز رخسار اندر چشمها
 از دستاش می شود معمور و روشن
 گفتار او عجاز می باشد که از تاثیر آن
 بهرینده را می رسد تا خداوند جهان
 بیکس نمی باشد از طغی عطا نش بیکسان
 تعداد و صفات کمالش را نداند هیچ کس
 در بر من از دست گریزش خجل در یادگار
 شمشیر یاد و جلوه باشد آفتاب آسمان
 بیلی است اندر رنگ و آفتاب آفتاب
 مان بر آفتاب مسکن بود بصر بلا
 شهاب فتح است بود تائید و انجمن
 آتش نهان در طبعش در باران کرده دش
 از روی زجای تن باقی ز ابراج پر بلا
 از سوزش آن محرق ایچ بود بر آسمان
 برقیض ابراج است باعث قالیق ابراج را
 درندگان دشت را خوا لیک از قتل بشر
 تا که است نیر و کفر را از و نیر و اندر دشت

شاید بر آینه کندن بنیاد و طمش داشتند
 محمد و همچون خلیج از وجود او ارضا شد
 مانند مهر از مهر او و رسیدن باکیا دشت
 حلیش پی بلع جنان و ز ازل بنیاد شد
 اسلام گشته از تداود دین حق الحاد شد
 سمرقندش درگاه حق اندر ره ارشاد شد
 از وجود و احسانش بهرگز به پدید اولاد شد
 دامن و لیکون اینقدر کائنات الواف احواد شد
 در رزم از شمشیر تیزش بهر روس احواد شد
 شمشیر یاد و چهره همچون دلبر نوشاد شد
 شیرین است اندر حسن بهر ش عالمی فرساد شد
 باشد کعبه گاه ایل - آفات را احواد شد
 کشتی اقبال است عول کرد کارشن باشد
 از سنگ می باشد دشت اندازش از فواید شد
 از روی جهان گردیده و بیان سقر آباد شد
 از تابش آن منقلب خورشید در خور و باد شد
 در جهان برودن دکان قالب میرگ آباد شد
 از دام خیره طائران روح را احیاد شد
 تا کرده بران کفر را شایسته آباد شد

از بیدار غرق مشرکان آتش بودی که عمر
 سر بیاورد ایچا پستی را خدا داده قدر
 هرگاه این شمشیر بران از نیام آمد برون
 بر صفحه هستی همیشه می کشد شکل فضا
 مثل الهت اسلام را گردیده از ور است
 آسودنش در خون شمشیر ننگ است از
 دشوار چو بود بر دش کل را نمودن فرد فرد
 از کوبیده شد از انسان نفس و حشمت از وحش
 عناق از کوبه کوس ارواح از کوبه بدن
 در خفاش نبود بدل اندر جهان که عکس آن
 در اختیار صاحب پر تیش آتش است
 رعد و آریا یک خیال اندر جهان پیچون است
 آه و موم و عنقا پر و گرد و خرام کوه تن
 به مرتبه باد لعل بود بهر دریا شیر زیاں
 لرزیده چرخ از لعل نقش تر سنده دیوانه یکش
 بر سیریت فرو تازد چو سوسه آسمان
 هرگاه رفتارش سبک باشند بیم حجت است
 مانند مور تا توان پیل زریاں ز یک کیش
 اسفند یار آسا اگر روی تن آید و شمشیر

نارش گذار کافران را کور و خداوند
 حیرت از این شمشیر دارم کز فنا ایجاد شد
 آقا زاندر کشت زار زندگی احصا و شد
 شمشیر سر بر است این خامه بجزا و شد
 چون حرف دال از خمید قلمت الحاد شد
 بر سینه سنگین لال را زدن جدا و شد
 کز ترش لال لاله افرا افرا و شد
 از و ز رو بجد قطع حرکت از آسا و شد
 اجسام از کوبه باره باره تحت تخت کباب و شد
 چون زربه بویه آب عظم و لحم در اجلا و شد
 اگر برق مباد از زار سوارش بهر وقتا و شد
 رعد و آریا در عرش تازی و هم را آستا و شد
 کز میبشیر هم چون ثعلب در اجم آستا و شد
 هم کار با قهر خدا با خدا حقه بجزا و شد
 شمرنده برق از تیش حیران بر سیریت و شد
 بر عادت لعل به جگه شمنان معنا و شد
 چون تند می تازد به فوج خصم با و شد
 همچون علف خایندش خاکیدن لاد و شد
 و نقش لبان تنک آهن کوبی خدا و شد

از گرمی بازار گرمش - گرم بازار طغفر
 تار و پود مشرب به خیر و دشمن او از زمین
 چون لانه مرغ بدستش باره را باشد بروج
 تا یک عدد در بشمیری از خاک تاعش بریں
 معمر از او ملک عدم دیران باز هستی هست
 از خاک جولا نگاه او هر گه غبار شد بلند
 از گشت گانش گشته افتاده بود بر زمین
 گر سایه اش افتد بر سر چون سایه پامان است معم
 اجسام اندر خاک زو مانند جان تن نهان
 پائے قرار از جسم داده دست و ارجح را
 اوراد و شمع متصل با هم از گشت و ابد
 باوصبا باشد گواہ بر شک سیری او
 می زید اوراد دعائے انتسابش با براق
 آں بانی بنیادین اسلام را کن رکن
 سر زو طبع مطلع مانند خورشید فلک
 اسے کشور هستی از فیض هستیت آباد شد
 از طلعت روئے منیرت ظلمت نور
 مشتق بود چون نور تو از نور ذات کبریا
 از تو به عالم گشته نامی نام آبائے ترا

و ترکت از شفتح و نصرت طالب ادا شد
 گردست پایش از برائے جسم او تا شد
 چو خانه مورے بیایش قلعه را بنیاد شد
 تا زیدن بر پشتش افزون تر از بقا و شد
 بر باد از او زیر زمین - روئے زمین آباد شد
 در بوستان نصرت و اقبال چون شمشاد شد
 دشمن نمودن قتل و کردن فتنه را و ایجاد
 چون هستیش آمد بدل آرام جان از یاد شد
 مانند را از ازل برود از زمین با کباب شد
 مانند دست مرگ پائے او پے اجساد شد
 بکهرش در آن هستی و ملک عدم بقا و شد
 بر تندی رفتار تیرش برقی از شهادت شد
 آری سوارش را رسول القدا از اجداد شد
 کن قدر او بھر زمین عرش حق از حسادت شد
 چون خاطر بدحت نگارم بریر انشا و شد
 از بھرات پاک تو عالم سہمہ ایجاد شد
 از روح نورانی تو ارواح چون اجساد شد
 انکار فصلت شاخ گشت اصل آل الحاد شد
 و تو بودید در زمانہ سیرت اجداد شد

باب تو آن باشد که با حید تو به تمام آمده
 هرگز در اوصاف گمان تو نیاید را نقص
 ایند محمود و ماسوی را بنده فرمان تو
 تا بنده لطف حق نماید لطف تو بر بندگان
 معیار گردیده است علم به گمان اعلم تو
 مغلوب از اعدا و تو غالب بر اعدایان
 حجت ندانند اهل حق بر قول و برین خدا
 ثابت قدم هر کس که اندر جاده دین نیست
 گلزار عمر و شمت را از خزان باشد بچار
 در و درت آسایش چنان بگرفته عالم را فرا
 عقل خستین سم نمی داند جواب قول او
 با محرمان بارگاه حق ملاقی می شود
 عقل بشر داند چگونه قدر و مقدار ترا
 در ندگانت پاسبان دشمن جانست بشر
 از جان دل دارد سقر با دشمن تو دوستی
 اعدا تو کردند ظاهر پایانت اندر جهان
 دامان دریا خالی و حبیب گداز دیده پر
 در طینت حلم و شجاعت همچو خاک آتش است
 در قسمش از آرزوئی خویش محرومی بود

حید تو آن باشد که بجز مصطفی و اما و شد
 زیر که کامل تر ز کل هر فردش از افراد شد
 چو ل خاطر از بند فکر ماسوی آزاد شد
 سعی تو در نظم جهان تقدیر را ادا شد
 چو تا نگه به علم تو علم خدا افتاد شد
 مظلوم از نیروی تو جلا در اجلا شد
 اما سند باشد بوجو چون شتی اسنا و شد
 اورا هدایت گمراهی اصلاح چو ل را شد
 کشت امید خصم را احصا و از ایقا و شد
 تا واقف از کام و لب اهل جهان فریاد شد
 از احتیاجت هر کرا حجت گرفتن یاد شد
 روز وفات دوست تو بهتر از اعیان شد
 چو ل عاجز از ادراک قدر و قدر و مقدار شد
 حیوانی عقل ترا از انسان را پس و داد شد
 چو ل بافت اورا مشکل از و باز استر داد شد
 از کفر و ظلم آریس هویدا قدر و دین داد شد
 از دست دنیا منت کرم گو یا که از اعدا و شد
 چو ل آب فیض جاری خلق حسن چو ل باشد
 خصمت اگر در اقدار و جاه چو ل شده و شد

اسلام از کردار تو شد و ز زمانه سر بلند
 بر سر که گریختی خشم - قهر حق بر او نازل شود
 اندر نگاه آنکه دارد دیده بینا و دلش
 اهل جهان را گر نبودی در حقیقت بادشا
 اندر عبادت مقتدا گر دیده عباد را
 بیعت نموده هر که با تو - کرده بیعت با منی
 بے شبه نعمت ما کے نبردان است نعمتها تو
 دشواری باشد ز بیم پاشیدنش در شرم
 دشواری انکاشت هر سبط امکان با وجود
 یابد نشان در که این دزد راه در گشت
 ابرام از محتاج و اصرار از گدانا دیده کیس
 مضمون فرو داد عرش می آید بر او صف تو
 از بهیبت عدل تو بکهر جان جسم ظالمان
 مخصوص از بکهر حریمت خلق شد عرش بریا
 خواند مرد عارفانست هر که دارد معرفت
 رفتن بر راه اختلافت - اصل بدختی بود
 در چاره بیچارگان یاری در ماندگان
 اے سرور و سرور سراسر حامی شاه و گدا
 دارم عجب کوبه بسبب بر من یکایک چنین

دین خدارا محکم از گفتار تو بنیاد شد
 مسرور از هر کس که گشتی این دوازده شاد شد
 جسم لطیف تو بسان روح بے ابعاد شد
 سلطان وقت تو چو بکهر تو از حسادت شد
 از ترک دنیا در که تو مرجع زهاد شد
 منقاد حکم حق بود - هر کس ترا منقاد شد
 زیرا که زاندا زده بروی پیش از تعدا شد
 بکهر زین صبر و ثبات حلت از او تا شد
 ذات تو چون شد آفریده برفع استبعاد شد
 هر چه در سراز که خلوص اعتقادش ترا شد
 طبع ترا تا بر سخا وجود استبداد شد
 روح الایمن در مدح تو مدح را استاد شد
 زندان تنگ قالب بے اعصاب چون صفاد شد
 خالص از برای و صف تو لا انتها اعداد شد
 داند نام ماجدانست - هر که از امجاد شد
 جسمش طریقی است با عت - عین استعدا شد
 انصاف را لازم ز سر و سے تو استمداد شد
 با من تمام از چه کرد و کبر سر پیدا شد
 بے حد شد بریدر و شد سفاک شد جلاد شد

بار بلا ایش بے ستون گردیده بکشت من
 بر طالع وارون من بنگر که از تاثیر آن
 در یکسی جز تو کس و یا دینی باشد که
 رخصه به عالم کن که فرض لازم اندر دین
 لطف چنان فرما که گویند از ره حیرت بهم
 گویند در عالم همه تانصف صدیخه را
 بانگ طرب و قسوت احباب آمد بشار
 قصید و نعت امام دوازدهم حضرت صاحب
 کند تا بر سر لیل زمیں گردون ستم رانی
 همی دانی که دنیا دار محبت بوده همواره
 به دنیا نیست یک لیم که آسوده بود جهان
 چه می پس جفا و کینه این چنین مکرش را
 عجب نیست بزم عالم اسکان که می باشد
 بود هر تن برائے کاشش اندوه آئینه
 بیار و بر زمیں سنگ جفا از چرخ هر سست
 تنال آرزو کار می بود بارش هر چرخ
 مگر اهل بهما و اسدینه با چوں شوره زار آمد
 نه جز بخت سیر در باغ عالم سوسن باشد
 نخواهی دید نه از فلک مهر و محبت را

سنگ جفایش بر من تنبیه فرما دشت
 چون شعله آتش بکشت آرزویم باشد
 تا نید بر تو منحصر اسکان خود و دشت
 بر من ز تو جستن مدو بر تو بمن امد و دشت
 عشقی که محض بود همه وار چسب و دشت
 دانند تا اهل زمانه و چهل پیشا دشت
 از بگردش بهره آه و ناله بے تعدا دشت
 حب العصر و الزمان علیه الصلوٰه و السلام
 کمی اندوه را باشد نه راحت را فراوانی
 اگر تاریخ عالم راز آدم تا کنون خوانی
 بگیتی نیست یک کس هم که باشد در تن آسانی
 که آن را ابتداست بود این نیست پایانی
 بلا ساقی در آن خون جگر چو لاج ریگانی
 شده هر سینه گنجینه بگرد و پنهانی
 رود و فریاد و فغان از زمیں بر چرخ هر آنی
 مگر اندوه می آرد و چو نخل عیش بنشانی
 نه کرد و سیر گر تخم اهل درو سے بیفشانی
 نه در گلزار دنیا سینه غیر از پریشانی
 نه کرد و دوست هر که باشد دشمن جانی

شکسته ز ورق آید خلش در یاد و مهر موج آفت
 نمناک جہاں گشته که ناورده غم هرگز
 نه گفته - کام از هر خاطر بر پر کار و دگر
 خرد و از خرد در دهر پامال حوادث شد
 به هر حیوان که بینی به خطر از سر بالا یابی
 شده مردم شناسی ختم بر دوران و کج و
 چو خوش انجام می دارد کمال فضل و دانش
 زبستی و بلند گزینان جوئی کنی یابی
 شود مقبول دلمهر که جوید از خدا دوری
 نیاید ساز و سامان هیچ حاجت خانه ابله
 بر آید جمل باشد جائزه آفرینش عزت
 به حیرانی چنان آینه گشته صورت دانا
 اگر تجرد خشنای و یال از بھر تو باشد
 اگر دنیا بستی پیش ز دامن خوار می باشی
 چو ابلیس است مردود آنکه بر طبع ملک باشد
 چو فرعون بود در کو زمین زیر نعلین خود
 تنی باشد گفت از زرا که صدق صفاداری
 نرا گردل شود و نعلین - زمانه می کشادی
 چنان دل بشکافند آسمان را ناله مردم

جهان ندان محنت نیند و انسان است زندانی
 امید خلق باغ کاندران تارفته ربانی
 نه خوانده - یاس در هر خانه آید به جهانی
 به هر آفت سپر از سپر نادان است نادانی
 بر آید ابتلا مخصوص گشته نوع انسانی
 جهان بینی به فرعون و به موسی داده چو بانی
 که مسعود است اندر تا و در زندانست قانی
 مگر در طالع عالی و اندر قسمت دانی
 بود مردود در هر باهر که دارد قرب سبحانی
 نیاید هیچ کس را خیر دانشمند عریانی
 بود از آبر و داون بر آید علم تا وانی
 که بیند هر که او را گرد آید به حیرانی
 زوال است از هر که تو اگر خورشید رخشانی
 بدینام کشتی زلفت اگر خواهان یزدانی
 بر آدم حکم راند هر که دارد خوشه حیوانی
 هر آن که باز آتشا سد خدائی را ز سلطانی
 بود دست تو به گوهر اگر از اهل دستانی
 بر آید کام دوران چون کاخ و پیش رمانی
 که گوئی می کند فریاد در گوشش نه انبانی

ز احوال حوادث آورده بجز بلاط و فاس
 ز دنیا چون گدائے میروی انکوں گشتابی
 کفیل روزی مخلوق گر خالق نمی بودے
 نروید غیر بخل ماتم اندر گلشن هستی
 چرخ عقل دروے با چرخ مرده می ماند
 محال آمد به علم و حکمت از آفات ارستن
 چرخ عمر و راند حوادث با دگر بوده
 زمانه نشنود فریاد و ناله در حجتے بر تو
 بود ممکن بیای کردن جفا و جور کردن
 مسلط بر وجود جزو کل باشد عدم اینجا
 شبستان جہاں آرام گاه خود مدای هرگز
 نمی یابی در آن باز احسب عیش اگر جوئی
 جبین همواره سودن بر زمین فطرت خواری
 بیاد است نشان چرخ عمرے در صفت ماتم
 نهانی آرزو هائے خلاق را جو در یابی
 در این غمناکه هرگز صورت شادای نمی بینی
 ترک چاره بهتر چاره اندر جہاں نبود
 نذر داسماں حجتے نه دلهای طاقت جش
 حیات از مرگ بدتر گشته چند ایل عالم را

چه طوفانے که در کشتی امن است طوفانی
 کم از مور شوی رود اگر اید و سلجانی
 نداده هیچ کس را چرخ گردان باره نانی
 که باد سوزش آه و چشم ترا برست نیسانی
 شود تا یک نوار ظلمت این دیر ظلمانی
 نمی دانی بدریا غرق شد لیونان دیونانی
 سراج عقل افانوس از قبایس جرجانی
 چرا چون حدی نالی چرا چون ابر گریانی
 توانی آب دریا را اگر در قطره غمخانی
 شده آباد این محنت کده از بهر ویرانی
 که غم داغ دل نبود در آن شمع شبستانی
 متاع غم به جورت نمی همدار خود نونستانی
 نوشته کاتب تقدیر مردم را به پیشانی
 بنزد کریم عشرت یک نفس گریب به نیسانی
 بدانی هر دلی گنج است بھر در دینجانی
 کشتی در چشم گریه مرثیه کل صفا مانی
 چو درماں در دافزاید کند سرهم نکدانی
 نه سندان موم گشته است نه کرده موم نعلانی
 بمیرد از حسد غلط خون خود چو قربانی

از این نوع و از این خبر و مانی

بلا و آدمی از بجز یک دیگر شده پیدا
 کسی بالاتر از این هیچ بر روی زمین نبود
 هر آن کس که خاطر می شود مایل شود دنیا
 بود این هر خوشخواسته انسان بچاره
 توانائی نمی سازد و از اینجه گردون
 فریب دولت نیامد و بنگر اهل آس
 به مدد ر و شد چون خاک ترغاب گویندش
 چون نر نان آهسته شد مشک تر باشد
 شود محمود گنج بادشا از مال مهقانا
 بهر و ظلم کتی گشوی آگاه پنداری
 گرازا مقام جهمانی کسی محفوظ می ماند
 بیفتی در تعب بهل جهاں گرسهیل نگاری
 بیند از نذر چاهرت اگر خود یوسف وقتی
 بود و زه که اندر خاک غلط افشاید
 اگر خواهی شوی آگاه از حال دل مردم
 ربانی از بلا و سنگاری از غضب باید
 نشان از دهر تا باقیست باشد و زیاده
 بیایی در زمانه مضطرب اهل زمانه را
 نه چیزه مختصر اندر زمانه باشد از راحت

بعد تدبیر و تنویر افتراق هر دو توانی
 که در هنگام جور از انتقام او بترسانی
 به پائے خویش گویا میرود در کام نجسانی
 که تو را چو شاهین بر آید پیش سر جانی
 به پیش کشد از زالی اگر سام نریانی
 که باشد قطره آید در شهور حمسانی
 به کاس سکه اگر خشید نامش جوهر کانی
 اگدر نبورق شد مصفا لیش همیدانی
 گدائی از رعیت را بهی نامند سلطان
 ز رویه حیل و از گرگ پرده تیز دندانی
 بر آید این بود کوار کشد آلام روحانی
 که دشواری و اینجا سر بر آید و ز آسانی
 بهداری می کشد آخر اگر عیسی دورانی
 اگر امروز درو چای دارد و غلطانی
 به ده تماشا کن خزان دیده کلتانی
 نه انسان ز انسان نه شیطان ز شیطان
 بود پانده ظلمش تا نمی گردد جهاں فانی
 چو آن تنها که ره گم کرده باشد و ربیانی
 نه از اندوه گشته هیچ آینه در دهر طولانی

جهان کفان ابلش بویست مقصودم کرده
 ندرم در دل و در آن ترس از هیچ پاوانی
 ز سید او فلک دارند بر لب و ز نسیان
 بود انسان بدینا چون چنگ باز محصور
 بدرگاه خدا نماند از هیچ جفا پرور
 شده عالم همه از ظلمت ظلم و ستم تیره
 شده دین حجت ثانی عشر آل مهدی دق
 شهنشاه قدر قدرت جهاندار قضا و قضاوت
 امین و اور مطلق نجات خلق را ز ورق
 چو جان اندر جهان باشد از او قائم زمان باشد
 نظام عالم امکان تمام خلق را سلطان
 به رفعت چرخ گردنده به طینت نور تابنده
 به چرخ فضل راه است او کبری باو شاه است او
 به عرش افراخته ایوان خاکش ده مکر و یوان
 سکون پیدا شد از عرش سلطنت زده از عرش
 نظریه و جمال او نظیر حق مثال او
 به علم انبیا عالم از او ایمان قوی دایم
 ره ایزد بود و راهش حریم کعبه درگاهش
 امیر ثریب و بطحا محبین ملت به نصیب

بعینه مثل یقین باند اندر بیت احزان
 چرا آرد ندمت جور و میدادش پشیمانی
 چه هندی و چه پی و چه دی و چه ایرانی
 بشر اندر جهان باشد به کام شیر خلائی
 میان کعبه دیدار و دور و نیر لفظانی
 همانا آمده وقت ظهور نور سیرانی
 که باقی از بقای او بود و بس عالم فانی
 عدیم المثل در عرست به جاه و رتبه لسانی
 دل او نور پاک حق تن او جان و حانی
 ز قدش آسمان باشد سر پا چشم تیرانی
 قوام ملت و ایمان نام انسی و جلی
 به طلعت مهر رخشده به رحمت ظل سبحانی
 به عالم خضر راه است او پئے هر قامی دانی
 شده از عدل او کیمیا حق نام و پشیمانی
 رسد مد طعنه از عرش حکمت آفرینانی
 در ایوان کمال او ملک کرده در بانی
 بود تا این جهان قائم کند در خلق سلطانی
 پئے پیر این جایش نموده عرش دامانی
 سر بر شرع احمد را خدایو آسمان شانی

فلک از قدر او تا دم ملک و گشای عالم
 بری از نقص ذات او همه کامل صفات او
 بود و نور خدا و روشن و دما همه روشن
 چون یوال در جمال است و چون در حق اتصال
 مطیع حکم افلاکش بود و کل بصیر غاکش
 خدایش عزت افزاید بر درون منسی پید
 صفی السد و صفوت جلیل السد و خلقت
 زمین است اسما و حشر می گیر و از اورتی
 چنان کرد و زمانه در زمان او پر از آلا
 نیابد تا خدا را هیچ کس اورا نمی یابد
 ز احکام خدا که عرش بروی می خود نازل
 نموده این و او را و شاید برندگان خود
 را دم تا چهره انبیا داده خبر از و
 ز نور ذات این و خلق گوییده است و ان
 چه حاجت رتبه اش را بار و لان سلف نبی
 به وصف او منبدا و خدا که میست حیرت
 گرا و در یاسه چون خطره بانی شوی عالم
 چو ذات حق که مستور است از پر فیض او عالم
 که انکس از کشت برست او ابر بار نده

اساس ظلم را با دم بنائے عدل را بانی
 نگاه التفات او به پیشی کرده و زمانی
 شود از نکست خوشتر چنان باد و گلستانی
 چو ماه اندر جمال است او چو خور در پر و افشانی
 درون سینه پاکش نه جز اسرار ربانی
 چو پیشین جبریل آید نهد بر خاک پشانی
 چو روح السد در زنده و شکماں و دجما بانی
 بیابد زینت از و سکه تا قیام مستحکم مکانی
 که نعمت را نهد اندر نعمت از فرادانی
 که او از کردگار خود جدا گرد و نیک آبی
 درون سینه او جمع گردیده است و قرائی
 بود حمد خداوند جهان اورا شناختانی
 چو در تازی بود و صفش بر بیانی توانی
 خدا بشناخت چو بشناخت او و عقل شانی
 چو بکوش مقصدی گردید بر بیانی میانی
 خدای ظاهر از شناسش کلامش کرده و فانی
 خودی که گفته از خوان علم او چو صفاتی
 نهال از دیده و نورش جهان را کرده نورانی
 بهار و ملکش لطیفش انانی چو گلستانی

پس از تکمیل شدن آئین ظلم از دهر برادر
 نقوق بر بدایت داده گویا ضلالت را
 اگر ویرانی دنیا کنول دارد و دست غلبه
 چو بنشیند به تخت سلطنت با صد جلال و مهر
 زنده گرون مخالفت را به درو زنی افوق
 به قنار و گلو تا قوس را سرخیز خوش
 بگرد و گزین و ظلم انصاف و تقی کباب
 ز کار هر کس اندازد کامل همی گیسرد
 به بیضای شمع او کند روشن چو نیار
 به عهد او ضلالت یک قلم بر خیزد از دنیا
 چو او سلطان شود هر چه نه از ارسلت
 بود و چه دشمن او سینه و قلبی
 عدد و انشکس کا پیر و دل از سینه رونوی
 به قهر رفعت او قش از ترش برین آمد
 چو دانی مصاحت از خطایش لای گوئی
 جز احسان به دوستی گزید که دورش
 چنگه الفت و مهر و وفا آید از اعدایش
 کند شادی به سحر اهل آن گرد و یک پیرا
 بود چشمل چو شمل بدمی باغ جودش را

کنه از او آبادان من را بعد ویرانی
 به دجالی مقرر منکر به او از عم طولانی
 ز آبادی به عهدش ماندن اندر نه توانی
 کند وین خدا شریع به سیر سلطنت رانی
 کند ظاهر جلال و اجمال و هم رحمانی
 رود بانگ اوائل تا آسمان از دیر ویرانی
 مسلمان می شود و ترسا و ترسای مسلمان
 همی سازد و بیا از عدل خود خلق خیرانی
 کنی یابی از دیگر ز فرعون و دهمانی
 بدورش قطع گردد دست حیلت به ایشانی
 چو او گردد سیماں - هر گدایا به سیما منی
 شده گلزار فردوس و محب اهل جوانی
 برائے باغ آماش بود با و زمستانی
 بی باغ رافت او گلشن جنت چو ریگانی
 کس هم از خدا بر بندگان لطیفست یحسانی
 بی نعمائے بی پایان یزدان آبیانی
 ندیده او نیست هیچ کس از هیچ حیوانی
 چو از صلیب یا در نقطه خمش به زبانی
 شود هر ماه از ابر کف او ماه نیسانی

نه غیر از الفت او هیچ چیز نیست بر سر بانه
 ضرورت نیست که در آن می درخشند و می در
 به جنب و محبت علمش بود علم همه عالم
 حتی گرد و زمین از شمعش چو شمع ظاهر
 تمامی گنج باطن خود به حدش افکند بیرون
 کند معمور شهر را که طوفان ز آوازه نورش
 نمی گردد دنبال استعانتش سبزه در عالم
 جلوه بخشد چو اندر پنجه عدلش بنیاد زد
 بخوانم مطلع تانی کنوں در هیچ دولت
 مقرر شد بر این روز ز ازل تقدیر ربانی
 به بیکتایی بودی که به بی مثل است به پیش
 و رایش در جلال و عزت و بخشایش و رحمت
 تجلی باز در پیشش نمود که جلوه ایمان
 بر آینه ظالمات که از قیامت نیست در آن
 نه دجالی کند خالی جہاں را به سیدت عدلش
 به زور قمار طوفان خسرو نه افلاک می ماند
 شود و چون از برای اهل عالم میزبان جوش
 به پیش او نشی اگر خواهی که بینی شان زیوان
 از حسانتش نموده هیچ کس محروم در عالم

در پیشش

نه جز طاعت با مرش هیچ کار نیست بجز نیانی
 اگر انکار بماند خوشیقتن او را نه رخانی
 بسان کجاست و آن که افتد در بیابانی
 که از اعدائے او عید لقایش است قربانی
 بگرد و از برای او همه روئے زمین کافی
 نماید زنده و در جبهه آنگاه شد بیانی
 نیاید در درینه تاد رخت خشک ریانی
 بدست آسمان پیر بود و زو جانی
 که باشد مطلع خورشید رخشان در شان
 که او را تا ابد پیدانه گردد و در جہاں ثانی
 شریف از روح و روحانی لطیف از جسم حیانی
 نباشد بنده با گردگار خویش مہشانی
 اگر میدید روئے انورش موسی عمرانی
 که چو ایندوبه محشر می نماید معینانی
 در پیشش همه او سیدانی به سلطانی
 چو آید قلزم و خوار قمر او به طغیانی
 زمین گردد و نفوس اهل او ان شده خانی
 نظر کن بیکش را که نه دیدی مژده جانی
 از او بر بندگان کرده است از و طرہ حسانی

چگونہ یاد شایہ را بد انہم بادشاہ جزا و
 نہ اندر دور او مظلوم از ظالم ستم بیند
 اگر دانی کہ مهرش را بہ جنت می خوردند
 بہ طوفان بلا تا ناید او گردیدہ چو کشتی
 بہ اذن او میساجی کشد و جال طعن را
 بر اسے خوان احسانش ننہن آسماں باشد
 بلائے چرخ سوئے چرخ نمی رود از امرش
 بر او در وادہ فیض خدا متوج می گردد و
 نہ را بہت غیر را ہش در زمانہ مستقیم
 بہ وصف او ہمیشہ کی کشم تصویر معنی را
 بہ دورانش درخشد وین حق چو لہر تابندہ
 بہ علم خود بد اندر از دلہا بہ بیابان کردن
 بیابد ابتدا از انتہائے ظلم - عدل او
 کف احسان چو چنل بجاہر قدیر ہر را
 اگر اوی پرورد جان مجتبان خود از رحمت
 نباشد تیرہی کفر بعد از نوردین او
 نہ بیند جز بشارت پیچ دل روئے کہ در دست
 زوئی نام ساکن تہم بر داشت عدل او
 ز کعبہ چو بر آید دایہ اندر زبان او

کہ دارد سلطنت اندر جہاں از نص قرآنی
 نہ اندر عہد او فدا نہ بدیش - سر عالی
 بصد شادی وہی اندہ بایش جان و بستانی
 بہ باران حوادث - لطف او گردیدہ بارانی
 بگلش غرق می گردد بہ بیدانچہ سفیانی
 برائے سفرہ احسان او خوشی چونانی
 ز عدلش بر زمین می ناید آبادی نہ یزیدی
 ہر آن کو بر در وجودش تا بیدار چہ ضیائی
 بجزوفش بہ عالم ہیج وین نیست دیانی
 چہ دارد نسبت با خاستن خامہ مانی
 فراگیر زمین را تا بہ گردون نور ایمانی
 بہ رائے خود نماید ہل مشکہا بہ آسانی
 بہ دین او زیایان ضلالت بہت عنوانی
 بہ قیمت دانہ زماں شود یا قوت رمانی
 برائے دشمنانش تیغ قہرش دشمن جانی
 چو روز عشر کارنا نیست از لیل ظلمانی
 شود اندر زمان او زمانہ صبح خدائی
 در دوزخ دگر سیدانہ گردد لعل بیکانی
 ششاسی کفر و دین کافر و مؤمن و پشیمانی

نہ تعلیم از حلال و از حرام حق
 خداوند جہاں ہر گاہ می گوید شنائے او
 برائے نظم قرآن آمدہ ثانی کلام او
 بود نور خدا تابندہ از لوح حسین او
 بہ باب چو دو العاشق بوشہ روزہ کردوں
 دلسے کا درازی خواہد نباشد مردش گاہے
 باو چندال تو زانی خداوند جہاں دادہ
 بود ہر نفس او در جہنم بندہ مالک
 چہ شہر قول او بہاں ہی باشد کلام حق
 کز ایار کہ بنید چہ را آن نوریزاں را
 بہ صد مجاہد اندر خلد فرو اسی نشانند
 صفایف را چگونہ لذت مرش بفسام
 اعادی را بہ تن جان جگر در سینہ می نوزد
 بود ایں حق با جان ظفر را پیکرے باشد
 جفا جو کہینہ تو آہن تو را و اسماں رنگے
 پلائے آفتے مرگے فنائے فتنہ و ہر
 چو چوچن مال آمدہ طلعت چوں سہ کامل
 دہان از خود و کام نہنگ و چنگل شاہیں
 ششقی انگیزہ چرخے بوستان غواں خیزری

نہ تعلیم حلال آمد بہ سریانی و طریانی
 چہ فخر او را اگر روح الانیث کہ خدائی
 ز لطفش گشتہ لایانی و صاحبیاری سبحانی
 اگر مینویخ نور انیث باقی رسیاں ثانی
 کہ ہر چوہ اسماں انکسار چہ طمانی
 شامہر او بیان کن اسباب حیوانی
 کہ از دلش توانی دوست شکر دہاں چہ چانی
 کند ہر خادم در گاہ او و خلد و نوانی
 برائے دین حق ہر قول او گردیدہ بہانی
 مہی بیند چوں خود شہد نشان از رخشاں
 ولایت را اگر امر و نہ اندر سیدہ بشانی
 کہ اُن مخصوص از بہر جان است او و جدانی
 چو آید حق آشکار او در شعلہ افشاں
 یو دایں تیغ یاد پیکر اہر تو و جانی
 جہاں کش فلک کاکہ و در شمع برستم برانی
 نگار جاں شنائے دل را با شمع و شانی
 بہ دل مانند بلغم ویتن باشد چو کیانی
 سفینہ اندر آئے فتح و بہر خلق طوفانی
 بود دریا سہر جان چو دریا قوت ز کافانی

به آب و رنگ فردوس و مقدر شد بپوشش
 پلائے آسمانی از پئے اہل زمیں باشند
 بہ دیدن ماہ نو اما بود برق جہانوزے
 خوش چوں عارض معشوق گلگون بہن باشند
 بداند ہر کسے کز ابرو لو شو و عیساں
 نہاں اندر تنش چوں تیش جہاں بودش
 از اں یک سر نہ می بینی جدا نگشتہ از گویان
 چنان بگر خیمہ سوئے عدم جا نہ نیم او
 بہ خواب موت خلق را بہ ہر خوشی تو بلند
 فلک مثل زمیں در موج آتش می گود
 و از آہ از اں دست قنار عالم آتی
 نہاں گردیدہ اندر مش آں بر شہ کز دے
 فدا از پرتو آں صاعقہ در غم گویان
 نہ از دین کس اندر جہاں عمر قدر را
 خدا ایس پیش جو اں نامدہ بہر ایں پیر
 بود اسد عدل و نصرت امنی امان ریش
 بختی بہر دشت پیچہ تفریح و جسم ہمارہ
 چو بوند صاعقہ کواری ایس تیر ایں
 چہرہ شہ ز پیش جولا کے جزا مکان بود

بہ پرتو نجم تابندہ بہ جلوہ ماہ کشتانی
 بر اسے بندگاں گردیدہ بچوں قہر ربانی
 بہ صورت آمدہ افغی و لیکن کردہ نقبانی
 تنش چوں عشق کبابہ دین از ہجر حبیبانی
 مگر می باخدا یں ابر سے پر از بودے عثمانی
 مگر آب دوش کردہ لبان بخرطیبانی
 از اں یک قطرہ خوشے نمی یابی بہ شربانی
 ہتی ماندہ است دامن کاکل و پیاہ زندانی
 لباس مرگ پوشاند جہانے را بہ عربانی
 ہتی سوزد جوانی آتش او بیکر جانی
 از اں کوتاہ گردیدہ است طول عمر انسانی
 ہمین می تو اں از دل بہ سارا بہ انسانی
 جہم و عکس آں باشند لبان کاه و خیرانی
 ہتی کشوید کربش خفا تقدیر پیشانی
 کہ عمر از کافراں بر دوش کو کفر از جہاں غازی
 بریدہ قندہ از خوابان و از کاکل ریشانی
 بر شرب را با دوش باشند عجب پیوند زحمانی
 کند بر چرخ و شمشیرش را و ہم برق بلانی
 چہرہ شہ کاسان و پیاہ او کو و او چو کانی

قوی سیکل - قوی اندام محکم پے بیان لفر
 گردش آسمان است به سرعت مهر تند
 شمش مانند ماه است شمشیر گشایان
 گے پئے استوشده گے رعدا غرنده
 صبار قنار دشت طینت خنبل نر اوایسے
 زندگر برز میں ستم - می فتنہ گاد زمین اذیا
 لبان و ہم بر عرش معلقے میرود ہر دم
 چگونہ اومی اندر عجب نبود سیرا و
 ازیں اندازہ جوان اور امی توان کن
 بہا پس سوم کردن ستار و است و ست او
 حصار حصن پایش را چو تار تار تن آمد
 نمودہ برق از قنار تندش کب می را
 بہ بطن خاک از کوبیدن پایش تن دشمن
 کجا پیروں نماید آندوے ناخن نعل
 اگر غازی بہ پنی سیرا دور لاسکاں سنگر
 اگر در دشت می استد چو کوہ بہ ستوں
 فنا دن و نگار بار و بارہ ز دست او
 نگرود از سرشک و لسیکن بعد پامالی
 دو جان عدو از و سلبو چو چوں تاکہ

پلنگ کوہ و دال قلم و شینستانی
 بہ صورت مثل اثر گے بہ ہیئت کج کوانی
 عنان او شعاع و مہر نشان است پشانی
 گے اوند گردند گے البرز و یانی
 زمین بہا و گیتی سیر و دروں گرد یگرانی
 شود گرد پلنگ پایش کوہ نتوان کرد ندانی
 خیال آساناید ہر نفس طے راہ طولانی
 رود جابے کہ نتوان رفت آنی مثل انسان
 بود از وسعت کون و مکانش گمیدانی
 بود اندر یریدن بر ہوا تحت سیلانی
 جبل زیر کشش باشد چو زیر یک رمانی
 سبک سیری پائے او گرفتہ باد بستانی
 لبان مضطربے استخوان باشد پهلانی
 بہا شد از زمین تا عرش اورا بھد چندان
 کہ دنیا از برائے او بود مانند زندانی
 و گردش نماید بر زمین گوون گردانی
 ز پایش پائے پس قلعہ کرد دست نیانی
 بود بہر ملک دشمنان تقدیر یزوانی
 تن دشمن از او قلب زمین را از بختانی

قریں باشد مگر در هو شیاری آمده انساں
 کند با مال جان شوم را با بیکر بخش
 نماید که خشم خالق اندر دهر سرعت را
 چو آن نور آتشی جاس بر پشتش همی گیرد
 چه باشد زین تو سن کر شعاع روگیر نورش
 سر ایم باز اندر مدحت او مطلع ثالث
 کند نور تو اندر دفتر ایحساب و عنوانی
 بدرگاه جلال تو کند هر بنده جبرلی
 توئی اندر زمانه چو ضیا در سر تابنده
 رسالت شد بر او ختم و امامت بر او گشت
 پس از تو خسرو و دربارگاه دین نیاید
 دل روشن دلائل پروانه شمع کمال تو
 خدائی می کند سلطانت اندر جهان ظاهر
 محال عقل علت را بود اندازه دانستن
 زابر فیض تو گوهر بجای قطره می بارد
 برائے اهل عالم میاں را میزبان دن
 چرا بر رویه باریت نبندد دست شیطان
 تو داری فقر و شایان جهان لیکن فقیر تو
 محال از معجزت آسمان نه گردیدن محال

بود حیوان و در طلیعت ندارد هیچ حیوانی
 که می باشد عدد و سن حتی در دامن جللی
 کند هر چار دست میانش آن با چار کانی
 بود چو غرضش نیش مطلع انوار کانی
 سر اسر ساحت کون و مکان گردید نورانی
 که دارد عند لب طبعم آنگ خوش الحانی
 بود ذات تو در کتی جو بسم الله به قرآنی
 به صحن قصر جاه تو پی هر ذره کیوانی
 توئی اندر جهان چو نور اندر چشم نورانی
 محمد در رسل دارد نه تو در او همتا نانی
 نه بیند باد شایع بعد تو کاخ مسلمان
 پی ماه جمال تو کند خورشید گستانی
 نگهبان خلایق هستی و از دیده بچانی
 که باشد هر چه در علم خدا آنرا تو میدانی
 به دریا سنجایت العلل کرده اثر جهانی
 به مهاجانه جود تو باشد رحم مهمانی
 که اندر دست و بازویت بنیزد و سزوانی
 به سلطانی بے فقر و شایان فقر سلطانی
 یغجد آسمان در چشم سوزن کرد تو گنجانی

بهر دو خصم تو مانند جلا دو گشته گارے
 ای تابد به عالم نور ایمانی ز نور تو
 بجز مومن ندارم کس بر یکتایت ایمان
 نه گشته فرق اندر دوستان و دشمنان ظاهر
 چشم آنکه اندر دیده اش باشد دل روشن
 خداوند جهان کرده ترا از بهر این سبیل
 می خواهی تو گویا لامکان اسم مکان ز کثرت
 پیوسته رحمت و مصلی بندگان را اندرین دنیا
 بقای عمر در یوزه کند حق از بقای او
 بود و کل از مرادیت و در خفا راجعی کردن
 ز پیش چرخ اگر تعمیر سازد و بهمت کاخ
 ز دورال نیست خوشه چو نه در عدالتی
 هدایت را بنیاد پایت بالا ترے از این
 تعجب نیست کار انبیا صاور شدن از تو
 به گردون آفرمانت همارے از پیوستی
 زمانه از تو پیدا گشت و هم یاتی بود از تو
 بجا که افتاده و اما ن لطف کر همی گیر
 قدر اندر اطاعت کونست کرده بدل شد
 شناسد از تو هر کوه می شناسد حقان خود را

جهان و بد گال تو چون زندان است و زندانی
 ای باشد ظهور تو ظهور لطف سبحانی
 که وصف مومن آمد فاشتن به غیب ایمانی
 نه گردیده معین گریست غیب و کتمان
 به خورشید نماند پس ابر بهی مانی
 که سازی یک قلم ظلم و ستم را از جهان فانی
 که رخش بهمت خود را ز غرش از کوهی رانی
 بر اے قهر حق بر دشمنان در حشر بر بانی
 درون سینه هر کس که از بهمت بود جانی
 کند رحمت و حمایت قهر از راه آسانی
 اساسش عشق قدر تو برافراز و چو الوانی
 ز شیطان نیست بیچس چو کند لطف ایمانی
 که تا ذات خداوند جهان با دمی عرفانی
 به تائید خدا که خدا گردون جو توانی
 به شیطا ن است به پیوستی یونانی
 که علت بهر ایجا دمی جان جسم کیمانی
 بلال چرخ عزت می کند اورا کیمانی
 قصا بر امتثال حکمت از جان بسته ایمانی
 سراج راه عرفان و کلید پنج ایتمانی

اگر بایستی ننی بر چرخ از بهیشت و ماکن
 تو لایق ترا خلق عالم کرده فردوس
 مثال بندگان این حجاج که کشش تابش کرد
 کند با سر کشان هر حکمت آنچه ناکرده
 خدا را بنده و بندگانش را خداوندی
 ولی و جاحم چرا بنود فدائے خاک بایستی تو
 نشانی هرگز از نزدیک نزدیک خدا اگر دو
 به عبادت هیچ کس عسرت نمی یابد زبانی
 ترا در سلطنت عقل غمتین کرده و توری
 هر آن کو گفته از گفته های حکمت یابد
 سخانی را ز گفتار تو در یاد اگر شغف
 جلال و عزت و شان کمال و مطلق
 سلسله آبخنای بر نفس گشته بندگان تو
 خدا قاهر نماید که ترا عصیان عدوئی تو
 زمین آسمان محکوم فرمانت همی باشد
 چگونه سر ز فرمانت گشته تابد درین عالم
 کنی محتاج را حاجت روا آن معذنی
 نماید کار بایت آشکارا شان از دورا
 قصار اوصیاء نبود ز فرمان تو بر نشین

زین بر خویش از روز توبه و چو ترسانی
 که باشد اندران کرد بیان خضر علیانی
 ز دیوان جلال تو شود عصاره چو فرمانی
 به دیوان محمد و پیشه فرمان سلیمانی
 ز به این طاعت یزدان خیر از عین ششانی
 علی مرتضی را دل در تنگول اند اجانی
 شود مردود درگاه آبی هر کار آتی
 فروشد هر گدا سبب عسرت یار زانی
 بر اے سعادت باشد بدگاه تو در خللی
 نداند فرق در قول حکم و قول طیبانی
 شمار و گفته های بوعلی را ز اثر و لامانی
 به ایوان رفیع تو نمی سازند ارکانی
 که تسلیم و رضا گردیده خواجهاش طافانی
 توئی شایسته خدا را دوست گرد و عصیانی
 سلیمان حکمران آمد اگر براسی و جانی
 قصار کرده محکوم حکم خویش و آتی
 نانی قطره را در یاس غمین آن عیاضانی
 نه قلمت در عطا داری نه در کفایت
 تو فرمان قصار که مصلحت باشد بگردانی

بجای دانه مروارید غلطان بارمی آرد
 نوی و کنگلی باید زمانه در زمان تو
 نهانی کار بای الفت تو بے شمار آمد
 دولت را سر سخاں قاش کردن آن مدّت
 ربوده نیکه از نافه خوئے تو مشک چین
 بود ذات تراور یافتن دشوار از عطف
 به تو بخیر همه اعمال نیک زشت مردم را
 دلیل علم باشد پیش تو قرار جمل خود
 توئی دانای راز و آگه از کنون ظاهر
 ز دنیا ظلم خیر دشمنی چون به تحت خود
 برائے را ایض حکم تو جلال کجا چرخ آمد
 به قهر و لطفت - برق شعله بار و آذاری
 صد و ظلم دشوار آمد و رحمت عدل تو
 کشیدن دست از کار که آمد متعجب
 میرا و راست کنون ضی کردن حاجت خود را
 شکر گردن مهر بر اباد شاه محدث چترا
 سیرا یا صورت اندوه کل یاس می باشم
 نه ماه کام نصبان و منم چوں مورچا به
 نه ماه چو تله میس که سازم از برای خود

به هر کشته که دست بخشش تو کرده و به حقانی
 شباب زال دنیا را بعدت ریحانی
 ز عصیاں یافتن غفلان بود کار نایابی
 رخت را ز بربوداں جلوه دادی توانایی
 ز باغ خلق نیکویت بود جنت خیابانی
 که در مانده به تحقیق سپید و سیاهانی
 تو در دنیا و عقبی عدل را و را چو میزانی
 نبوت دانش آمد معترف گشتن به نادانی
 که ناگفته بهی وانی و منو شسته بهی خوانی
 چو بهر واد بر خیزی به عالم فتنه بهشتانی
 برائے فارس امر تو کیتی گشته میدانی
 به عزم و علم همچون باد تند و کوه شهبانی
 دمی مظلوم را قوت - نه ظالم نور رستانی
 ز باں بستن بهرج تو بود بهتر زستانی
 که ممکن نیست وصف تو ز خالق قانی
 نظر کن سوسه من تا بگری تصویر چیرانی
 ز گردن بسکه می بینم جفا و چو بر آسانی
 چگونه وار به پیچاره مورا ز کام لغبانی
 مگر خلاق عالم شنیدم کرده است نادانی

نشانے نیست اندر عالم هرگز آسایش
 محیطی می کند چشم ز طوفان شرک من
 نه کلزار تمنایم خنیده نام سرسبزی
 نمی باید زمانے بچره از آرام جان من
 که در خون شوم عرق و گیسو آتش زخم در جان
 تحمل بر جفاے آسمان آخر کف تا که
 چنان گردیده ام در مانده اندر فکر کار خود
 چو آگاهی ز دردم از چه در مانش نمی سازی
 نه اندر بسکسی غیر از تو باشد یا درم شام
 امام حسن و انسی تو بر من پیش که حاجت را
 چه باشد چاره کار که چو من پیش تو
 غلام بارگاهت هم و همواره می باشم
 بود صبح و مسافت نمون مرح آ بایت
 بمرت زاده ام با مروت از دنیا روم بیرون
 تو سل با تو دارم چو مدی جویم از نیر و آل
 زورگاه تو هرگز در به درگاه دیگر نازم
 ز لطفت خواستم که خواستم کام دل خود را
 که لے بارگاهت استم و دادم که می باشد
 که از بیعتت برخسروان خرد میا بایست

بنور کلبه من محنت و غم را فراوانی
 نماید سینه ام از انغمای دل گستانی
 نه باغ آرزویم دیده گاه کوه ریانی
 بهمانا گشته ام پیدای آلام روحانی
 که دارم دیده غمخیز و آه شعله افشانی
 کند تا چند قلاب زمره از موم پندانی
 که گویا از زمین رفته بیرون عقل انسانی
 بمن رحم نمی آری و حال من نمی دانی
 نه جز تو و حکیم هیچ کس اندر پریشانی
 نمایم از که استداد تو سلطان دورانی
 که از دربان درو جهان عالم هم نه دورانی
 محبت را محب از دل به خوشن جانانی
 شیار و زمی است کار من برائے تو تاختانی
 ز جهان و دل بهیچ را نخواهم زد نگاه بانی
 ہی خواهم به حقیقت نخواهم از تائید زبانی
 نه با انسی عرض دارم نباشد کارم از جانی
 به باب تو نمودم گر نمودم حلقه جنبانی
 بر احم این گدائی بهتر از ملک سلیمانی
 ز غم از طاعتت اندر زمانه لاف سلطانی

تو اندر غیبت از اهل جهل گرفتار داری
 چه شد نادیده که چشم سرم مهر جهل تو
 همی داکم که دروینا شد مبر همی پیدا
 چه ترسم از زمانه چون تو سلطان زمان هستی
 چه عصیانم نظر متفکین به جسم خوشین نگردد
 گفته گام سیه گام نه جز عصیانست دیارم
 پیشان را حقوق تیر کردن آئین نیست یزوان
 تو هم عذر مرا پذیر و بگذر از گت همن
 قلم بر نامه جرم و خطایم از کرم در کش
 ز دست مرحت بار گشته بر دار از دوشم
 چرا دوشوی که مرا آسای نمی سازی
 نمی یابم اما نه نماند گیری در امان خود
 بدینا آبروی و عزت و مال و منال ده
 همه کامم بر آسای و اوقت مکنون خاطر با
 بر آسای کرد کار عالم و پیغمبر پاکش
 بود تو بای تو ایای را به عالم محنت و درد

به مهرت آشکارا می کنم دعوی نه پنهانی
 که می بیند ترا چشم و کلم از نور ایمانی
 که از فرط و لاسه تو نمانم خویش را فانی
 چه باکم از جهل چو بهر تو باشد جبابانی
 که بجز عاصیان تو آیه الطاف رحمانی
 مگر دانی که میدارم ز کار خویش پشیمانی
 ندانست خود بود پاداش بهر خاطی و جانی
 شود تا ظاهرا از رحمت که هستی ظل زوانی
 بکن آزادم از خوف عقوبت بجای نیرانی
 بشود از آب رحمت و اغ عصیانم ز پشیمانی
 که چندان نیست این شوار تر کار که نتوانی
 بلا را از سر من برنگرد و تان نه گردانی
 به عقیقه رستگاری و نکات معفو و غفرانی
 کنم گز عرض یک یک نشود بطواریطی لانی
 بفرستی جود و احسانه که کان جود و احسانی
 بدینا عاشقان را تا که باشد وصل و مجمرانی

عهد و پیمان همیشه با و در و محنت آماده

حقیقت را وصال شایسته مقصود ارزانی

قصیده مقتبست افضل الناس فی فضل العباس علیه الصلوٰۃ و السلام
 آمد بهار بوستان گردید فردوس بریں
 آئین نوروزی دگر رسم طرب رانانہ کرد
 گل باز و چین چین افکند طرح انجمن
 زو کلمہ مشکین و گریه باری بر ہوا
 گشتن بگرگشتہ نقن کنکشتش باوصبا
 قمری و بلبل جال تل از نالہا سے جانگزا
 ہنگامہ گل گرم شد از مردی بازار دے
 از دستبرد و ہر گال اشجار عرباں مانده بود
 آئینہ بود اندر خزاں از برفی مھن گلستان
 شویہی رنگ خزاں از دوسے باغ ابرہارہ
 از نپہ مبلج ویدانار چل در وشت و در
 شمشاد اندر بوستان استادہ شد چون دلباں
 چوں ہم آمد شبنم گل شد غنچہ مانند مسیح
 ہر خار و درموی بہشت آمد آفتاب گلے
 بہر و سوان چین گشتہ گلستان مہر ناز
 در باغ نسیم را بہ بلبل چوں لہذا کمال
 خواہی از نظارہ کردین عکس خود در آئینہ
 از حکم سلطان بہار آوردہ بیرون نامیہ

نصراں دگر شد باغبان گلن مگر شد جوڑیں
 واکشت باغ شربت از دستہ نیم فردوس
 منقاد مرغان باز شد ہنر چنگ را مین
 سبزہ بساط مردوں گستر در دوسے بریں
 دار و ہزاراں نافہ ہائے مشک اند آستین
 سار و چکاوک دلربا از نغمہ ہائے لہشیں
 شد شام غم صبح طرب تا جاوہ گرفتہ یاکین
 نوروز پوشیدہ بہ تن شال غلطت یاکین
 اندر بہاراں سبزہ اش کردہ اشجہ نظر دین
 ساز دہی باو ہا گیسو سنبلی پر ز چین
 زولالہ نغماں در آں آتش زدہ سے آستین
 قمری کشیدہ اندل فغاں چوں عاشق از خونیں
 باد صبا تا بہر آں گشتہ دم روح الامیں
 در فردوس ہر برگ کاہے گشتہ گلشن آفریں
 تاشد کشیدہ سائبان ابر چرخ بریں
 شبنم بہر برگ گل مگر غلطان چو نوکے نہیں
 در بوستان عکس گل ترانہ آید جو بہ نہیں
 لعل زمرہ ہر قدر اندازد میں بودہ دینیں

ہر مرغ در بستان شدہ چوں طبل باغ
 انجم سمن باشد سمن زار آمدہ چرخ بلند
 ہم از دامنالائے تیرا ہی یا بی مکان
 از دامنہ اخگر یہ مجھ سبز میگرد و نہال
 ہر گاہ می بالہ ہر آن چیز سے کہ می افتد بخت
 ہر قطرہ افک بیتیاں دانہ نخل نشا ط
 حیرت انیس بالیدگی دلم کہ جسم مردگان
 نبود عجب بے سنبہ گرنیسیت و گلشن گلے
 چوں گل دل با دامنہ از غنچہ گل کردن شکفت
 از آفتقنا فصل گل گشتہ کہ دورت انبساط
 از گریہ عاشق اگر سبز شد باغ اعل
 دایہ چنے اشجار شد اندر ہوا ابر ہبار
 اندر بنفشہ زار سوسری با بطلت آفتاب
 از جوش خوشحالیست بلبل کا پچان شد ناکش
 دیدہ است ہر گونا گونینا چمن بنداشتہ است
 چوں خط و لبر از دلش رویو سبزہ طرف جو
 یا قوت ہم از معدن فیروزہ می آید برون
 ہم ہم روز بالیدگی تاسدہ قوافر آختہ
 ہر برگ کا ہ طعنہ زن بر دو کھ طوبی شدہ

ہر نہر و در گلشن بود مانند سہرا انگبین
 خا و چین گردیدہ سوری گشتہ خورشید مبین
 ہم در چین ہا خسرو گل را ہی بی کنی کمین
 می رسید از شاخ غزالاں از جوان و یا عین
 گر سایہ النساں شود النساں تعجب نیست ازین
 آہ دل مظلوم در باغ طرب باو نہیں
 دار و نمودن بر زمین چو نانکہ در زہاں جنین
 اندر جہاں بے کا کچے کس دیدہ روئے نازنین
 تازہ از رانش کوش آمد ہزاراں آفرین
 امواج دریا سے طرب گردیدہ چمن بہترین
 آواز مطرب نالہ و بانگ طرب گشتہ امین
 جان تن گلزار شد در سہرا ہا و امین
 سوختاں اندر چمن با آسمانے بر زمین
 فرط طرب آوردہ قمری را بہ فریا و امین
 مخلوق فرمودہ خدا غلمان حور ازاد و امین
 چوں لعل معشوق از رخسار سنبہ بے گل فرس
 بیند ہر آن شاخ گل در باغ سپدار و امین
 ہم فاختہ گردیدہ ہم آہنگ بار و امین
 ہر خار از بہر جہاں گشتہ زبان نکتہ چمن

تاثیر فصلش کرده چون فیروزه یا مثل عقیق
 یکبار در گلشن بیا بگریر از گل گلشن
 شد عام عشرت آونیشی آنچناناں لذت جہاں
 ہر راحے را در گنجیں گر پیش این صدف بود
 گردید از بالیدگی حصن سخت و رفیع اش
 ہر سر و ستادہ بیکیں دچمن چوں کیقباد
 ساقی بہار و انجمن باغ و نیست سہو علیہ
 اندر پردین بوائے گل محمد رنگ رو کو گل خال
 از صورت و سے روئے عثمان ام بگفتہ جمال
 شمشاد و رانگر کہ اندر صاحت گلشن بود
 آں بر تو نور خدا آں پور شاہ لافتن
 آں خسرو و شہر وفا بے مثل در و ہر وفا
 در لطف بے بہا بود اندر سحرا دریا بود
 در صمد را باشد جہاں از نور خلاق جہاں
 آں بحر جرأت را خندگ آں نصف بجا پیک
 گشتان اسرار نہاں نامے سرگن فکال
 ہر درو مندے را دادا ہر بے نوائے را نوا
 آں لبر حیدر بود با قدسیاں ہمسر بود
 حین اجتنی چونید از او شد بابا بطل بند از او

ہر جا کہ از سنگ حدید بکودہ برفا تم نگین
 صد مرتبہ بندہ یک برج ارمی داری یقین
 آہنکسا بلبل می شود گر از گیس خیر و طین
 ایدول نشسته حد ستر غمے را در کمین
 گا و فلک را شاخ آں گدا زمیں را شاخ این
 ہر شاخ بخادہ گلجہ بر سر خود چوں نگین
 ہچوں شراب ناب بنم لالہ چوں سائکین
 حسن جوانان جہنم ناگشتہ خجرت آفرین
 بابا گلشن طینت زنگی اگر گشتہ عجین
 چو نانکہ باشد رایت عباس در گلزار دین
 آں جان جان محطہ خصم روان مفرین
 آیندہ از بہر وفا پیشانی او بالیقین
 حلال مشکبہا بود مثل امیر المؤمنین
 وز آفتاب آسمان رخشدہ تراوراجین
 آں حمزہ و مدیان جنگاں جعفر اندر دین
 اندر دلش حق مکالم فریدہ اش عرفان کین
 ہر یکجہ را غم زد اہرنا تو اتے را محین
 طیارانش با جعفر بود در باغ فروغ بے بین
 روح نبی نور نازا و رانی از او جہاں آفرین

یزدی کے بازو کے پٹے پہنچا پہنچا
 قدر نسب بالا از او شان حسب الامر
 در دست او تیغ دو سر مانند برق شعله
 بہت رسول خاقین انکاروش نردون
 کردہ است دوشش را علم دوش علی دوش
 انچو انش بود عجیب گرچوں قرخند برب
 مختار سکا حسین در بہر بلا یا حسین
 پور شمشاہ جغت بے مثل و غر و عرف
 غیر اتی باسد جویند گرداں زو مد
 آن اختر بیج وفا آن گوہر بیج صفا
 آن افتخار ہر حرمی شد باز و سبط نبی
 آن شمع پر نور علی و اں ناصح علی
 ہم باب ہم ہر دو برادر ہم پور زلفش
 ہم کردہ اندر راہ سبط مصطفیٰ ازرقم
 برادر گاہ جلال او ہر پاسے کیقباد
 بالغمر شیرانہ او لغمر شیریاں بود
 می گفت اندر کبر بلا شان و شکستش بہکد
 و جہم او بازو شجاعت نہ نیم بر تھیل
 از بہتیش چوں پیرہ نالے بر تم سنگ شو

دست زبردست علی اور است اندر تھیں
 چوں حضرت زہرا انوار تہ شرم المین
 ابرے یہ با شد سپر بہشت نور شیدیں
 سقائی وخت حسین افزوہ قدش اچوں
 شد بازو انش چوں قلم گوید با جگر زین
 ماہی با شمع لقب اند جہاں داروہیں
 تائید زوار حسین و طغتش آمد عجیں
 ماتے بسان او غلت نازادہ بر سنگین
 ملک شجاعت اھواز تیغ خود زین گیں
 آن ایچ جرج اصطا آن روح و دیبا یقین
 بوعہ اگر بابش علی بازوئے حق المین
 کلام بدستور علی بر ہم زن صفا گیں
 محبت خدا را بہر زمین و مصطفیٰ را بہر زمین
 ہم را بہر اے نقش ناسخ ساختہ از دل عین
 براستان عزتش ہر سندہ پورا تھیں
 چوں با صلیح بال حقا دباہے را طہین
 فتح حسینی را ہی باید علم ار سے جنیں
 دنیہ انش جرات دل از انور خود ہیں
 چوں شیر قالین آمد از ترس او شیر عین

چون تاخته در کربلا نازی شو شطرات
 او غره تکبیر را چون بر کشد بگرفتگی
 در عرصه ناورداگر بینی حسام تیز او
 در بهشت و در قوت و در مملکت و در پردی
 در کشور ایام نیامد باد شایب چون حسین
 نشان رفیع او بر آسماں آسمان
 او کشتی در یائے عزت را حقیقی تاخدا
 هر صفت عادت که نزدیک خردمندانست
 ز دار سبط مصطفی را حامی اندر بحر و بر
 چو اهر و بازویش قلم گوید از تیغ جفا
 در دلوں رسم ندارد و بحسل در راه خدا
 از پر تو روئے میزش دره گشته آفتاب
 بهر سوال از عروۃ الوثقی - جو اجمهر اوست
 با جود او ناواقف آمد ز رفیق از افتقار
 جویی اگر تا سید این در - طلب کن زود و
 باشد سبب عیش ابد اگر اندر ماتم
 هر قطره اشک که از چشم عزاوارش بکشد
 اندر دغا از پر دلال او نامی باشد نظیر
 نوز قمر سنجی اگر با پر تو رخسار او

شد غرق در طوفان آسبغ او فوج لعین
 در دشت بجا لغوه گدوان را همی گزافین
 گوئی به بحر خوں شنادر و ننگ آستین
 اهدا به عالم نافریده چل - رب العالمین
 مانند او هرگز عمارت سے ندیده فوج دین
 قدم بلند او بود عرشه پئے عرش برین
 او محنت ایوان جلالت را خرد و یزد حسین
 می بیند از دانش هشیبه و عقل دور برین
 بهر عزاداران او در دین در دنیا حسین
 یشکست بار کوه علم بر بای جبریل امین
 نمود بچے دین حق از اینک جان و عشق
 گریه از شیشی گشت او آب انگبین
 با سخ و لاله او بود از پرش بل المستین
 با عجز او از استکانت تا شارسا استکین
 خواهی که بر تو مهربان بود خدا هرگز برین
 سوره راحت بود اندر عشق و دل انگبین
 از هر وجه رحمت حق می نمود در غم
 اندوه غما او و فادایه نمی گرد و قریس
 صبح غنشین آن بود این آمده صبح پسین

قلمم اگر آتش بجای آید و چوئل تنگ
 تندی بود اندر نگاه اودم بخت غضب
 ابر فلک میرے بود در زیر نشیں باہوار
 شمشیر بنود آں بود کل فتائے و ثمنان
 آتش دم و آئینہ رو نگل میرے سبب رنگ
 در جلوہ چوں خورشید و اندر حدت آمد صاعقه
 عالم کش و دردم خورد و چوں رو مغفرت گاف
 ابرو سے یار اندر خم و در دم ٹٹھا لمبرال
 شاخ نہال لفت و آئینہ ر و لے ظفر
 سر نیچے بوت ز پئے اہل جہاں یا قبضہ اش
 آئینہ را اگر ندیدیستی کہ خیر و برق ازاں
 ممکن نمی باشد کہ آید دشمن دیں در وجود
 جز نارا و نارسے نباشد در زمانہ موج خیز
 تیغ است اما داس بہر گشت زار زندگیت
 در خواب بیند شعلہ ناشیں ہی کوزد عدو
 سیما با رانش چو کرد الماس را یا قوت تر
 تلخ و گہم گیتی را منی سازد نظیر خلوتے
 ہم احرارے از آتش آں بر فروزد و صد فقر
 گر شکل آں شمشیر چوئل ناشیں منیم بود

گردوں اگر باشد شہادت او چو تو خرید میں
 جو ہر پئے آئینہ قہر است برابر و ش چیں
 برقی جہاں سوزے بنو شمشیر نشیں در ہمیں
 شمشیر بنود آں بود خصم بھائے مشرکس
 لیلی و ش شیریں او اندر اجمال ناز نہیں
 چوں ماہ نور قامت و چوں ہر باشد چیں
 خلاش آمد چوں پرند و موم گردا نہیں
 چوں قدر معشوقش خرام و چہر چوں درک نہیں
 گردوں برائے انجم چوئل پئے در نہیں
 باشد نیامش یا بود دست اہل را است
 اندر صف ہیجا بیا و بر تو آشنایش ہیں
 در صلب باش سوختہ از شعلہ اش ما و ہمیں
 جز آب و بنو و جہنم آفسرین ما و ہمیں
 سیف است اما اسے نخل عمر را دار و ہمیں
 اندر شمشیر بشود و ناشیں ہی میرے نہیں
 گردید چوئل رنگیں بہ خون ثمنان را نہت نہیں
 کے می شود و اندر قریب و شمشیر جلوت کریں
 ہم قطرہ از آب آں ہر سازد در نہت نہیں
 در صورت آمد جو ہر شندان ہر خست نہیں

شیر فلک رادل کباب از آتھابا رآل
 ویران نماید عالم و آباد را سایاں بود
 مانن خورشید قیامت چون بختد وقت جنگ
 بر جان دشمن برق افندد کیش آن دارد اثر
 بهر حصار باره گر بنیاد کن سیلے بود
 تا دور از گردون گردند دم تیرش برید
 ساقی اگر شد باد و اندیشیش از خون بود
 از فتنه شد عالم تنی تا از غلاف آمد برون
 گر چیش نامه هرگز نمکن وقت غضب
 بریدن گرز و تبر و تیرین شایخ ترش
 رفتار آن بے یا بود اما مقام حیرت است
 آن باد و پایا بیکر رهوار بگرفتد است ابر
 غرنا و دم طوطی پرو گیسو در آینه یال
 سخت استخوان محکم نی آتش نعل سایه مظار
 جواز بود اور استام نعل پایش ماه نو
 دروشت چون سیل ثریان در غام اندرستان
 عنقا است در پرواز و پر و از قمار است کیک
 از سرعت رفتار آن حیرت زده هم و گمان
 لرزنده چرخ از لولش شرمند باد و ترش

طوفان آتش را حباب از آسمان هفتیں
 خصمی کند با آفرینش بشنود تا آفرین
 میدان شود چو علم هفتیں بے اعدا دیں
 بر دوزباں بدخواه را تا شیر نامش مستایں
 مفتاح می گرد پئے دروازه حصن حصین
 بے هفته گردیده شهر و بیجے شور آمدنیں
 میکش اگر گردید باشد کاسه سرانگین
 گیتی پرست از شور و تیر تا در نیام خود کس
 هنگام تیرش چو کس تا دیده بر لولش چیں
 دریدن دس تا سپر و دین دیبا بے چیں
 بابا و پائے صاف بنی بر پویم می گرد دقین
 آن باد و پایا برق در شکل فرزند گزین
 کوتاه پا و گردنم - لاغریاں - فریہ سریا
 ذوالدفعه - الاس جلد آسن تن آینه چیں
 باشد رکابا و راقم - ترے زدمه میں
 کو ہے بود در زیر راں گردون گردن یزیدیں
 در قفس طاووس آمد و دھو شکاری حور عین
 شد لاکل میزش مکمل گردون گردند تریش
 ترسده دیوار هفتیں و ز هفتیں شیر عریں

چوں گنج رفت اندر زمین زنده از قبر پیش
 از غرش هم بالا و دیدن طینت او را خمیر
 در دیده اش آینه قهر خدا گشته نگاه
 از یک گریبان سر بر آورده است و چشم او
 از صدمه قریب هم او آنچنان ترسده و
 صیاد اندر خواب هم هرگز ندیده صورتش
 هرگز اساسه در جهان محکم نه پیدا و دش
 نزدیک پندار و اگر جائی که پرت از گمان
 از گوهر هم بدتر ایش هر مکان در جهان
 بر دشمنان مرگ است غالب گر کند پایش مدد
 هر دشمن را بگری جان می کند بروی خدا
 از سرعت رفتار او آگاه گردیدن محال
 شیر تر یا از همیشه مانند آه و دم کند
 مرگ مفاجات است چون آمد به فوج دشمنان
 ابراج اعدا را بر پرواز باشد پائے او
 او تشنه رفت اندر فرات و تشنه با نامد بروں
 در یک نفس طعی نماید قریب و بعد ازیدی
 از نصرت دین و انجی استند گشته دیر لکه هست
 اسے حجاز آل زکب علی قارونی شرم

هر موه از پائے او گردیده با قارون قرین
 با ذات او از ساحت امکان بول و کعبین
 در سینه قلبش را گریز غضب باشد و دین
 آمد بروں قهر خدا و دشمن از یک آستین
 زهر لابل گل بر دست آید شمار و انگبین
 ازوے صید را اگر آموخته است و چو چمن
 اندر زمانه پائے او چمن نمی داند حصین
 از تیزی رفتار او هرگز نباشد دور ایں
 تا گشته خوف تر کتارش بر دل دشمن مبین
 گردان جان از عدو دشمن اگر باشد معین
 رفتار او باشد مگر ز قمار یا رانانین
 و اندر آن کو سرعت رفتار او گویا همین
 چون در صف لشکر اعدا اش بنید خشمین
 قهر خدا باشد چو تازد بر خصم لعین
 اجسادش اندر زمین اندست او گشته فین
 هرگز نیایی در جهان ایسه و قدار حقین
 زیبا بود گر یاراق و دفرش خوانم قرین
 را کی او ناصر فرزند ختم المسدین
 کا و رانیا در جلال مثل دودنیا و دین

خواهم که در مدح حضورش مطلع الشاکم
 اے از علو پایات اندر عجب چرخ بریں
 سبطین را بودی یار اے ز به غوث شرف
 چرخ کرامت را بنود چرخ نخبه تابناک
 می باشد از اندازه و هم و گال هم دورتر
 چونانکه عیسی قدر افزایه و مریم آمد
 نتوان رسیدن هیچ کس عزت و جود تو
 تا تیغ و کف داشتی بودی پیر بر حسین
 صبر تواند هر بلا صبر و صبی ^{مقطعا}
 همراه چوں ماه محرم باشد از بهر غمت
 اندر فرات یاد آمد چوں لب شکست حسین
 شمشیر تو چوں شد علم در جنگ با خد و قطار
 خواهد که گردد رایت را نخبه مهر آسمان
 محل و گهر و دست فیاض تواند ریخت
 در عالم چون تو توانی اشت از ذلت پارس
 ممنون نیست را بود از منت یزدان سپاس
 شند از جلال تو سودا اگر جلال ذوالجلال
 دست تو چوں دریا بود فیض تو لا ختمی بود
 اگر از پئے خوف الهی سینه ات گشته مکان

کاذب صفا خیری بود تحیر تا صبح سپاس
 ایوان قدمت را بلند و سیمای باشه پیش
 اے حیدر اجلال بوده باقی سیوب دین
 گنج سعادت را نیامد چوں تو بخور سیم
 در حیرت انمنان رفیع است عقل و ورین
 تو آمدی سر مایه عزت پئے اتم النبیین
 دانندگان پایت والا سے تو دانند این
 نشکست زانده پیش کرتا داشته چو تو حسین
 جنگ تواند که بلا جنگ امیر المومنین
 هر روز اندر رات عاشق و سیرت و العین
 با اینکه بودی تشنه افکنده می گفت با حسین
 دست یدالت است و دست چوں آمد ازین
 وار و تنه پرچم از گیسوش سازد و عین
 مشک گللابانگمت خلق تو گشته ما و طین
 در کشور فیض تو نتوان گفت لو لور را شین
 معجون لطف را بود از عین این و دین
 از قمر تو گشت آشکارا قمر رب العالمین
 کین تو دین تو بود مهر تو فرودس برین
 از بهر تو که بر یا آئینه گردیده جبین

هم قهر و هم خسرو از شهر و گمانه ایچو
 هر کس کند طوف فرحیت کرده طوف عشق
 تا زائران تو محال آمد رسید دست عذاب
 از خاکم دست شکستمانش نباید کم بشود
 گشتی شهید و از شهادت یافتی عمر ابد
 کردی شناور بحر خول بر محبت صمد و جبار
 چون بر حسین کربلا از جهان دول گشتی قدا
 بنفشست هر کوه و در کین زائران روضات
 هم عین اندر نام تو روئے وفار آنست
 مثل سلیمان آمدی بر اسم جن فرمان بود
 تیغ ترا فراد و خارا آمد موم و پنیس
 خلقت گویم جودت فرد لطفت بودی انتها
 چون زمین کربلا غلطیدی اند خاک خول
 از خوان جودش مغنا هم ز که بردار آمده
 چوں باد جبینده بود با حلم تو کوه گراں
 سپید بودی بوحسین راهر که رخ تابد ز تو
 امید را هر کس که برید از تو بر غیر نصبت
 سنجند اگر با نیت اسد را همه
 مثل تو فرزند بیار و مادر گیتی محال

تا نید خواه ازین گمانت هم طغان و هم نگین
 در روضه تو هر که آمد گشته در جنت گلین
 از روضه ات دارند حصی بن حسین متین
 هر خائست کافر بود از نام تو نقش گلین
 دلوئی سر و بر رویی از اولین آخرین
 یگستی از دنیا به دوی برداشت صمد و فرید
 گویند نایت مصطفی زهر اثر اوسد حبیب
 قهر خداوند جبار بنشندش اند گین
 هم از برائے کامل آن شاه توبه دست سین
 از پندگان بارگاهت گردی کباب نشین
 از رخس تو چون خانه مور به تبخیر حسین
 عزت سبک حلت گراں آیت بی باخ و زین
 در مدار ایوان شهادت یافتی جلال شین
 هر بے لقا کورینه چینیان شد برین حسین
 چوں کوه سنگین آمده با عزم تو باد و زین
 نه غلط گفتیم که باشد پر و زین بوحسین
 در باغ آمانش بل با هر گل شاد و زین
 گویند کافر اندر عدالت این کوه گلین
 ممکن بود زائیدن پور و پور و زین

خواهم اگر اوصاف تو منسوب شود گشت ملک
 از ورت جود تو بود و هر پایه دارے پایه جو
 هر سیکینه را خداوند آمدی اندر جهان
 می گفت غور شد در خشنال می در خند فک
 دانسته طبع تو بشم را بهار باغ خلقت
 بالور قلب روشن تو لیل نظم گشته روز
 اعداے تو ملت نمی یا بند از دست اجل
 از خبث ابلیس است گو یا خلقت بدخواه تو
 ملک شهادت کرده استیخ از شمشیر خود
 بر ده صفا از روی تو اندر جلب آئینه ما
 بهر رضائے حق چو دادی گوهر جان رکف
 اندر گمانش هم باشد تا امید سی را گذر
 آن ملک جود دست کا بخا فتم می گرد غما
 در بیت حمود آمده هر کس سرور و رفعت
 ایماں است حصن من حصنش و کا تو بود
 اندر از وراں آشکارا ز خاک پاک قدرت
 آمد شب گیسوے تو در قدر بالتر ز زهر
 چون خانه ات نبود نهادی در زور و دهر
 اندر بیا که تر شد سرشته طینت احباب تو

گویم اگر روح ترا بود ز بال روح الامیں
 از لهر عول تو شود هر مستغانے مستغین
 اگر بنده بودی خداوند جهان را سکنین
 میدید در میدان جنگت هر که بنشسته بر زمین
 میو اندر آئینه دولت انکاسه چیں بر چیں
 هیچ خنقین با همفاے سینه ات صبح سپیدین
 چون گور زهاں می شود در نقطه می گردوین
 اندر نهاد او ثقافات آینه ان گشته عجبین
 از شیر بازوے خود گرفت آقلم دین
 کرده شمیم غمے تو خاک عربا مشکین
 در راهش از اینار مال ز چسبان می نشین
 بر کام دل بنشیند هر کس کم می از یقیں
 آن کشته لطف تو کا بخا شاد می آیدین
 اگر جاگزیند اندر آن کعبه گشته جاگزین
 رکنے نماز از بهر دین مهر تو ان گن کین
 اندر زمین و فضا ات نجیبه رحمت دین
 اندر ضیاء و سے تو اندر و کش مهر مبین
 چو لستار تو در دنیا و دین گزین
 مختار طاعت شیشه ان گشته با پاگزین

فیض و عطارانیت الایامیاریا تو بسیار
از نثارانت هر کجا شد افکندیش چه باک
قصر شمامت را تو بهی شهر یار تو دخی ششم
از زندگی جزو و ستان تو خبر ده بهره کس
مهر ترا انکا شستن کمتر ز ایاک عین کفر
می گفت هر کو قامت پست بازویت بدید
گر بر نیاسنی بگذرد حرف ز طومار غمت
قرآن عالی ظرفی نشان جام الفت
تا بنده نجم آسمان کسب ضیاساز دازان
فرمان روا شد هر که از قرآن بران نوشده
زورید الهی جوید آگشته از سر خجرات
پشت سپر انداختن باشد سپر بربلا
این واقعه آمد عجیب و طرفه آمد احسب
مرگ از پیش آمد چو آمد پیش تو کند آدرس
گوش عدویت از پیام مرگ نفرت داشت
دین خدارا غار زه رخسار مهر تو بود
ناله هرات کوزا از ذکر مصیبتا تو
بخشی بلند می هر که راستی نه بیند هیچ گاه
تا شب جو یا نت چه اثر شد از دور و نزدیک

جو و سحر انیت الایامین تو کمین
شد هر که مداحت چه پیش از کما کافین
مهر کرامت را تو می باشی ندیور استین
زیرا که میدانند آسمان نفس را و اوسین
کین تر ایند اشقت از کفر بدتر اصل دین
بارغ شهادت را بود زینده شهادتین
از هر زبانی ناله و از هر دلی خجرتین
خواهند کاندیزم خود سازند از دم تلکین
رخسار تو پر تو فشان گرداگر بر یاسمین
هر کوبندگ آمد از بندگان کمتر
نیرو به بازو و شجاعت نور به پشت بخت
ترسیدن از تیغ تو درع پر دلال شکتین
تیغ تو در دم می خورد و گز تو می باشد سمین
دوری ز حبش بسته جان شد یله باوقین
اما چون شفت از زبان تیغ تو شد و کشین
آینه آمد از کفر و ضلالت با تو کین
و باغ رحمت کفر و طبلیل شد و اورا انین
عزت فرمودی هر که است از عزیزان حقین
کز تو اعانت کردن کفر از اناسین

ای عیشی بجایه هم آمد ز لطف چاره جو
 بنگر چسبان از گردش گردول شاد کاش تیراه
 یک لحظه اش از سالها نگذشته اندرگاه
 مانند جوی دیده او سینه اش آتشکده
 هر دو او را غم فرا هر رنج و طوافت ربا
 آه از دلش بر فاسد تاب و تو باش که بسته
 هرگز ز فتنه از خیال او بیرون ز عیش
 اندر غم دور آمده غفلت تو انده حال
 زین بوالعجب تر قصه هرگز نباشد در جهان
 چشمش که زبان است تا در عالم در شب
 روئے خود از تابانی از او سوئے که آرد بخواب
 تا چند نال روز و شب از دست جوگرهای
 پیوسته می خوابد حق تو مدد از کردگار
 و اعتقادش فرا برائے بادشاه که بلا
 بالار و بر آسمان تا طاعت طاعت کنان
 بادا حجب تو دلیل جاده رشده و صلاح

با سینه آن غم خکار و خاطر زار و حزین
 دور زمان کوه چکونه حال او ابر به بین
 خالی نبود از رنج و غم یک ساعت و از نیش
 گلشن دلش از دغاها آهش بچو و یاد نیش
 هر تاله هرش جانگزا هر برایش و ایلمین
 دست اجل با خواسته کاید بر دلش آهست
 امید عشرت نماند اندر گمانش با یقین
 گفتن توانده و رنج خود بود کاش تبس
 تو نام و بی باشی و او مضطرب و خست
 پسند گریا ز چنین کمون و دلش ز کین
 بیا طاعت از کجا اورا نه گری باشی معین
 تا که بدارد گردش و ران نشاند و کین
 دارد زفات تو تو سل پیش رب العالمین
 کن مشکل او زوجل بهر امیر المومنین
 نازل شود تا رحمت داد از عرش برین
 بدخواه تو که او تیر باد از ایلمین حسین

تمام شد

تعداد اشعار تجلیات عرشی ۲۹۱۹

ضروری فرہنگ تجلیات عشی بترتیب حروف تہجی

بارہویں قصیدہ کے چالیسویں شعر میں باد کا معنی لکھا گیا ہے اور وہ یہ ہے۔
 اول دوم۔ دوم پوش اول حروف ثامن شمار ثالث و برید ثالث قال
 اول، دوم یعنی حرف اول باد حرف دوم حروف تہجی یعنی جاسے۔ دوم پوش اول حروف
 یعنی حرف دوم باد حرف اول حروف تہجی یعنی کاسے۔ ثامن شمار ثالث یعنی حرف سوم باد
 آٹھواں حرف تہجی یعنی گاسے۔

آباد الہ۔ آباد	ابرار۔ طول کرنا	ارتجا۔ امید رکھنا
آفام۔ جمع اشم گناہ	آباد۔ طول و عرض و قیاس جمع بعد	ارمغان۔ تحفہ
آجام۔ جمع اجم غیشاں	ایش۔ بلند کرنا۔	ارتحال۔ سفر کرنا
آساد و آکاد۔ آگیاں	آبیاد۔ جمع جید۔ گردن	ارومی ہشت۔ چٹیلہ کامینہ
آڈار۔ چیت کامینہ	آجلاد۔ جمع جلد۔ چیلکا	ارزن۔ ایک قسم کا چمچ ٹاڈانہ
آڈ۔ آگ۔ پوش کامینہ	احتجاب۔ چھپنا	ارتنگ۔ نام نقاش پختی
آساد و آسود۔ جمع اسد۔ شیر	احتیال۔ چسپا کرنا	کتاب۔ یا نقش و تصویر
آشتاب۔ تیرنا۔	اھراد۔ تیر کرنا	ارتنگ مافی۔ نام تھانہ۔ بیاض مافی
آلا۔ جمع الی لغت	اھساد۔ چھتی کاٹنے قابل ہونا	ارشاد۔ راہ حق دکھانا۔
آمال۔ جمع امل۔ امید	اعفاد۔ پوشے نو اسے۔ خادم	ارتباب۔ شک میں پڑنا
آمیغ۔ آمیز کا بول۔	اختفا۔ چھپنا	اھداد۔ امید کرنا۔ راستہ میں
آوا۔ آواز	ادام۔ سالن	نگبان۔ رکنا۔
آوٹکال۔ شکا ہونا۔	افز۔ تیز ہونا	ارتقا۔ پسند کرنا
آہو۔ بے زریں شاخ۔ آفتاب	ارامل۔ بے شہرہ عورتیں۔ بے	استقرار۔ مدد چاہنا
آیلدا۔ آزمائش	عورت مرد۔	اسناد۔ سند کرنا

اقدام - کسی کام میں آگئے جانے	اضلال - گمراہ کرنا	استکبار - غرور کرنا
اقدام - جمع قلم	اعطاء بطول کلام	استعلام - آگاہی چاہنا
اکباد - جمع کبدر - جگر	اطلاق - بھرہ کرنا	استسار - پردہ میں ہونا
اکتیاب - در و منہ ہونا	اطلس شعلہ - ریشمی نقشیں کھڑا	اسود - کالا ہر اسامی
اکحل - رنگ ہفت اندام	اطفار - جمع ظفر ناخن	استرشاد - طلب ہدایت کرنا
اکمام - خلاف طاعے شگوشہ	اعادی جمع الجمع عدو دشمن	استشہاد - گواہی چاہنا گواہ ہونا
اکمام - شگوشہ بھکان	اعتلار - بلند ہونا	استبجاء - دوری
السنہ - جمع لسان - زبان	اعتزال - یک سو ہو جانا	استرواد - کسی چیز کا واپس لینا
الوان جمع لون - رنگ	اعظام - بزرگی کرنا	استبداد - تنہا کسی کام پر بند کرنا
الوف - جمع الف - ہزار	اعلام - آگاہ کرنا	استعداد - نیکی بھری ہوئی ہونے کا خاصہ
المانی - جمع امینہ - آرزو	اعناق - جمع عنق - گردن	استعداد - مدد چاہنا
آتم الکتاب - قرآن مجید	اعیاد - جمع عید	استکانت - ڈاری دعا جی کرنا
ام النبی - ماد حضرت عباس علیہ السلام	اغوار - جمع غور - زمین پیست	استارت - روشن ہونا
امثال - حکم ماننا	افتقار - محتاج ہونا	استمر - ختم نہ ہونا
استلا - پڑھنا	افتحال - تمت لگانا	استمر - ختم نہ ہونا
امصار جمع مصر - شہر	ارفاعی - جمع افعی - کالا سانپ	استمر - ختم نہ ہونا
اصل - اسید	ارغام - جمع غم	استمر - ختم نہ ہونا
انبار - شریک	ارغام - جمع غم	استمر - ختم نہ ہونا
انداد - جمع ند - مثل	ارضاد فساد کرنا	استمر - ختم نہ ہونا
انجاد - جمع جاد - زمین بلند	اقرباب - نزدیک آنا	استمر - ختم نہ ہونا
انقار - داد لینا - فتح پانا	اقتران - نزدیک ہونا	استمر - ختم نہ ہونا
انت عیدی - قوم پرانہ ہے	اقتضای - پیرہی	استمر - ختم نہ ہونا
انشاد - شعر پڑھنا اور لکھنا	اقدام - جمع قدم	استمر - ختم نہ ہونا

النام۔ چار پائے	باد عظیم و رخت کو نہ پھلے پھلے	بار۔ ہالکی و خراپی
انیں۔ نالہ۔ نالہ کرنا	دینے والی ہوا	بوٹہ۔ سناڑوں کی ٹکری
ارتفاع۔ نفع لینا	بارو۔ دیوار قطعہ	بہر۔ حصہ
انگلیوں۔ جامہ ہفت رنگ	بارہ۔ قطعہ	بہرائی۔ یا قوت سرخ
اوبار۔ نگلنا	ہتان نفقہ خام۔ ستارے	بہمن۔ پہلو ہان اور سینہ کا نام
اوتاد۔ پیچیں۔ اولیائے خدا	جختار۔ خوش نصیب	بیدار۔ مافوق چشمل میدان
اہتراز۔ گھاس کا ہٹا۔ خوشی	بدو فطرت۔ آغاز فطرت	بیت محمود جو تختہ اسکان کی مسجد
ایاب۔ بار گشت۔ رجوع	ہمازور۔ زیب دیتا ہے	پارگیں۔ گندہ پانی
ایدوں۔ اب	برج عقرب۔ حلقہ نصف کرہ	پاؤاش۔ بدلہ
ایرو۔ کسی پر کچھ وارد کرنا	رخسار۔	پاسخ۔ جواب
ایہام۔ شک میں ڈالنا	برو۔ سرد ہونا۔ سردی	چھک۔ ہتھوڑا
ایں مفر۔ جائے فراکماں ہے	بر نیکی	چخش و بکریں جانا
ایغ۔ جام شراب	برگزیز۔ پت جھاڑ	پدر ام۔ آراستہ
ایقاد۔ آگ کا شعلہ در کرنا	برگستہ ان۔ لباس جنگ	پزیرہ۔ پیشوائی
ایادی۔ جمع الجمع۔ پد نیکی نعمت	برہ۔ بچہ گو سفند و آہو	پچھن دانہ۔ تخم خرفہ
ما تھ	بزغالہ۔ پھاڑی بکرے	پرکار۔ پرکار
باب۔ باب	ببند۔ مونگا	پرندہ لشی۔ بڑا۔ تدار کا چوہرا
بام۔ صبح	بصل۔ پیاز	برنیاں۔ ریشی بڑا پتھر پتھر پتھر
بارانی۔ برساتی	بفصدہ۔ گوشت کا ٹکڑا	برنی خواں۔ منتر پڑھنے والا
باربد۔ نام مہرب	بجل۔ شوہر	بشیں۔ نام پسر کی آباد
بادشاہ رنگ۔ چاند	بنات۔ جمع بنت۔ بیٹی	بور۔ لڑکا
بادعاد۔ طوفان قوم عاد	بنان انگلیوں کے سرے	پورہ آستیں۔ فریدون
بادہیز۔ چلنے والی ہوا	پوم۔ بمعنی با شتم	پویدہ۔ دوڑ

پیک آسمان - چاند	ثعالب - لومڑیاں	بچ - دیلیں
پیرایہ بندی - آرائش	نعبان - اژدہا	حر - گرمی
تارک - مہاجر	مشن - قیمت	حصن حصین - قلعہ مضبوط
لکڑوہار - پریشاں	ٹھیں - گراں قیمت	حکم - جائے ناودان کو پھیر لیا
تبار - ہلاکت - خاندان	شیاب - جامہ	حطب - لکڑی
تذروہ - مرغ مہمائی	جام الماس - آفتاب	خفل - سرگرمی
توک - فلک - ستارہ میخ	جاہدوا - جہاد کرو	عنان - بکری کا پچھ
تربت - قبر - خاک	جانی - جن - خطاوار - روح	حام - کبوتر
ترت و مرت - زیر وزیر	جہا جمع جہہ - پیشانی	حس - نالہ - آرزو مندی
توخانی - معزز منصب	جہار و جہلہ - بڑی فوج - بچو	خنی - اچھا گھوڑا
تکماں - ایک گروہ کا لقب	جہج - بے صبری - سیاہی	خدا لگانا - اسے بادشاہ
تشیوہ - شاہ کرنا - ترندگی	سپی چشم	خطر - قدر و منزلت
تعال - آ	جان - دل - روح	خیل - بزرگ و برتر
تق - گرمی روشنی	جنیں بچہ ہاں کے پیٹ میں	خمار - ڈھوپٹ - چادر
تنگ - دوڑنا - گرائی	جوال - غلہ باندھنے کا سخت کپڑا	خواستار - طلبگار
تگر - آؤ	جودہ - پارہ	خورداد - اسٹارٹھ کا مہینہ
تکس - نام بادشاہ	چکاوک - مرغ خوش آواز	خوالی - بوری
تلل جمع تل - زمین بلند	چکل - نام شہر حسن خیز	خیری - ایک بھول
تلیس - مگر	چباب - سویرا دار تختہ میں	خیام - خیمہ سینے والا
تلمذ - سرکشی کرنا	ستون خیمہ رکھتے ہیں	وال - دلاوت کرنی والا - پرندکاری
تندر - بجلی کی تڑا	چروچیرہ - غالب	والنی - ادنیٰ - نزدیک
تین - بڑا سانپ	حتی قارت بالحباب - نالینک	وار - چار پاسے
تیر ستارہ عطار - شہی جہج	پردے میں چھپا	داس - آلا آہنی - دانستی

دشمن - کپڑوں پر پھینکے کا کپڑا	رئیس - مضبوط - گرانمایہ	زیر - ایک بھول پیل گلاس
وغمہ - پارسیوں کا ایرانستان	رستم - نقاش - مصور	زرد - زرد پناہ والا
دور - جمع دور - مونی	رستاخیز - قیامت	زورشت - آتش پرست مادی
دوڑم - انگلیں - آشفتہ	رصد - اوچا چو تہ - چرخ	زغال - کوبلیہ
دستوری - اجازت و زارت	بیٹھکر ستاروں کا حال معلوم	زبان - قرار گاہ لطفہ
دستان - قریب - نام پر دستم	کرستے ہیں -	زیر گیس - زہر آلودہ
دکڑ - دو گان	رقاب - جمع رقبہ - گردن	زوار - خار دار بدوہ - سفید گلاس
دکار - ہلاکت	غلام -	ژند - کتاب زورشت - گھڑی
دومن - نجاست پھیکے کی جگہ	ریح - نیزہ	ساعت - قوت - چاند
دوہ - بلخ	رمال - جمع رمل - ریت	سائگیں - جام
دوہ - خاندان	رسمان - انار	ساحت - کشادگی - بیہ ان
دیباہ - مہر ز - ریشمی نقشیں کپڑا	روئیں تن - اشوہات کا	سار - مرغ سیاہ - رنگنا
دیان - ہلہ دینے والا	بدن -	سبات - خواب و آسائش
ذباب - بگھی	رؤس - جمع راس - سر	سباع - درندے
ذی الادناؤ - صاحب مرتبہ	روام - عذاب دہن	سبزہ - بڑا لٹی
رادینخی	ریح - خاصہ شیر خوا	ستوار - استوار
راغ - جنگل	ریزریز - ریزہ ریزہ	ستام - ٹھوڑے کا زور و دان
راج - ستارہ - نیزہ دار	ریعان - آغاز شباب	ستوداں - آتش پرستوں کا
رائیں - واقعی و حقیقی	ریانی - تری - تازگی	مقبسہ -
رائق - سوار	زاید کوہ - آفتاب	ستوہ - عاجز و بھول
رائیں - ہم چنگ نواز	زیر تار و از شیر	سوار - جمع سر و خدمت - راز
راج - ریانی - شراب خور و شہو	زخمہ - شہر آب - چوبندہ	سحران - شیر بردار - کتا
رخام - سفید و زرم پتھر	زنج - ہر تال	

طافی - سرکش - مفسد	شکر و شجوف - رنگ مرخ	سربانی - حول کی ایک قسم
طربانی - حول کی ایک قسم	شہر ذہ - فقیر	سولہ - موٹا - بھدا
طعان - جمع طاعن - تیز باز	شمالان - نام کوہ و مقام	سجیر - شعلہ آتش - دوزخ
طغان - نام شاہ ترک	شہر تندر - آواز مھیب	سعال - کھانسی
طلق - جل کی ہوئی ابرق و شراب	صبح پسین - صبح صادق	سقطا طون - بانات
طنین - کھنکی کی آواز	حریر - آواز ظلم	سلم - محبت - صلح کرنا
طلیساں - چادر	صفال - صیقل - صفائی	سمر - مشہور
طیان - بھوکنا - بیہودہ گوشت خور	صلصل - فاختہ	سمیں - موٹا
ظلام - بہت ظلم کرنے والا	صمام - تیغ بڑاں	سندان - بناٹی
ظمان - پیاس - پیاسا	صواب - بہتری	منام - کوہ ان شتر
علاج - باقھی دانت	صو لجاں - چوگاں	سہتر - بیداری
عارف جام - غلامی؟	صیغ - گرمی	سیہد بازی - قریب
عباد - عبادت کرنے والے	صیانت - حفاظت	شتا - سردی
عجین - خمیر	صیغ - آواز	شمار سال - شہر شہر سال
عدول - راہ سے پھرانا	ضال - گمراہ	شاد خوار خوش حال - بخوار
عجز - پانی روکنے کی مینڈ	ضراب - تلوار مارنا	شہر ذہ - غضبناک
عزیز - بیشہ شیر	ظریف - ناعینا	شطہ - کنارہ
عسیر - دشواری	ضلال - گمراہی	شعب - پہاڑی راستہ
عصیب - گرمہ - رشتہ دار	ضنیں - چٹان	شعیر - جو
عضیں - پارہ پارہ	ضنیں - تجل	شگفت - تعجب
عظام - جمع عظم - ہڈی - ہڈی	ضمیراں - خوشبودار گھاس - پودہ	شمن - بت پرست
عقاب - مرغ شکاری	طاؤس - رنگیں بال - آفتاب	شمال - شمالی ہوا
عقال - جالور باندھنے کی رسی	طالع - بدکار	شتا - تیرنا

کٹام۔ آرام گاہ۔ چراگاہ کنڈاؤر حکیم۔ مبارز۔ پہلوان	قابوس جہانی۔ نام حکیم قامی۔ انتہا کو پہنچنے والا	عالم۔ نام دریا و شہر عنا۔ رنج
کویر۔ زمین بے آب۔ سمراب گزیر۔ علاج۔ تدبیر۔	قاع۔ مہضفت۔ زمین ہوار قراب۔ نیام تھ۔ نزدیک ہونا	عوار۔ عیب۔ بدول غاب۔ بیشہ شیر
گوزن۔ بارہ سنگا گوشوار۔ گوشوارہ	قبضہ۔ کوتاہ فقار۔ زمین بے آب و گیاہ	غراب۔ کوا غرلہ۔ شور و فریاد
لاہ۔ چا پائوسی لاں۔ جمع نود۔ موتی	قلال۔ جمع قلعہ۔ پہاڑ کی چوٹی قوٹنا۔ امید ی	غرمیاں۔ تاون اوٹھائے ہوئے غزالہ۔ زرد۔ آفتاب
لانہ۔ آشیانہ۔ چھپتہ لامان۔ فریب۔ جھوٹ	قناد۔ حلوائی قوام۔ راستی۔ عدل	غزار۔ جنگ۔ جہاد غزافا۔ غزہ غاو۔ گاسے
لھام۔ جمع لیم۔ بخیل مار و طیس۔ آب و خاک	قوام۔ جمع قائمہ۔ ہاتھ پاؤں قہرماں۔ خزانہ دار	غرم۔ دانہ۔ انگور غسلین۔ آب کثیف و دونخ
مار و معیں۔ آب صاف مار و مھیں۔ مٹی	کھام خلی۔ دہن گس شدہ کاٹن۔ کان۔ جو کچھ ہو گا۔ جو کچھ ہو گا	غصن۔ شاخ غمام۔ ابر
مام۔ مال ماب۔ جاسے بارگشت	کتم۔ کتھاں۔ پوشیدگی کد پور۔ بائیاں	غنج۔ ناز و نرغشہ غیاب۔ غائب ہونا
مٹکا۔ ٹکیہ گاہ مجیہ۔ پناہ دینے والا	کشمیر۔ کشمیر کف۔ انھیں۔ دست نگاہ	خار۔ خور۔ تار کرنا خزانی۔ حق و باطل میں فرق کرنا
مجر۔ آتش دان۔ آگیشی مراٹن۔ جمع مدینہ۔ شہر	ستارہ۔ سرخ کھالہ۔ گونگروائے بال	فرقدان۔ نام ستارہ فردوس۔ فردوس۔ نام ماہ
مذاب۔ بچھا ہوا مردی۔ جوش و کھائی دے۔	کلاغ۔ کوا ککھ۔ پروہ باریک	فرجام۔ انجام۔ لائق فساں۔ پھری و غیور۔ زکریا
مریح۔ چراگاہ	کھیں۔ کھیں۔ کمر و خور و	قار و قیر۔ گند۔ روغن سیاہ

مصاد - وہ راہ جہاں کیے نظر ہیں	مقالید - گنجیاں -	نفس تروتازہ
حزین قیرستان - آتشان	مقدام - نہایت بہا اور	نفس - ہم عبادت کرتے ہیں
مستتر - پوشیدہ	طام - لامنت کرنا	خیال - جمع نعل - جوتا
مششیر - مشورہ کرنا والا	منشار - آره	نفس - شور - نفرت کرنا والا
مششار - جس سے مشورہ لیں	منام - خواب گاہ	نکال - عذاب
سیر - جائے سیر	منام - سخی	نواں - خمیدہ
مستحقین - بد و نیک والا	منج - راستہ	ننگ آتشیں - آفتاب
مستحان - مددگار	منقاد - فرمانبردار	نصفین - سر پوش
مادام و ستدام - ہمیشہ	مودت قرنی - دوستی اقربا	نجیب - آواز محجیب
مستال - تسلی دیا گیا	مہام - کاروائے سخت	نیرو - طاقت
مستح - سننے والا	محمیں - توہین کرنا والا	نیا - دار - نانا ماموں
مشکین - نادی و عاجز کی نوالہ	منج - ابر	نئے انبان - بابے کا نام
مشیمہ - بچہ دان	محصیں - بڑا بزرگ	نیران - آگ
مضمون - محفوظ	مہرگان - خزاں کا مہینہ	وارون - سرگشتہ و بخت
مصباح - چراغ	مہ آباد - پہلے پتھر کے کانام	واہ - حاجت و مراد
مضار - میدان	ناب - دانست - خائن	قین - رگ دل
مطر - پلڑی بچہ - برسنے والا	ناہار - نہار - دن	وعدہ - باب - عاشق
مطاع - مسرور	نال - قلمک بیت	وقود - آگ روشن کرنا
مظلم - سیاہ	ناسے - عیش و طرب - کوچہ	وہود - جمع وہدہ - زمین
معالی - برتریاں	نجاح - حاجت برآنا	وشر - خصوص
معجورہ - آبادی	نردبان - سیڑھی	ہار - اقادہ
مہجہ - چادر - ڈوپٹہ	نزدہ - پست و کنگول	ہایم - سرگشتہ
منبری - دشمنی	نستعین - مدد جاتے ہیں	ہادم - مٹانے والا
مفاخر - بزرگیاں	نفسال - جمع نفل - پیکان تیر	ہانی - نام حضرت مسلم

(ہر ایک کے معنی دیکھو) ایک ایک کیلئے
 (نکال - عذاب) (نواں - خمیدہ) (ننگ آتشیں - آفتاب) (نصفین - سر پوش) (نیرو - طاقت) (نیا - دار - نانا ماموں) (نئے انبان - بابے کا نام) (نیران - آگ) (وارون - سرگشتہ و بخت) (واہ - حاجت و مراد) (قین - رگ دل) (وعدہ - باب - عاشق) (وقود - آگ روشن کرنا) (وہود - جمع وہدہ - زمین) (وشر - خصوص) (ہار - اقادہ) (ہایم - سرگشتہ) (ہادم - مٹانے والا) (ہانی - نام حضرت مسلم)

جناب والد العظام عید مجتبیٰ حسین صاحب عرشى اتالیق و پیشینى ہمارا حیدر آباد یا نگر ام (پدر اس) ابی
 جناب سید مقبول حسین صاحب فیاض پیشینى ہمارا حیدر آباد یا نگر ام ابی جناب سید فضل صاحب
 عظام پیشینى وزارت حیدر آباد دکن ۹ رجب ۱۲۹۲ھ یوم شنبہ کو حیدر آباد میں پیدا ہوئے۔
 اپنے دادا مرحوم نیز اور صاحبان کمال سے مختلف علوم و فنون حاصل فرمائے کے بعد اپنے
 اپنی عمر کا بیشتر حصہ علمی اور دینی خدمتوں ہی میں گزارا چنانچہ حیات القلوب بحق الیقین۔
 منفتح الفاضل نور الابصار کے و نفوذ ترجمہ اور تہجیات عرشى کے پر نور عظمیٰ آپ کے
 دینی اور علمی کارنامے ہیں۔ آپ نے فالج کے مرض میں مبتلا ہو کر ۲۷ مارچ ۱۲۹۸ھ ع
 مطابق ۲۳ صفر ۱۲۹۲ھ یوم جمعہ کو اپنے وطن جائس میں داعی اجل کو لبیک کہی۔ ہر چند
 کہ آپ کو آپ کی عزت پسندی نے زندگی میں وہ شہرت نہ حاصل کرنے دی جسکے آپ کی حقیقت
 مستحق تھے لیکن کلام کی خوبیوں کے اعتبار سے آپ ایک با کمال اوستاد تھے۔
 آپ کی مشق سخن فارسی میں بدرجہ غایت پہنچی ہوئی تھی چنانچہ آپ کا فارسی کلام
 بھی کلام اساتذہ فارس سے کسی طرح جدا نہیں معلوم ہوتا۔ آپ نے اردو میں بھی
 طبع آزمائی فرمائی ہے انشاء اللہ آپ کا بانی فارسی اور اردو کلام بھی حتی الامکان جلد
 نظر افروز اہل نظر ہوگا۔

افسوس ہے کہ باوجود امکانی کوشش کے پھر بھی اس کتاب میں بہت سی
 غلطیاں رہ گئیں ناظرین کرم صحت نامہ سے صحیح فرمائیں اور صنعت مخفونہ خاکسار کو
 دعا خیر سے فراموش نہ فرمائیں۔ اس کتاب کے متعلق جن ہفتائے تیری خاطر جو جنتیں
 اوٹھائی ہیں میں دل سے اونکا شکریہ گزار ہوں۔ حق تعالیٰ سب کو جزائے خیر عطا فرمائے۔
 قدسی جائسی احسن التذالہ

صحت نامه تجلیات عرشی

صفحه	سطر	صحیح	صفحه	سطر	صحیح	صفحه	سطر	صحیح
۱	۱۰	خوشنود	۶۲	۱۹	عصب	۱۲۳	۸	مفتوح
۱	۱۶	شیرین	۶۳	۵	رود	۱۳۳	۸	حلقه جستانی
۲	۸	نیاید	۶۵	۱	غلام	۱۳۴	۱	شیرینستانی
۳	۱۰	قصر قدوس	۶۵	۶	سیاست	۱۳۶	۲	اکوانی
۳	۱۰	گردون مجاب	۶۶	۱۶	خار آید	۱۳۶	۱۶	بودن و
۴	۸	پاریاب	۶۰	۵	عروسک او	۱۳۶	۱	بودن و
۵	۹	شیره	۸۶	۱۶	شیره	۱۳۶	۶	در بارم
۶	۱۹	درد من	۸۶	۱۲	ما معین	۱۳۶	۶	اندراستین
۱۰	۱۸	بقدر آینه	۹۵	۶	استین	۱۳۶	۱۶	روئیده
۱۱	۱۵	زلفش	۹۵	۱۲	فشارد	۱۳۶	۱	پردی
۱۳	۱۹	دور عدل	۹۹	۵	زیر بند	۱۳۸	۱	آو بود
۱۶	۱۲	نعل بند	۱۰۱	۵	آز	۱۵۲	۱۱	ضنیر
۳۹	۳	روشن بخت	۱۰۵	۱۵	سیر کردن	۱۵۰	۱۸	نهامه ها تا
۴۹	۵	رمید و	۱۰۶	۴	اعتدال	۱۶۰	۴	رصد
۵۲	۱۳	گرد جان	۱۰۶	۶	کوته			
۶۰	۱۱	شرخه اگر	۱۱۶	۱۴	نموده			
۶۳	۱۲	راست ظفر	۱۲۰	۱۱	لیلی است			
۶۵	۱۱	جانی خانه	۱۲۲	۱	گرمی و تازش			
۶۰	۱۴	بیرود	۱۲۲	۶	جولا نگاه			
۶۰	۱۹	چو متافق	۱۲۳	۱۴	لا انتقاد			
۶۱	۱۴	نقد و نقد	۱۲۸	۱۶	پیداوش			
۶۲	۱۱	چو خامه	۱۳۰	۱۹	توز امل			
۶۲	۳	زخمه	۱۳۴	۱۵	نقد و نقد			

صحت نامه تجلیات عرشی
 سید الشکب الیهی خیر الله تعالی و الله اعلم
 تاریخ ۱۳۰۲/۱۲/۱۵

تجلیات عرشی کے صفحہ ۱۰۳ کا آخری شعر

کشیدہ نوچناں دست غولیش از سیم کہ شہ بدست تویم وزیر آہن وار زیر
چونکہ مجھے چند کتب لغات از وزیر نہیں ملا اسی لئے میں نے احتیاطاً اس شعر کو
قصیدہ سے نکال دیا تھا لیکن تجھے نہیں مگر تار ہوا۔ اے قلم کہ کتب خانہ ازیر میں آکر مسلمان تھا
سچ بانیگورٹ آباد میں سکندر امہ بگری لفظی مطبوعہ مطبعہ نوگلشور صفحہ ۵۱ میں پیش کر دیا
میر جوہرے ساختندے خراش بار زیر برجاست روئے تراش
حاشیہ پر کسی محقق نے ازیر کے متعلق لکھا بھی ہے کہ وہ ازیر بفتح اول دسکون رائے محلہ
دوسرے رائے بجز یعنی قلعی۔ آراہ چھری رائے گویند۔

قدسی حسن اللہ علیہ

۱۔ تجلیات عرشی۔ وصائد در فضائل خاندان رسالت مصنفہ حضرت عرشی جالسی۔

قیمت۔ ۵۰

۲۔ ارشاد قدسی۔ قصائد در فضائل خاندان رسالت۔

قیمت ۸

۳۔ قصائد قدسی۔ فضائل خاندان رسالت

قیمت ۱۰

۴۔ بیت الحزن ۳ حصہ۔ نوہ جات۔

قیمت ۱

۵۔ تاریخ شہید ثالث رحمہ۔ مسدس۔

قیمت ۱

۶۔ تاریخ تعمیر حرم و تفسیر ذبح عظیم۔ مسدس۔

قیمت ۱

۷۔ چار تارے۔ نوہ جات مصنفہ اختر جالسی

قیمت ۲۰

کل کتابیں بجائے ایک کے رقم میں ملیں گی۔ محصول ذمہ خریدار۔

ملنے کا پتہ

سید محمد جعفر قدسی سید محمد صائم اختر اسید محمد سجاد۔ کنچا نہ کلان

جالس صنع رائے بریلی (راودھ)

تقدیمات قدسی جالسی

۱۱۵۵/۱۱۵۶

LYTTON LIBRARY, ALIGARH.

228

DATE SLIP

1915/5/12

This book may be kept

FOURTEEN DAYS

A fine of **one anna** will be charged for
each day the book is kept over time.

۸۹۱۵۵۱۲۲
ع ۲۲۴

۲۱۵۳

۸۹۱۵۵۱۲۲
ع ۲۲۴

۲۱۹۳

تجلیات و روشی فنون هنرست پمارده حصون و جناب

Date	No.	Date	No.
------	-----	------	-----